

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojškim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobodjenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVII. št. 96 (13.926)

Trst, torek, 4. junija 1991

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD 1
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Največ »disidentov« se oglašajo iz vrst Krščanske demokracije Referendum o preferencah močno razdvaja stranke

Mladinski organizaciji PSI in PSDI ne bosta sledili strankini liniji
Ob 2. juniju Cossiga podčrtal pomen referenduma kot odraz volje ljudi

RIM — Do referenduma o preferencah je manj kot teden dni, kljub temu pa posamezne stranke nikakor ne morejo doseči enotne notranje linije. Doslej so sicer izrekle svoje stališče že vse stranke, skoraj povsod pa se ustvarja vse očitnejše »disidentstvo«. Vsestravno vodstvo KD je na primer prepustilo volilcem »prosto izbiro vesti«, odločitev so podprle tudi vse strankine struje, pojavili pa so se posamezniki, ki se s stališčem stranke ne strinjajo. Med temi je tudi minister za javna dela Prandini, ki je včeraj izjavil, da bo v nedeljo šel na volišče in bo glasoval za odpravo zakona o več preferencah. Lider strankine sredine Gava bo prav tako volil, vendar proti možnosti ene same preference. Za De Mito je referendum »velika oslarija«, zato ne bo volil.

Proti strankini volilni orientaciji pa so se izrekli tudi liberalci Battistuzzi, ki bo volil »NE« in republikanci Battaglia in Gunnella. PLI in PRI sta za odpravo zakona, ki omogoča več preferenc. Stališče socialistov je že znano, Craxi vabi državljane, naj gredo v nedeljo raje na izlet kot na volišča. Referenduma se bodo udeležili socialde-

mokrati, vendar bodo glasovali »NE«, mislovci in DSL pa bodo glasovali »DA«. Precejšnje razhajanje obstaja tudi med glavnimi ligami v severni Italiji. Bossi (Lega Lombarda) zapoveduje, da bo 9. junija »edina prava kabina tista na plaži«, medtem ko Lega Piemonte vabi svoje člane, naj se izrečejo za »DA«.

Mladinske organizacije DSL, PSI in PSDI pa so tokrat ubrale svojo pot. Kljub znanim stališčem strank bodo mladi socialisti in socialdemokrati volili, in sicer za »DA«, enako bodo storili mladi Occhettovci. Mladinske organizacije utemeljujejo svoje odločitve s prepričanjem, da je neumno iskati korenite spremembe, kot na primer predsedniška republika, ki bodo takoj odobrile sadove. »Tako pomembna reforma mora potekati počasi, in če bo referendum uspel, bo to že velik korak naprej, ki bi prekinil dolgoletno zlorabljanje volilnih rezultatov.«

Na nedeljski referendum se je navezal tudi predsednik Cossiga v slovesnem govoru ob dnevu republike. Na-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Predsednik Cossiga imenoval štiri nove dosmrtnne senatorje

RIM — Predsednik republike Cossiga je imenoval štiri nove dosmrtnne senatorje. Kot predvideva 59 člen ustave, predsednik republike lahko podeli ta častni naslov državljanom, ki so se posebno izkazali in prispevali k družbeni, znanstveni, umetniški in literarni bogatitvi države. Dosedanjim nositeljem častnega naslova se sedaj pridružujejo nekdanji socialistični voditelj Francesco De Martino, in sicer za visoke zasluge na znanstvenem, družbenem in literarnem področju; Giulio Andreotti za zasluge na družbenem in literarnem področju; Giovanni Agnelli za svoj visok prispevek za družbeni razvoj in Paolo Emilio Taviani pa kot pobudnik in koordinator obrambnih struktur, ki bi ščitile državo v primeru tuje invazije.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Bernini in Streicher podpisala sporazum o tovornem prometu med Italijo in Avstrijo

BENETKE — Italijanski minister za prevoze Bernini je z avstrijskim kolegom Streicherjem (na sliki AP) podpisal »mirovno« pogodbo za avtoprevoznike. Podpis dokončno prekinja dolgoletne spore med italijanskimi in avstrijskimi oblastmi zaradi omejevalnih ukrepov v škodo italijanskih avtoprevoznikov, zaradi česar je večkrat prišlo tudi do hudih prometnih zapletov na avstrijsko-italijanski meji.

Novi sporazum, ki nadomešča prejšnjega iz leta 1960, bo veljaven tri leta. Obe državi se obvezujeta, da bosta v teku vsakega leta izdali 222 tisoč tranzitnih dovoljenj za tovornjake. Štirideset tisoč dovoljenj bo namenjenih dvostranskemu transportu med Italijo in Avstrijo in obratno, 182 tisoč pa jih bo veljalo le za tranzit po avstrijskih oziroma italijanskih cestah. Poleg teh dveh tradicionalnih dovoljenj vsebuje dogovor še 62 tisoč izrednih tako imenovanih trikotnih dovoljenj, s katerimi bodo avtoprevozniki lahko preko Avstrije dostavljali blago v tretje države. Vsako dovoljenje bo veljalo za dve vožnji, in jih bo mogoče izkoristiti tudi na švicarsko-italijanski meji.

Oba ministra za prevoze se prav te dni ločeno pogajata s švicarskimi pristojnimi oblastmi, da bi omejili potrat, ki jo predstavljajo povratna potovanja tovornjakov brez tovora. Prav za ta potovanja je namreč mogoče izkoristiti italijansko avstrijsko dovoljenje, vendar le v primeru, da je tovornjak natovoren, z edino omejitvijo, da vozila ne presežejo skupne teže 28 ton, kot zapovedujejo švicarski zakoni.

Na občinskih volitvah v Andrii uspeh KD in PSI

ANDRIA — Na nedeljskih občinskih volitvah v mestecu Andria pri Bariju sta zmagovalca KD in PSI, ki sta znatno povečala odstotek svojih glasov, medtem ko je delitev bivše komunistične stranke povzročila padec števila »rdečih« glasov.

Zanimivo je, da je stranka komunistične prenovala »prehitela« DSL (13,13 proti 12,52 odst.), čeprav imata obe skupini po 5 svetovalcev. Andria je bila tradicionalno center (KPI je imela 30,6% glasov) organiziranega delavskega gibanja v Apuliji, zato je padec glasov toliko bolj pekoč.

KD je v primerjavi s prejšnjimi občinskimi volitvami leta 1986 pridobila skoraj pet odstotkov (34,10 proti 29,7 odst.), PSI, ki je sedaj druga stranka, pa preko dva odstotka (22,53 proti 19,9 odst.). Napredovali so republikanci in liberalci, nazadoval pa je MSI.

Optimistične izjave sovjetskega zunanjega ministra Besmertniha SZ na srečanju najbolj razvitih Kmalu vrh Bush - Gorbačov

MOSKVA — Sovjetski zunanji minister Aleksandr Besmertnih je včeraj na tiskovni konferenci poudaril, da se bosta Mihail Gorbačov (na sliki AP) in George Bush srečala konec junija ali najkasneje v začetku julija, le če se bodo prej pozitivno rešila sovjetsko-ameriška pogajanja o pogodbi Start. Besmertnih je sicer izrazil svoje zadovoljstvo nad zaključki nedavnega pogovora s svojim ameriškim kolegom Bakerjem v Lizboni o obojestranski razorožitvi tradicionalnega orožja v Evropi, vendar pa je dodal, da morata ameriška in sovjetska delegacija na pogajanjih v Ženevi rešiti »še dve ali tri ovire« pri pozitivni rešitvi pogodbe Start, ki predvideva radikalno obojestransko zmanjšanje števila strateških jedrskih konic. Dejal je nadalje, da je dal svoji delegaciji vrsto novih navodil, da bi se problem čim prej rešil.

Aleksander Besmertnih je nadalje še omenil realno možnost, da se bo Sovjetska zveza udeležila vrha sedmih najbolj gospodarsko razvitih držav zahodnega bloka, ki bo na sporedu v Moskvi sredi julija. »Prepričan sem, da nas bodo povabili v London. Vendar se tja ne bomo podali zato, da bi prosjčili denarno pomoč temveč, da bi zahodnemu svetu opisali cilje in namene naših gospodarskih reform.«

Ameriški predsednik Bush je včeraj dejal, da hoče prej videti konkretne napredke pri sovjetskem razoroževanju, šele nato bo dokončno odredil finančno posojilo Sovjetski zvezi v višini milijarde in pol dolarjev za nakup ameriškega žita.

Pet pogojev ES za pomoč SFRJ

DRESDEN — Na zasedanju zunanjih ministrov evropske dvanaesterice v Dresdnu, kjer je bilo največ pozornosti posvečene razvoju in pomoči nekdanji NDR, je bilo govora tudi o Jugoslaviji. O nedavnem obisku je poročal predsednik Evropske komisije Jacques Delors, nato pa so razpravljali tudi o perspektivah pomoči. ES je za dodelitev finančne pomoči Jugoslaviji navedla pet pogojev, in sicer: nedotakljivost zunanjih in notranjih meja, spoštovanje ustave in ustavnega načela rotacije pri najvišjih državnih položajih, spoštovanje človekovih pravic in pravic manjšin, miren politični dialog o novem ustroju države in nadaljevanje gospodarskih reform.

Ob koncu zasedanja je italijanski zunanji minister De Michelis poudaril, da je bila razprava o Jugoslaviji zelo poglodbena in da se mora ob pozivih Jugoslaviji po mirni rešitvi krize tudi zelo jasno pozvati Srbijo, naj ne ovira normalnega delovanja institucij in to še posebej, kar zadeva rotacijo na čelu države. De Michelis pa je tudi dejal, da ostaja za ES še naprej prvenstveni cilj ohranitev enotne jugoslovanske države.

Minister Scotti je včeraj uradno uvedel službo »super prefekta« V Kalabriji aretirali osem mafijašev

REGGIO CALABRIA — V noči na ponedeljek so policijski agenti iz kraja Bovalino z bliskovito akcijo prekinili vrh znanih predstavnikov kalabrijske mafije. Aretirali so osem kriminalcev in nekega mladoletnika, ki je s pomočjo prijatelja stal na straži, ter zaplenili manjšo količino orožja.

Policija je okrog druge ure zjutraj vdrla v nedokončano poslopje ob državni cesti, ki pelje v Reggio Calabria. V enem od petih nadstropij je bilo naopol opremljeno večje stanovanje, ki so ga mafijaši uporabljali za sestanke. Na cesti je stražil neki mladoletnik, ki je imel pri sebi pištolo. Prav z zasledovanjem fanta je policija prišla na sled organizirani mafijski tolpi, ki se je v nedeljo pozno zvečer zbrala ob založeni mizi. V skupini kakih dvajsetih mož je bilo zanesljivo vsaj šest mafijskih bosev, ki pa so ob prihodu policije pobegnili. Za zapahi se je

tako znašlo osem kriminalcev, za katere preiskovalci menijo, da so se prostovoljno predali policiji, samo da bi svojim šefom omogočili beg. Aretiranci so člani mafijskih družin Morabito in Palamara. Od vseh aretiranih je najbolj znan 24-letni Santo Palamara, saj se je aktivno udeleževal morilskih maščevalnih pohodov na področju kraja Africo Nuovo.

Poleg orožja in različnih likerjev so preiskovalci našli na mizi tudi nekaj steklenic šampanjca, po čemer sklepajo, da so kriminalci nazdravili kakemu novemu skupnemu poslu ali dogovoru. Poleg tega pa so zaplenili tudi manjšo količino mamila.

V okviru boja za zatiranje organiziranega kriminala in ukrepov, ki jih je prejšnji teden sprejel ministrski svet, je notranji minister Scotti z lastnim ukrepom dodelil ne-

apeljskemu prefektu vlogo deželnega koodinatorja med raznimi službami javne varnosti. To vlogo »super prefekta« bodo uvedli povsod, kjer se bo izkazala potrebna, razen v nekaterih krajih kjer še ni vidnejših dokazov organiziranega kriminala. Tudi v teh oazah pa bo potrebno večje nadzorstvo. Minister Scotti je pojasnil, da bo treba na Siciliji, v Kalabriji in Kampanji verjetno še poostri nadzorstvo in okrepiti varnostne službe, vendar je za to potreben skupen nastop vseh demokratičnih in političnih sil. »Rad bi poudaril, da tokrat ne gre za politični boj in medstrankarske zdrahe, temveč za napor, da bi rešili institucije pred korupcijo. Slednja se ne širi samo na jugu, temveč že resno ogroža celoten javni upravni ustroj,« je v pogovoru z novinarji pojasnil minister Scotti.

V Italiji preiskava o trditvah Il Giorna, da je atentat »naročil« KGB Tretji dan obiska na Poljskem papež napadel padec vrednot

VARŠAVA — Včerajšnji tretji dan obiska papeža Janeza Pavla II. (na sliki AP) v domovini je potekal mirno. Tokrat se je podal v Lubaczow, Kielce in v Maslow na poljsko-sovjetski meji. Osrednji dogodek včerajšnjega dne je bil papežev nagovor stotisočim v Lubaczowu, kjer je govoril prosto in ostro napadel potrošništvo, državni ateizem in lov na materialne dobrine. Poleg tega je svaril pred moralnimi zablodami in poudaril pomen družine, kot osrednje človekove tvorbe. V Lubaczow je prišlo tudi mnogo Ukrajincev iz bližnje Sovjetske zveze, katere je papež še posebej pozdravil. Janez Pavel II. se je nato podal v Kielce, kjer se je srečal z vrsto vernikov, ki so prišli tja iz vse Poljske. V večernih urah pa je daroval mašo na letališču v mestecu Maslow.

Pisanje italijanskega dnevnika Il Giorno o atentatu na papeža, ki ga je opravil turški državljani Ali Ağca 13. maja leta 1981, še vedno dviga mnogo prahu. Tam je med drugim pisalo, da je atentat organizirala sovjetska vohunska služba KGB, nalogo za materialno izvedbo pa naj bi poverila bolgarski vohunski službi. Bivši voditelj te službe Karadžkov naj bi nadalje izjavil, da atentatorju niso dali obljubljenega vsote denarja za izvedbo atentata, tako da naj bi se nato Ali Ağca obrnil na ameriško CIA. Tam pa naj bi mu svetovali, naj papeža le rani in ne ubije...

O celi kopici domnevnih dokumentov, ki naj bi neizpodbitno dokazovali pravilnost domnev dnevnika Il Giorno, sedaj raziskujeta sodnika Priore in Marini, ki sta že odredila zaplenbo teh dokumentov. Analizirala jih bosta v najkrajšem času, obenem pa naj bi tudi zaslišala atentatorja Alija Ağca, ki se nahaja v italijanskih zaporih od dneva atentata.

Predor pod Karavankami slovenska pot v Evropo

JESENICE — V soboto so svečano odprli, v nedeljo pa že predali prometu predor pod Karavankami, ki je Sloveniji odprl pot v Evropo skozi enega najmodernejših cestnin mejnih prehodov na starem kontinentu. Na sobotnih svečanostih, na južni - slovenski - in severni strani predora, so se zvrstili številni govorniki, med drugim je bil slavnostni govornik tudi Lojze Peterle, predsednik slovenskega Izvršnega sveta, ki je poudaril, da predor odslej povezuje prijatelje na eni in drugi strani, ki želijo živeti v miru in sožitju. Na koncu svojega nagovora pa je še dejal: »Kar si sedaj želimo, je svoboda in naša suverenost. Vse to ne more nikomur škodovati.« Predstavnik koroške deželne vlade Christof Zernatto, pa je v svojem drugem delu govora, ki ga je prebral v slovenščini še dejal: »Odslej sta si Slovenija in Koroška še bližje. Naj živi naša sosedna Slovenija na svoji poti k samostojnosti.«

Slovesnosti ob otvoritvi predora - udeležil se je tudi ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar - so potekale takorekoč zrcalno na obeh straneh. Bile pa so na regionalni ravni, se pravi koroški in slovenski, kajti vladnih vrhov republike Avstrije in Jugoslavije na prireditvi ni bilo. Že nekaj časa smo vedeli, da se slovesnosti v Hrušici nad Jesenicami ne bo udeležil Ante Marković, še precej prej pa je svoj nastop odpovedal avstrijski zvezni kancler Franz Vranitzky.

Cestni predor pod Karavankami, ki sodi med največje slovenske cestne projekte doslej, ima nekaj posebnosti. S svojo dolžino 7864 metrov in dvema stezama, je med najdaljšimi predori na svetu na 14. mestu. Koliko pa bo predor prinesel materialnih koristi, bo kmalu pokazal čas. Če se bodo uresničile napovedi, da se bo v predoru kmalu pojavilo okoli 6000 do 7000 vozil na dan, potem bo zbrana predorni na lahko dala pomemben delež in gradnji est na Slovenskem. (R.G.)

ZIS in republike zblížali stališča o denarju za JLA

BEOGRAD — Na včerajšnjem sestanku predsednika ZIS Anteja Markovića s predsedniki oziroma podpredsedniki republiških vlad so ugotovili, da so vsi spoštovali dogovor o ukinitvi blokade enotnega jugoslovanskega trga, sporoča sekretariat ZIS za informacije. Do 1. junija sta tudi srbska in hrvaška vlada (slovenska je to storila že prej) sprejeli odločitve o razveljavitvi svojih prejšnjih predpisov o razdeljevanju trga in preprečevanju svobodnega pretoka blaga in storitev.

Največ časa so posvetili razpravi o obsegu zveznega proračuna za leto 1991. Med pogovori so zblížali stališča večine udeležencev o sredstvih, ki so potrebna za nemoteno delovanje JLA. Tudi na tem sestanku so prišla do izraza različna stališča republik o realnih možnostih za financiranje obveznosti skupne države, največji spor pa je povzročil predlog ZIS o aktivni vlogi fiskalne politike in o intervencijah proračuna v gospodarstvu. (dd)

Mesec junij bo najbrž odločilen za razplet jugoslovanskega vozla

LJUBLJANA — Jugoslavija je prispela do točke, ko je začela nevarno napenjati mišice. Najbolj paradno je to prikazala Hrvaška s predsednikovo gardo. Podobno ravna tudi druge republike, ta trenutek najbolj »operativno« Slovenija, ki se čuti ogroženo od zvezne vojske. Vendar je videti, da je postal jugoslovanski vojaški vrh zelo previden, lahko bi se najbrž celo reklo, da spreminja svojo taktiko. Zvezna vojska se obnaša sumljivo mirno. Morda je spoznala, da kljub vsem ostrim napovedim ne bo mogla dobiti slovenskih vojaških obveznikov, ne da bi se spustila v spopad s slovensko teritorialno obrambo in policijo.

V takšnih razmerah se sliši nenavadno, ko predsedujoči v Evropski skupnosti Jacques Santer po pogovorih s predsedniki vseh šestih republik ugotovi, da so se predsedniki strinjali o takšnem minimumu skupnih želja republik, ki je v sedanjih napetih odnosih precej visok: enotni trg s skupno centralno banko in valuto, spoštovanje človekovih pravic ter pravic manjšin, skupna obramba in zunanja politika. Morda so res soglasni v nekaterih točkah na tem področju, vendar po vsej verjetnosti zelo skromnih. V vsakem primeru pa bi bil za sporazum med republikami potreben velik kompromis. Vsaka republika bi se morala nečemu odpovedati. Toda kompromis v Jugoslaviji ne velja kot dokaz visokega političnega uma, marveč še vedno pomeni poraz. Takšna je bila pač skoraj petdesetletna politična »šola«.

Zato v tem trenutku še ni mogoče pričakovati sporazuma, čeprav ponuja Evropska skupnost okoli štiri milijarde dolarjev ugodne pomoči, če bi v Jugoslaviji začeli razpletati politično in državno krizo. Lok se celo čedalje bolj napenja. Hrvaška je postavila ultimatum s tako kratkim rokom, da ga praktično ni mogoče upoštevati. Če se republike do petnajstega junija ne sporazumejo o konfederaciji, bo Hrvaška do konca meseca storila vse, da se popolnoma osamosvoji. Srbski predsednik Slobodan Milošević pa je v svojem značilno ostrem tonu sporočil, da se lahko odcepi, kdor se hoče, vendar s seboj ne bo vzel tistih, ki hočejo ostati v Jugoslaviji. Drugače rečeno, Hrvaška se lahko odcepi, toda ozemlja, na katerih živijo Srbi, bodo ostala v »modernejši federaciji«. Očitno misli resno in tudi ukrepa. »Srbsko avtonomno območje Krajina« z ozemljem v drobovju Hrvaške se je že proglasilo za »zvezno enoto« in na njenem območju veljajo srbski ne pa hrvaški zakoni. Makedonci resno zatrdajo, da bodo odšli iz Jugoslavije tisti trenutek, ko bosta to storili Slovenija in Hrvaška, povsem negotovo pa je, ali se bo parlament Bosne in Hercegovine sploh še polnoštevilno sestel, ker so se tri nacionalne stranke do konca sprle, njihovi voditelji pa ne morejo več ukrotiti svojih skrajnežev. Za skrajneže, v nobeni republiki pa jih ni malo, je kompromis izdaja, v Jugoslaviji narodna izdaja. Kdo pa želi biti izdajalec svojega naroda?

Ne pomagajo niti dolarji, ki jih Evropska skupnost ponuja Jugoslaviji, če bi se republike sporazumele o skupnih interesih, čeprav bi jih v vseh republikah strahovito potrebovali. V Hrvaški nimajo več denarja niti za plače državnim uradnikom in funkcionarjem, Slovenija ni začela nobene resne nove investicije, Srbija ne izplačuje redno pokojnin, nerazvite republike pa tako ali tako samo še tonejo.

Tako bo junij v Jugoslaviji nabit s kritičnimi situacijami. Vojska je napovedala, da bo dodatno zavarovale državne meje - če je ne bo prehitela slovenska teritorialna obramba - in najbrž tudi meje med republikami, da bo preprečila sleherni spopad med republikami. Republike bodo sprejemale odločitve o osamosvajanju, državno predsedstvo bo najbrž še naprej v krizi. Kot vedno pa bo skrivnostna uganka predsednik zvezne vlade Ante Marković.

V začetku tedna je kljub ostrim kritikam in nekoliko omiljeni vodinski zahtevi za nezaupnico predsedniku zvezne vlade Ante Marković povsem nepoškodovan prišel iz parlamentarne debate, če ne celo močnejši. Skupščina enotnavno ni hotela dati na dnevni red glasovanja o zaupnici zvezni vladi. Vrh tega sta ga Jacques Santer in Jacques Dolors med obiskom konec tedna v Beogradu brez pridržkov in izrecno podprla. Ali pa ima še kaj političnega streliva?

Repubškim gospodarstvom gre čedalje slabše in nobena republiška oblast doslej še ni dokončno rekla, da lahko še jutri preživi brez njega. Razen tega ima Ante Marković v rokah 2.500 veljavnih meddržavnih in več kot 600 multilateralnih sporazumov in pogodb. Na vseh je podpisana Jugoslavija. Čez noč se jim ne more odreči nobena republika. Če bi recimo Slovenija 26. junija (če ne že prej) sklenila, da ni več v Jugoslaviji, bi bila lahko Adria Airways ob deset mednarodnih linij, ker imajo za podlago jugoslovanski sporazum z drugimi državami. Slovenski tovornjaki ne bi mogli več voziti po tujih cestah, ker so dovolilnice za kamionske prevoze dobivali na podlagi jugoslovanskega sporazuma z drugimi državami. Telefonske zveze preko satelita so za zdaj nemogoče, ker je Jugoslavija podpisala ustrezno pogodbo z »Eutelsatom«.

Takšne in še mnoge druge okoliščine kažejo, da se po eni strani lahko zgodi, da se bo Slovenija in za njo Hrvaška ocepila še pred koncem junija, po drugi strani pa da bosta tudi ti dve republiki še nekaj časa potrebovali Beograd. Vse bo odvisno od mnogih dejavnikov, ki jih ta trenutek niti ni mogoče v celoti predvideti. Obarvani so z nacionalnimi čustvi, prepojeni s tradicijami monizma, čeprav na videz delujejo pluralistično, predvsem pa so vse republike v gospodarski in socialni krizi. Le kdo bi znal napovedati, kako se bo razpletlo.

BOŽO KOVAČ

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

Referendum

glasil je, da se je 2. junija 1946 italijansko ljudstvo prav z referendumom plebiscitno odločilo za republiko. Med vrsticami njegovega govora pa je bilo mogoče razbrati, da vabi ljudstvo, naj samo odloča tudi o ustavnih reformah, ki tako močno razdvajajo politične stranke. Predsednikove besede so prizadele predvsem demokristjane, ki odločno doklanjajo možnost ljudskega glasu, ki naj bi odločal o usodi tako imenovane prve republike. Poudarjanje suverenosti naroda in zanemarjanje dejanskih graditeljev demokracije države pa je prizadela tudi udeležence enajstega kongresa ANPI v Bologni. Predsednik ustavnega sodišča Ettore Gallo je skoraj ogorčeno repli-

ciral na Cossigovo vabilo, češ, da »je ljudstvo resda naveličano takega upravljanja ustave in republike, ni pa naveličano ustave same in republike, ki sta zrasli iz krvi odporniškega gibanja«.

Imenovanja

Letošnja imenovanja so dvignila precej prahu hkrati pa so odprla vrsto novih vprašanj na račun ustavne reforme. Poleg tega sta naslov zavrnila časnikar Indro Montanelli in predsednica poslanske zbornice Nilde Iotti. Zakonski osnutek o reformi kriterijev imenovanja in števila dosmrtnih senatorjev je ustavljen že leto dni v poslanski zbornici. Po starem zakonu ne

bi smelo biti več kot pet dosmrtnih senatorjev, v reformnem besedilu pa je govor o osemih. Z zadnjimi imenovanji se je število dosmrtnih senatorjev dvignilo na devet, Cossiga pa je to število »opravičil« rekoč, da je hotel na tak način opozoriti na počasnost zakonodaje. Iottijevi je včeraj poslal pismo, v katerem »obžaluje, da ji ni mogel podeliti naslova, ki si ga zasluži kot dosledna in odgovorna predstavica parlamenta in kot predstavnica ženskega življa, ki je toliko prispevala za rast demokracije in italijanske družbe«. Podelitev naslova Giovanniju Agnelliju pa je sprožila veliko kritik v delavskih krogih. Predstavnik DP Russo Spena je na račun izjavil, da je »Cossiga podelil častni naslov človeku, ki je sokriv za naraščanje delavskega nezadovoljstva«.

Na današnji dan pred dvema letoma je prišlo do pokola študentov na Trgu Tienanmen V Pekingu napetost in vrsta manjših incidentov

PEKING — »Nismo pozabili!« To je geslo, ki si ga kitajski študenti dalj časa ponavljajo ob današnji drugi obletnici pokola na središčnem trgu v Pekingu Tienanmen, to geslo pa skušajo posredovati čim širšemu krogu ljudi in sredstvom množičnega obveščanja, predvsem tujim. »Treba je pozabiti! Življenje in zgodovina gresta naprej!« Tako pa govorijo v vladnih krogih, kjer trdijo, da je bil Tien An Men le sad naključnega protesta nahujskanih skrajnežev, ki pa ni pustil nobenih posledic.

Vendar svet ni pozabil tistega pokola, ki se je zgodil 4. junija 1989, ko se je vojska po ukazu najvišjih kitajskih političnih sil odločila, da strelja na zbrane študente, ki so že dva tedna protestirali proti političnemu in socialnemu ustroju današnje kitajske države. Represija je bila nadvse krvava. Po virih, ki ne bodo nikoli uradni in dokončni, naj bi umrlo nad tisoč študentov, po nekaterih drugih ocenah pa še dosti več. Hudo zatiranje se je nato nadaljevalo še nekaj mesecev, ko so oblasti dale postreliti številne študentske in mlade delavske voditelje, ki so organizirali upor in ki jih niso pokosile strojnice in tanki na Tienanmenu.

Napetost je na predvečer druge obletnice pokola otipljiva. Incidentov praktično ni bilo do

večera, ko so študenti v pekiški univerzi Beida odvrgli nekaj zažigalnih bomb proti policajem, ki so stražili vhod. Žrtve ni bilo, vendar je dogodek še povečal napetost v kraju, kjer se je pred dvema letoma začel upor, ki se je zaključil s pokolom na glavnem trgu v Pekingu. Pred tem dogodkom je več desetlin študentov mirno manifestiralo v notranjosti univerze, ne da bi posegli predstavniki javne varnosti. Slednji so nepriznani aretirali dva kanadska časnikarja, ki sta se mudila v notranjosti univerzitetnih prostorov. Danes bo, po trditvah kitajskih vladnih predstavnikov, v Pekingu, pa tudi v vseh drugih kitajskih mestih, življenje potekalo povsem normalno. Trg Tien An Men bo redno odprt za sprehajalce in meščane, medtem ko so ga ob lanski prvi obletnici zaprli. Za danes so odredili vrsto varnostnih ukrepov, včeraj pa je policija sicer mirno nadzorovala študente (na sliki AP).

Po pisanju uglednega ameriškega tednika Time naj bi pred nekaj dnevi Mao Zedongova vdova, 77-letna Jiang Qing naredila samomor. Qingova je bila ob moževi smrti leta 1976 zaradi sodelovanja v »kulturni revoluciji« obsojena na smrt, njeno kazeno pa so leta 1983 spremenili v dosmrtno ječo.

Naročnina: mesečna 22.000 lir - celoletna naročnina 264.000 lir; v SFRJ številka 8.00 din, mesečna naročnina 190.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 50101-601-85845
ADIT 61000 Ljubljana
Vodnikova 133 - Telefon 554045-557185
Fax 061/555343

Oglaš: ob delavskih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašni agenciji PUBLIEST srl - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglaš: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894
Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
Fax 0481/532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Biasutti na simpoziju v Vili Manin Kriza socialne države in reforma institucij

PASSARIANO — Kriza socialne države in novi odnosi med javnim in zasebnim sta bili osrednji temi včerajšnje simpozija, ki sta ga v Vili Manin v Passarianu priredili tržaška zavarovalna grupa Generali in združenje Confindustria. Srečanja se je poleg predsednika Generali odv. Enrica Randoneja in predstavnikov Confindustrije udeležil tudi predsednik deželne vlade Adriano Bisutti, ki je v razpravo vnesel pomembno vprašanje reforme institucij.

Predlogu zavarovalnic in združenja industrijcev, ki skušajo najti rešitev za krizo socialne države s formulo »več tržišča v državi«, dodajajo dežele še nereseno problematiko reforme institucij in nove kakovosti politike - je dejal Biasutti - pri čemer hočejo igrati vlogo, ki bi jim ob ustreznih instrumentih omogočila dosego večje učinkovitosti sistema. Če se namreč ne bomo lotili reforme in kakovosti politike (ki izhaja iz položaja institucij), bo politika resanacija - ki je po Biasuttiju sodbis neobhodna - zvođenela v neplodne in veleitarne rešitve na prizorišču, na katerem smo pričre krepitvi centralizma na škodo sistema krajevnih avtonomij. Naše stališče noče biti zahteva po diferenciranem regionalizmu za vse dežele - je nadaljeval Biasutti - pač pa taka, ki si pri zahteva, da bi vse dežele razpolagale z nekaterimi sredstvi posebne avtonomije - kot npr. zakladna soudeležba, davčna impozicija, decentralizacija in

okrepitev nadomestnih pristojnosti - da bi tako dobile boljše pogoje in možnosti za svoje delovanje.

Posebno pozornost je predsednik deželnega odbora Furlanije-Juljske krajine namenil zdravstvu, ki se po njegovih besedah giblje na izdatkovni meji sto tisoč milijard lir. Medtem ko se v finančnem zakonu pojavljajo konvencionalne namesto realnih števil, se izdatki in odgovornosti prenašajo na dežele, ne da bi le-te imele potrebne komandne vzvode. Pri tem je Biasutti podal tudi pozitivni primer tega, kar lahko storijo dežele z resnim programiranjem: pred petimi leti je zdravstvo v Furlaniji-Juljski krajini presegalo vsedrjavno povprečje za 22 odstotkov, po sprejemu novih pravil in instrumentov pa se je ta odstotek v letu 1990 znižal na dva. Prihranek v znesku tisoč milijard je pozitiven podatek desetih od skupnih dvanajstih krajevnih zdravstvenih enot z uravnovešenimi poslovnimi obračuni. Toda če se na vsedrjavni ravni sprejemajo delovne pogodbe - je nadaljeval predsednik deželnega odbora - ki bodo v letošnjem letu povišale stroške za 16 odstotkov, je povsem logično, da se ustvarja neravnovesje. Menim - je zaključil Biasutti - da je o teh temah bolj kot kdajkoli potrebna nadaljnja razprava na vseh ravneh, toda morali bomo pohiteti, saj je čas odločilni element za to, da bomo to krizo preživeli kot trenutek propozitivne faze.

Vrsta vprašanj na današnjem zasedanju deželnega sveta

TRST — Predsednik Nemo Gnanano je za danes sklical 139. zasedanje deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine. Najbolj zanimiv del dnevnega reda bo prav gotovo uvodni (zasedanje se bo začelo ob 9.30), ko bodo predstavniki deželne vlade odgovarjali na interpelacije in vprašanja, ki so jih bili vložili deželni svetovalci. Predsednik deželnega odbora bo med drugim odgovarjal na vprašanja listarja Gambassinija, ki zadevajo sinhrotron na tržaškem Krasu, Slovence, naš dnevnik in objave aktov deželnega odbora, na vprašanje svetovalca Slovenske skupnosti Bojana Brezigarja o načrtu za televizijske frekvence in na vprašanja svetovalca Demokratične stranke levice Miloša Budina, ki zadevajo nekatere za našo skupnost pomembne probleme.

Dnevni red predvideva nato razpravo o dveh manjših zakonih, nato pa bo svetovalec KD Carmelo Calandruccio poročal o zakonu, ki uravnava posege v prid smučarskih vlečnih naprav v gorah. Calandruccio je tudi predsednik komisije, ki je pretekli teden izdelala to vsekakor inovativno zakonsko besedilo, saj prvič jemlje v poštev tudi smučarske proge.

Današnje zasedanje deželnega sveta bo predvidoma zaključila odobritev zakonskega osnutka za zaščito zaloga pitne vode.

Prvi skupen nastop Italijanov iz obeh republik v Ljubljani

LJUBLJANA — Pretekli konec tedna je za avtohtono italijansko skupnost v Sloveniji in na Hrvaškem minil v znamenju dveh pomembnih dogodkov: v soboto dopoldne je bila v Bujah slovesna skupščina novoustanovljenega združenja zasebnih podjetnikov italijanske narodnosti v Istri in na Reki, ki si prizadeva za razvoj gospodarskih dejavnosti in za uveljavitev blagovne znamke »Made in Istria«. Od prve pobude za tako nepolitično organizacijo sta minili dve leti, v slabem letu dni pa je peščica izkušenih prostovoljcev - zasluga gre nesporno Izolanu Mariu Carboniju - združenje postavila na noge. Doslej se je vanj včlanilo več kot sto zasebnikov, pridružio pa naj bi se jih dobrih 500. V Bujah so odprli svoje prostore, tako da bo sedež na stičišču vseh istrskih poti.

Dan prej pa so petčlanska delegacija nove osrednje organizacije italijanske narodnosti v Ljubljani sprejeli najprej član slovenskega predsedstva Ciril Zlobec, nato pa še predsednik vlade Ljorje Peterle s sodelavci, resornim ministrom dr. Janezom Dularjem, ministrom za industrijo in gradbeništvo Izidorjem Rejem in s Petrom Winklerjem iz Urada za narodnosti slovenske vlade. Delegacija Italijanske skupnosti so sestavljali predstavniki Ustanovne skupščine, naslednice Unije Italijanov Istre in Reke Antonio Borme, Maurizio Tremul, Ezio Giuricin, Fabrizio Radin in Silvano Sau. Prvič so tako v Ljubljani sprejeli tudi predstavnike tistega dela italijanske skupnosti, ki

živi na Hrvaškem, torej delegacijo vse italijanske manjšine.

Prvo petkovno srečanje je bilo srečanje »med prijatelji«, kot ga je imenoval Ciril Zlobec, sam dober poznavalec narodnostne problematike in tudi sicer intimno človeško povezan z italijansko kulturo in avtohtono skupnostjo. Ta je v zadnjem času doživela korenite demokratične in pluralistične spremembe, saj drugače spričo novih razmer, predvsem pa lastnih zahtev in potreb ni moglo biti. Italijani sami so ob takim lastnem prebujanju in rasti sicer zadovoljni, vendar pa se nad takimi občutki po besedah Bormeja »zbirajo tudi črni oblaki«. Potrebno je zagotoviti celovitost manjšine, ki živi v dveh republikah, sprejeti zakone, ki omogočajo njeno politično, gospodarsko, kulturno enotnost in subjektivnost. Notranje varstvo manjšinske skupnosti je stvar države, v kateri živi, vendar je potrebna tudi mednarodna zaščita. Tako naj bi Osimski sporazumi to zagotavljali ne le v prostoru nekdanjih con A in B STO, temveč povsod, kjer narodnost živi. Proučiti gre dalje tudi možnost pridobitve dvojnega državljanstva, ki naj bi obogatila gibanje ljudi, pretok idej in nenazadnje dodaten občutek varnosti. Nujno je zagotoviti tudi uresničitev gospodarskih pobud, ki zastavljajo ekonomske osnove in kasneje finančno samostojnost italijanske skupnosti.

O gospodarskih narodnostnih korakih so člani delegacije govorili tudi s predsednikom Peterletom in njegovimi sodelavci. Na nujnost takojšnje izpolnitve obljub za uresničitev projekta BIC v Ankaru je opozoril predsednik »narodnostne vlade« Maurizio Tremul, sicer ga bodo prisiljeni preseliti drugam ali najti drugačne rešitve.

»Več podobnih valilnic bi potrebovali po vsej Sloveniji,« je dejal Peterle, morda bi z dejavnostjo lahko takoj začeli v obstoječih prostorih in infrastrukturi, izpraznjeni zaradi stečajev. Vendar naj bi center deloval na zdravih ekonomskih temeljih, v njem naj bi vladala poslovna logika, nikakor bi ne smel biti politična tovarna!

Skrb o ustavni ureditvi narodnostnega položaja v prihodnje je odveč, so v petek zagotovili v slovenski vladi, dosežena raven zaščite ostaja, vsaj v Sloveniji. Mednarodna komisija pa bi morala zagotoviti podobno ureditev tudi na Hrvaškem. Sosednjo republiko se bo nujno dogovoriti tudi za vprašanja državljanstva in meje, ki naj bi bila le časasna, če se seveda razmere po 26. juniju ne bodo zaostrole.

Tudi želje po lastninski pravici Italijanov do prostorov svojih Skupnosti, šol, je razumljiva in pri tem bi ne smelo biti težav, so na vprašanja članov delegacije odgovarjali v Ljubljani. Fabrizio Radin se je v pogovori zavzel še za poenotenje šolstva narodnosti, saj veljata v obeh republikah različna šolska sistema, in za oblikovanje slovensko-hrvaškega Pedagoškega inštituta, Ezio Giuricin pa je opozoril na nujnost prisotnosti manjšinskega predstavnika v medrepubliški komisiji za narodnostno problematiko.

MIRJAM MUŽENIČ

Strategija napetosti in vloga tajnih služb

VIDEM — Pomembna vloga, ki so jo imele tajne službe v strategiji napetosti in še posebej v zadevi Gladio, je prišla na dan na srečanju, ki ga je v dvorani Aiace v Vidmu pripravilo združenje Altritalia. Na to temo so spregovorili Alberto Buvo, ravnatelj furlanskega inštituta za proučevanje osvobodilnega gibanja, Gian Pietro Testa, zgodovinar in častnik tednjega Avvenimenti, in odvetnik Livio Bernot, ki sodeluje v preiskavah o Gladiu in petovljskem atentatu.

Do zadnjega kotečka polna prostorna dvorana Aiace je v bistvu izpricala, da je problematika, vezana na Gladio izredno aktualna in v središču pozornosti javnega mnenja. Alberto Buvo je v svojem posegu podal zgodovinski oris Gladia in drugih tajnih polvojaških organizacij. Vse skupaj - je menil Buvo - pa so imele skupen cilj: preprečiti razvoj levičarskih strank, predvsem komunistične (v Benetiji tudi slovenskih levičarskih organizacij).

Novinar Testa je ugotovil, da nekatere izjave samega predsednika republike pomenijo težnjo, da bi preprečili prodor resnice pri razkrivanju ozadja Gladia in vsega prevratništva v Italiji. Ob tem je podčrtal nekatere elemente, ki jasno kažejo na povezavo tajnih služb z desničarskim terorizmom, ki je v 20 letih zakrivil nešteto hudih dejanj.

Goriški odvetnik Livio Bernot pa je s kopico podatkov podkrepil teze o povezanosti Gladia s petovljskim atentatom ob režiji tajnih služb. Ob koncu svojega posega je ugotovil, da šele v zadnjem obdobju prihajajo na dan novi podatki, ki dokazujejo povezavo prevratništva, ki je dvajset let ustihovalo Italijo, z nekaterimi osebami tajnih služb. Vprašanje pa je, če bodo preiskovalcem dane vse možnosti - in predvsem dokumentacija - da bi do konca razvozlati ta vprašanja in postavili na zatožno klop tudi tiste osebnosti, ki še danes nemoteno delujejo v osenčju naše republike.

RUDI PAVŠIČ

Danes v Trstu posvet o finančnih mehanizmih EGS

TRST — Danes bo v glavnem mestu Furlanije-Juljske krajine celodnevni delovni posvet o finančnih mehanizmih, ki jih je Evropska gospodarska skupnost namenila deželam - notranjim in zunanjim - ob svojih mejah. Srečanje sta pripravili Dežela FJK in delovna skupnost evropskih mejnih dežel AGEK, ki je prav pred kratkim izdelala program, poimenovan »Lace«. Le-ta je izrecno namenjen razvoju sodelovanja čez mejo med notranjimi in zunanjimi območji Evropske skupnosti.

Z današnjo iniciativo, ki bo potekala od 9.30 do 17.30 v hotelu Jolly na Korzu Cavour, nameravajo prireditelji podati tudi prvi odgovor na smernice, ki jih vsebuje resolucija predsednikov dežel skupnosti Alpe-Jadran (sprejeli so jo na zadnjem plenarnem zasedanju v Milanu) in ki nosi naslov »Za relaksiranje Alpe-Jadrana in kooperacijo v Evropi«.

Posvet o finansiranjih Evropske skupnosti se bo začel z uvodnim poročilom deželnega odbornika Carboneja, za njim pa bodo med drugimi nastopili generalni tajnik skupnosti AGEK Jens Gabbe, predstavnik generalne direktije EGS za znanstvene zadeve Walter Schaefer in izvedenec skupnosti AGEK Pieter Van Run.

Pospešene priprave na svetovni kongres

TRST — Odbor Konference Svetovnega slovenskega kongresa za Furlanijo-Juljsko krajino obvešča, da priprave na zasedanje Kongresa v Ljubljani potekajo po načrtih. Kongres bo potekal od 27. do 30. junija pretežno v Cankarjevem domu v Ljubljani in tudi v Celju, že ves junij pa se bodo vrstile najrazličnejše prireditve. S tem v zvezi velja opozoriti, da so na sedežu Slorija v Trstu in v Slovenski ljudski knjižnici Damir Feigel v Gorici na voljo programi spremnih prireditev in prijavnice za tiste, ki bi se želeli udeležiti kongresa. Prijave je treba s kotizacijo vred poslati čimprej.

Odbor Konference SSS za FJK s posebnim tiskovnim sporočilom poziva organizacije in društva, naj po svoji želji in prostovoljni odločitvi posvetijo katero od prireditev kulturnega značaja temu Kongresu, tudi glede na to, da je v Sloveniji mesec junij v celoti posvečen temu dogodku.

Prav tako potekajo intenzivna prizadevanja, da bi prišlo do ustanovnega sestanka tudi v Benetiji - predvidoma se bo to zgodilo pred zasedanjem v Ljubljani - med tehničnimi novostmi pa je povečano število delegatov iz našega prostora, in sicer s šest na devet, kar bo omogočilo še boljše sodelovanje in učinkovitejšo prisotnost naše konference.

Priprave na Kongres potekajo v času zaostrovanja političnih razmer v matični domovini: kot je bilo pričakovati, so učinkovite organizacijske priprave na zgodovinski dogodek utemeljevanja slovenskega naroda najmočnejša podpora matični domovini pri vzpostavljanju jasnih stališč med dogovarjanjem za sporazumno sožitje in uporabo oboroženega pritiska na potek tovrstnega dogovarjanja. Pri tem velja omeniti, da je večina udeležencev iz vsega sveta že prijavila svojo udeležbo in vplačala potrebno vsoto - zaključuje tiskovna nota - v Italiji pa se pripravljamo na t.i. zamejski dan 28. junija, ko bomo v Trstu sprejeli goste in jim skušali predstaviti naše izkušnje, delovanje in ustvarjanje.

Minister Paš je včeraj tudi v Benetkah predstavil razmere v Sloveniji in njeno turistično ponudbo

BENETKE — »Slovenija, osrčje Srednje Evrope« je geslo, s katerim se ta republika pripravlja, da postane »zvezda« mednarodnega turizma - poroča agencija ANSA iz Benetk, kjer so predstavniki slovenske republike včeraj predstavili svojo turistično ponudbo - še zlasti potem, ko je odkrila tako imenovani »totalni turizem«.

»V teh dneh se v italijanskem in mednarodnem tisku pogosto govori o Sloveniji in Jugoslaviji, vendar žal ne zato, da bi opevali njune naravne lepote, kulturne dejavnosti ali turistične privlačnosti, pač pa zato, da bi opisali problematične konflikte mentalitet, kultur in ekonomskih interesov, ki so pretresli našo državo,« je v svojem posegu na tiskovni konferenci v beneški Ca' Gambara dejal slovenski minister za turizem Ingo Paš. »Naš prihod je povezan z željo, da bi javnemu mnenju, prijateljem in kolegom ponudili podobo drugačnega turizma, takega, ki se noče zoperstaviti turizmu v drugih državah, ampak nasprotno išče neposredno sodelovanje (in Benetke bi lahko bile dobre primer). Tak turizem torej, ki postane nosilec kulture, različnih življenjskih navad, načina življenja športa in narave v stiku z drugimi. Vse to namreč ni samo lastnost Slovenije, ampak vseh tistih dežel, ki se kljub različni preteklosti nasiljano na nekatere skupne kulturne značilnosti, ki so v teh letih našle skupne izraze predvsem v okviru delovne skupnosti Alpe-Jadran.«

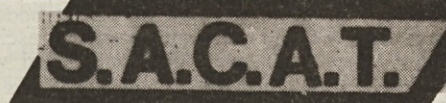
»Turistična ponudba, ki jo predstavljamo danes,« je nadaljeval slovenski minister za turizem, »ne nasprotuje italijanski, avstrijski, madžarski ali nemški ponudbi, pač pa se jim pridruži v perspektivi, ki sicer še ni popolnoma analizirana, o kateri pa bi radi z veseljem začeli razpravljati prav danes, v tem mestu. Naše geslo 'Slovenija, srce Mitelevrope' ne odraža samo geografske lege, pač pa tudi močno zgodovinsko pripradnost in občutke oziroma nagnjenost vseh prebivalcev Slovenije.«

Po Paševih besedah se danes Slovenija ponuja Italijanom in ostalim evropskim narodom s svojimi naravnimi lepotami, s svojimi turističnimi in zdravilišnimi kraji, s športnimi strukturami, morjem in gorami. Predvsem pa z željo po komuniciranju, po spoznavanju in obveščanju o sebi, o svoji avtonomiji in identiteti, ki jo postavlja

v bližino Italijanov, prebivalcev Veneta, Juljske krajine, Furlanije, Emilije, Koroške itd. Ta duh bodo našli vsi tisti, ki bodo letos obiskali Slovenijo, povrh pa še pripravljeno na dialog, mir in storitve nad vsakim pričakovanjem. Prepričani smo - je nadaljeval Paš - da je vse tisto, kar ponujamo že na dobri ravni, toda izboljšanje je naš imperativ, zato že danes s pomočjo evropskih in italijanskih partnerjev vlagamo v vse bolj kakovostne infrastrukture. »Gostoljubnost in prijateljski odnosi so ključna gesla sporočila, ki ga lansiramo danes iz Benetk,« je v zaključku svojega nastopa dejal slovenski minister za turizem. »Ne bi namreč hoteli, da bi bila naša podoba zasenčena s tem, kar se dogaja v ostalih predelih Jugoslavije. Svojo neodvisnost smatramo za sinonim pravičnega upravljanja našega ozemlja, zaščite naših meja in identitete in upamo, da bo to pomirilo naše goste.«

Glasilo italijanske manjšine o PD

REKA — »Paradokсна usoda Primorskega« - pod tem naslovom je reški dnevnik La Voce del Popolo v soboto objavil članek svojega tržaškega dopisnika, v katerem opisuje »najtežjo krizo Primorskega dnevnika v njegovi zgodovini«. Članek med drugim opozarja, da so razlogi za krizo ekonomskega in političnega značaja in da se časopis sam ne bo mogel rešiti, če ne bo prejel ad hoc podpore od italijanske in slovenske države. Kot časopis manjšine in kot soustvarjalec obsejnega sodelovanja - zaključuje avtor - ima Primorski dnevnik še veliko povedati, zato bi bilo absurdno, ko bi se njegov glas utišal prav v trenutku, ko se rešijo nove perspektive sodelovanja in dialoga v tem delu Evrope.

nadomestni deli za
FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA
in za tuje znamke avtomobilov

UPRAVA:
Ul. Marconi 6 - Tel. 775483-4

Ul. sv. Frančiška 38
TRST - Tel. 768667 - 772002

OPEL SERVIS

Serri Tullio & C. S.n.c.

V središču Trsta dobiš za tvoj avtomobil strokovnjake, ki opravljajo delo hitro in kakovostno. Mehanična delavnica je odprta od ponedeljka do petka od 8. do 12.30 in od 14.30 do 18.30.

Ob sobotah zjutraj popravljamo malenkostne okvare in najnujnejše primere.

BATERIJE OPEL — RADIO — OPREMA OPEL

IZLOŽBA: Ul. Brunner 14 — Tel.: 727069

SERVIS: Ul. Ginnastica 56 — Tel.: 726241, 724211

Tržaška občina poražena ANAS zavrnil načrt hitre ceste pri Katinari

Naravovarstveniki slavijo! Višji svet cestnega podjetja ANAS je namreč zavrnil načrt tretjega odseka hitre ceste od Katinare do raziskovalnega centra pri Padričah, proti kateremu se že nekaj let »borijo« Svetovni sklad za naravo in zeleni. Mnenje podjetja ANAS je po dogovoru s Tržaško občino obvezujoče.

Cestno podjetje je zavrnilo projekt predvsem iz tehničnih razlogov. Veliki ovinek (že pred gradnjo so ga poimenovali kar »Ovinček smrti!«), ki je v tem načrtu predviden pri Katinari, ne odgovarja predpisom Vsestranskega centra za raziskave CNR, ker je preoster (meri vsega 200 metrov, moral pa bi biti dolg vsaj 250 metrov). Prav tako ne odgovarjajo predpisom tudi nekateri drugi deli načrta (na primer predor in odsek pred predorom), kjer naj bi številne vpadnice predstavljale latentno nevarnost za promet.

Tržaška občina je še poslala tehnični komisiji ANAS svoje protigovore v zagovor načrta, ki ga je 9. maja letos po burni razpravi sprejel tržaški občinski svet. Prav v zvezi s to odločitvijo pa je prišlo do zagonetnega zapleta. Podjetje ANAS je namreč odpisalo Tržaški občini svoje odklonilno stališče po telefazu že 8. maja, dopis pa so na Občini protokolirali šele 10. maja, to je dan po povojnem sklepu občinskega sveta. Zakaj niso bili občinski možje pravočasno seznanjeni z negativnim odgovorom podjetja ANAS? Naj bo kakorkoli že, naravovarstveniki so za danes ob 11. uri sklicali tiskovno konferenco v tiskovnem uradu tržaške občinske palače, na kateri bodo predstavili in komentirali odklonilni sklep podjetja ANAS, ki vsekakor pritrjuje njihovim težnjam po izgradnji primernejšega in predvsem varnejšega cestnega odseka med Katinaro in Padričami.

Deželne komisije bodo v prihodnjih dneh začele obravnavati ta važen predlog Zakon za razvoj Krasa kmalu v deželnem svetu Stališča in mnenja SSK na posvetu na Opčinah

Pristojne svetovalske komisije deželnega sveta bodo v naslednjih dneh pričele obravnavati zakonski osnutek deželnega odbora o izrednih posegih za razvoj Krasa, ki ga je oblikovalo odborništvostvo za prostorsko načrtovanje pod vodstvom odbornika Gianfranca Carboneja. Gre za prispevek Dežele na poti izvajanja sporazuma o protivrednostih za gradnjo svetlobnega pospeševalnika pri Bazovici, ki so ga svojčas podpisali predstavniki Kraške gorske skupnosti, deželne vlade, Občine Trst in nekaterih slovenskih organizacij. Zakonski predlog namenja osrednjo vlogo pri nekaterih velikih posegih na območju Vzhodnega Krasa prav KGS. Na Deželi računajo, da bo deželna skupščina vzela v pretres ta zakon še pred poletnim premo-

rom. Slovenska skupnost je v soboto v prostorih Hranilnice in posojilnice na Opčinah priredila posvet o zakonskem osnutku deželnega odbora FJK o »izrednih posegih za varstvo okolja, za valorizacijo urbanističnega in gradbenega premoženja ter za kmetijske in obrtniške dejavnosti. O zakonskem osnutku smo že pisali, posvet Slovenske skupnosti pa je želel seznaniti ljudi o osnutku in zbrati mnenja za morebitne popravke. O zakonu sta spregovorila deželni tajnik SSK Ivo Jevnikar in deželni svetovalec stranke Bojan Brezigar.

Jevnikar je v svojem uvodnem posegu dejal, da ne gre za osnutek SSK, ampak za pobudo deželne uprave. Niti se ne sme mešati tega zakonskega osnutka z zakonom o parkih in z zakonom za razvoj Krasa, v bistvu gre namreč za zakonski osnutek o protivrednostih za gradnjo sinhrotrona pri Bazovici. Jevnikar je dejal, da SSK

nima dokončnega stališča in da želi slišati ljudi. Glede prvega vtisa pa je dejal, da besedilo v bistvu odgovarja obljubam, ki jih je deželna uprava sprejela, ko je šlo za sinhrotron. Ob tem pa je naglasil, da zakon ne more nadomestiti širšim zahtevam po uravnoteženju položaja na Krasu potem, ko je bil vsa leta zapostavljen in ko so na njem zgradili vrsto infrastrukture, ki niso samo sinhrotron. Skratka, celovita škoda, ki jo je utrpel Kras in z njim ljudje še ni povrnjena. Pri tem se je Jevnikar zaustavil pri zakonu o parkih in naglasil, da je SSK zahtevala za Kras samostojen zakon. Jevnikar je tu naglasil tudi zahtevo SSK po tem, da bi imela pri načrtovanju in upravljanju glavno besedo Kraška gorska skupnost. Upravljanje je seveda bistveno, kot je pomembno, da gre tu za

dve poti in sicer za varstvo okolja in za gospodarski razvoj, ki je prav tako pomemben. Problemov je torej veliko, deželna uprava pa se sedaj ukvarja z okvirnim zakonom. Ob tem je Jevnikar dejal, da smo brez maksimalističnih zahtev dobili nekaj konkretnega. Deželni svetovalec Bojan Brezigar je v svojem posegu podal krajšo analizo dolgega boja Slovencev za zaščito in uveljavitev Krasa. Omenil je posvet revije Most, ki je bil pred 18 leti, in na katerem so naglasili probleme o kraškem parku, ki so aktualni še danes. Brezigar je dejal, da se vprašanje Krasa postavlja v okviru spora med mestom in podeželjem, ko je mestni človek gledal na Kras le kot na njemu namenjen prostor za sprostitve in razvedrilo. V okviru tega konflikta je prihajalo vedno do enosmernih in vinkulacijskih posegov. Brezigar je nato de-

jal, da je tudi sedanji predlog o naravnih parkih dvoumen in pri tem izpostavil štiri osnovna vprašanja, ki jih postavlja SSK in sicer vprašanje, kdo bo načrtoval, kdo bo upravljal, kako bo z lastninskimi pravicami in kako bo z rabo slovenščine. Glede načrtovanja in upravljanja je Brezigar zagovarjal, da bi to moralo biti v pristojnosti KGS, do razlašanja bi ne smelo priti, prav tako bi morala biti jamčena raba slovenščine. Pri teh načelnih stališčih je bil Brezigar kritičen do odbornika za načrtovanje Carboneja in do tega, da bo načrt izdelala deželna uprava.

Po splošni analizi problema je Brezigar podrobneje analiziral zakonski osnutek o izrednih posegih v korist razvoja Krasa ter osvetlil njegove prednosti in nekatere nejasnosti. Dejal je, da je SSK pripravljena sprejemati dopolnila za možne popravke. Več kritik na račun zakona je prišlo tudi med razpravo, čeprav je bila ocena v osnovi pozitivna. Med kritikami naj navedemo opombe, da je bila pri zadevi povsem odsotna Občina Trst in da ni besede o jurskem vprašanju. Nadalje so prisotni kritizirali nekatere dvoumne dikcije, kot je namemba sredstev javnim investicijam (ni jasno, kaj se misli pod javnim) ali pa člen o podporah za obnovo starih hiš, ki je dvoumen. Več kritik pa je padlo tudi na račun skromnih sredstev za razvoj kmetijstva. Zakon ima seveda vrsto dobrih lastnosti, kot je na primer bistveno dejstvo, da bo s sredstvi upravljal KGS. Ob tem pa velja naglasiti, da zakon ne bo mogel nadomestiti vseh zahtev za razvoj Krasa in povračilo za vse omejitve in škode.

Na sliki (foto Križmančič): sobotni posvet Slovenske skupnosti v dvorani openske hranilnice in posojilnice.

Posvet PSI o reformi krajevnih uprav V Dolini kmalu nared občinski statut

Prejšnji petek je bil v mali dvorani občinskega gledališča F. Prešeren v Boljuncu javni sestanek, na katerem so obravnavali reformo krajevnih uprav, ki jo določa lani odobren zakon št. 142. Srečanje je sklicala dolinska sekcija PSI, poleg župana Marina Pečenika pa so se ga udeležili še predsednik Pokrajine Dario Crozzoli, tržaški občinski odbornik Augusto Seghene in pokrajinski tajnik PSI Alessandro Perelli.

Uvodoma je pobudo predstavil tajnik dolinske sekcije PSI Viljem Bandi. Srečanje je uokviril tudi kot nekakšen obračun enoletnega dela nove občinske uprave. Prvo poročilo je podal župan Marino Pečenik, ki je že v prvem stavku dovolj kritično omenil pomanjkljivo informiranje in sploh zanimanje do tega problema. Obsežno pa je spregovoril predvsem o preureditvi krajevnih upravne enote. Gre za pomembne spremembe predvsem v odnosu med upravitelji in občani. Pečenik je izrazil tudi mnenje o enoletnem opravljenem delu dolinske občinske uprave, ki je v mesecih od izvolitve do danes vzporedno reševala sprotne vprašanja in se ukvarjala z novo zakonsko ureditvijo. Pri tem gre poudariti, da je statut za Občino Dolina že v glavnih obdobjih dokončan. Občinski svet ga bo verjetno odobril pred začetkom poletja, ne glede na to, da je bil prej določen rok odložen od 13. junija na prihodnji 17. oktober. Pečenik je v svojem posegu poudaril razpoložljivost Občine do občanov, ki bo prišla do izraza še pred dokončno odobritvijo s sestan-

ki in javnimi soočaji. Statut bo tudi na razpolago javnosti, tako da bo vsak posameznik imel možnost izraziti svoje mnenje. Ob teh važnih novostih in novih pristojnostih, ki jih reforma ponuja krajevnim upravam, pa je dolinski župan naglasil tudi večjo odgovornost, ki jo zakon nalaga upraviteljem.

Posebej se je Pečenik dotaknil poglavja o statutarnem upoštevanju krajevnih »posebnosti«, kot so jezik, zgodovina, kultura, tradicija in sploh narodnostne značilnosti posameznega področja. Dolinski statut določa enakopravnost slovenskega in italijanskega jezika. Vprašanje (ki ga je Pečenik postavil predvsem prisotnim gostom) pa je, kako se bo na poti k združenji Evropi izrazila Tržaška občina in če bo v svojem statutu upoštevala važnost enakopravnega narodnostnega sožitja.

Izdelavo novega statuta je obravnaval tudi predsednik Tržaške pokrajine Dario Crozzoli. Zakonsko reformo je označil kot važen instrument, ki poudarja potrebo po neposredni soudeležbi posameznika pri »oblasti«. Eno poglavitnih vprašanj pa je po Crozzolijevem mnenju to, če gre za načelni ali vsebinski zakon. Dodatno možnost bodo ponudili še z objavo osnutka novega statuta, nato bo predstavljen v svetu. Pri tem je Crozzoli podčrtal obveznost s strani Pokrajine, da pri izdelavi dokumenta upošteva stvarnost in jezikovne značilnosti predvsem okoliških občin.

Vprašanje odnosa krajevnih uprav do pristojnosti narodnostne manjšine je prišlo do iz-

raza tudi v posegu tržaškega odbornika Segheneja. Po mnenju le-tega je zakon 142 pomemben mejnik za delovanje krajevnih uprav, saj omogoča večjo prožnost, odločnost in stvarnejše poseganje, obenem ovrednoti institucionalno vlogo uprav in jo jasno razmeji od vpliva strankarskega sistema. Tudi Tržaška občina upošteva soudeležbo posameznika, zato je že prišlo do srečanj z raznimi organizacijami. Glede jezikovnega vprašanja pa je Seghene mnenja, da bo statut lahko upošteval le doseženo zadovoljivo raven sožitja med obema narodoma, ne bo pa mogel zapolniti vrzeli, ki obstaja na državni ravni, oziroma nadomestiti globalni zaščitni zakon za slovensko manjšino.

Po krajši razpravi je srečanje sklenil pokrajinski tajnik PSI Perelli, ki je povzel važnejše točke v razpravi. Posebej je podčrtal vlogo PSI in njeno aktivno zavzemanje za odobritev tega zakona, ki sicer predstavlja le korak naprej v obsežnejši institucionalni reformi italijanske države. »Statuti pa morajo nedvomno spoštovati osnovne pravice državljanov: v tem smislu gre oceniti tudi stališče stranke, ki se uravnoteženo zavzema za postopno uveljavitev narodnostnih pravic«. Za zaključek se je Perelli dotaknil še dveh aktualnih političnih vprašanj: omenil je stanje v Kraški gorski skupnosti, v okviru katere še ni bilo izvoljeno novo vodstvo, in pa bližnji referendum, ki je po njegovem mnenju nepotreben. (dam)

Stranka pripravila svoj zakonski predlog DSL: Osnutek o parkih šibi kraško skupnost

Svetovalska komisija Demokratične stranke leve je oblikovala svoj osnutek o naravnih parkih v naši deželi, ki predstavlja neke vrste alternativni predlog k osnutku deželnega odbora, ki, kot piše v tiskovni noti DSL, uživa poleg podpore večinskih strank tudi podporo LpT in MSI. Osnutek DSL izhaja iz temelje ugotovitve, da bo treba načrtovane parke (vključno s tistimi na Krasu) oblikovati in nato upravljati v skladu s prizadetim prebivalstvom, v prvi vrsti pa z občinskimi upravami, ki zastopajo interese tega prebivalstva.

Dežela pa hoče s tem svojim predlogom odvzeti občini važne in temeljne pristojnosti na področju načrtovanja in upravljanja teritorija. To je po mnenju DSL tudi v kričnem nasprotju z reformo krajevnih uprav. Kar se tiče Krasa pa predstavlja predlog deželnega odbora tudi poskus ošibitve slovenske manjšine, ki je institucionalno zastopana v kraških javnih upravah, zato obstaja nevarnost, da bo to vprašanje sprožilo nove spore, so mnenja še deželni predstavniki DSL.

Isti negativni pomen bi lahko po mnenju Budina in somišljenikov zadobil tudi zakonski osnutek za razvoj Krasa, ki ga bo deželni odbor v kratkem predložil svetu, saj bi lahko ta normativ izvenel tudi kot neke vrste »sredstvo za izmenjavo« pri institucionalni ošibitvi kraškega teritorija. Po mnenju DSL bo treba preprečiti, da se bo ta zakon, kot kaže, ne omejel samo na finančne posege, ampak bo moral od vsega začetka vsebovati norme, ki bodo omogočile, da se skupno rešujejo problemi razvoja in zaščite Krasa. Svetovalec Budin je to stališče že zagovarjal v ožjem odboru pristojne komisije in ga bo spet iznesel na sejah komisije, pri čemer se bo navezal tudi na obveze, ki jih je sprejela deželna vlada ob podpisu sporazuma za sinhrotron.

8., 9. in
10. junija

šagra
na Krmenki

Tisku so predstavili Slovensko
gospodarsko prosvetno skupnost

Tudi tržaška DP
v Gibanje za KP

Včeraj so v tiskovni dvorani ANSA predstavili tisku novoustanovljeno Slovensko gospodarsko prosvetno skupnost. Prisotni so bili vodje SGPS Peter Zupan, Miran Zobec, Dušan Švab in predsednik Boris Gombač, ki je številnim novinarjem predstavil program organizacije.

Uvodoma je Gombač naglasil, da Skupnost »nima nobene nalepke, ki bi jo ločevala, oz. celo označevala in vključevala v določeni verski ali ideološki krog«. Organizacija je nadalje odprta za dialog z italijansko oblastjo glede vsebine zakona o globalni zaščiti Slovencev. Nadalje SGPS podpira osamosvojitve Slovenije in bo težila k »ustvarjanju alternativnega koncepta odnosov matica-manjšina v vidiku nove slovenske ustave, ki bo morala zagotoviti parlamentarno predstavništvo tudi zamejcem.«

Slovenska gospodarsko prosvetna skupnost je svoj progal razdelila v več delov in sicer v gospodarskega, športnega, kulturnega in šolskega, nadalje želi posvečati skrb mladim in delu, zbiranju podatkov, turizmu in rekreaciji. Med drugim je Gombač dejal: »Z sedaj smo kot SGPS pripravlje-

ni prevzeti Primorski dnevnik in odkupiti slovenske imovine v prodaji na imovinskem tržišču.« V gospodarskem delu programa pa je govor tudi o Tržaški kreditni banki: »Glede na vlogo TKB pa želimo poudariti, da ni nikoli zaživila v duhu Londonskega memoranduma po katerem je nastala v interesu slovenske manjšine.«

Precejšen del programa je posvečen športni dejavnosti in je kritičen do sedanjega vodenja športne stvarnosti, saj se po mnenju SGPS, kljub številnim rezultatom, »do sedaj ni krojila nobena konkretna športna politika«. Program našteva vrsto pobud, ki bi jih bilo treba storiti, med njimi pa je tudi gradnja večnamenskega športnega objekta v samem mestu. Glede kulture je rečeno, da je treba »zamenjati določeno garnituro, ki se iz dneva v dan vedno bolj oddaljuje od slovenskega kulturnega prenavljanja in vztraja pri črno-belih stereotipih.«

Na vprašanja novinarjev je Gombač med drugim dejal, da bo med prvimi akcijami Skupnosti obisk pri Biasuttiju in Peterletu, glede sredstev pa je omenil ustanovitev nove finančne družbe.

Tudi tržaški pristaši Proletarske demokracije bodo pristopili v Gibanje za obnovitev KP. Ta usmeritev je prišla jasno in soglasno do izraza na nedavnem pokrajinskem kongresu te stranke, na katerem so med drugim izvolili tudi delegate za vsestranski kongres, ki bo v Riccioneju konec tega tedna. Na skupščini se bodo izrekli za množični vstop v novo komunistično stranko.

Tudi letos v Zgoniku
poletni center za otroke

Tudi letos bo zgoniška občinska uprava organizirala poletni center za otroke iz zgoniške občine, ki obiskujejo osnovno šolo ter zadnja dva letnika otroškega vrta.

Pod strokovnim vodstvom usposobljenih animatork se bodo odvijale razne dejavnosti, kot so glasba, igre in izleti. Center bo odprt dva tedna, poskrbljeno bo tudi za prevoz in re-fekcijo. Prijave sprejemajo v občinskem tajništvu, rok zapade v soboto, 8. t.m.

TRST - Trg Foraggi 8
Tel. 391203

Pooblaščen avtomehanični

delavica

»ENZO«

OPČINE

Bazoviška ul. 60
Tel. 214618

Pri
Maffioli

bonboniere
artikli za poroke
vabila - tiskovine

SAMI SI PRIPRAVITE
POROČNE BONBONIERE

Bajni popusti. Pri nakupu
bonbonier ACQUACHIARA
sodelujete pri nagradnem
žrebanju enega avtomobila
FIAT UNO

TRST
Ul. Manzoni 18 - Tel. 728096

Tržaško šolsko skrbništvo objavilo seznam »izpraševalcev«

Sestava ocenjevalnih komisij za mature na slovenskih šolah

Tržaško šolsko skrbništvo je pred dnevi objavilo sestavo ocenjevalnih komisij za letošnje zrelostne izpite. Na slovenskih višjih srednjih šolah na Tržaškem bo opravljalo maturo skupno 181 kandidatov, h katerim je treba pristižeti še kandidate klasičnega liceja Prešeren, ki bodo opravljali izpit skupno s kolegi goriškega klasičnega liceja Primož Trubar, sestava komisije za zrelostni izpit na klasičnem liceju pa spada v pristojnost goriškega šolskega skrbništva.

Ocenjevalne komisije bodo — če ne bo prišlo do začetka izpitov do zamenjav — tako sestavljene:

Znanstveni licej Prešeren: predsednik prof. Bogomilo Rener (ravnatelj klasičnega liceja Trubar iz Gorice); slovenščina: Anna Primozic (slovenska sekcija zavoda Galilei); italijanščina: Mariano Voncina (poklicni zavod Cankar); matematika: Magda Rebula (tehnični zavod Zois); angleščina: Nada Pretnar (tehnični zavod Zois); notranji člani: Boris Fabjan, Rosanna Vatta in Vesna Danieli.

Tehnični zavod Zois: predsednik prof. Giuseppe Bassa (didaktični ravnatelj); slovenščina: Dario Frandolic (poklicni zavod Cankar); italijanščina: Alessandra Jelen (tehnični zavod za geometre iz kraja S. Daniele del Friuli); knjigovodstvo in trgovinstvo: Enriko Lisjak (poklicni zavod Cankar); blagovništvo: Maria Jeremic (poklicni zavod Stefan); notranji člani: Silvana Resinovič, Maria Kocjancic in Silva Stantič.

Oddelek za geometre in sekcija za zunanjo trgovino zavoda Zois: predsednik prof. Roberto Petaros z videmske univerze; slovenščina: Mara Žerjal (slovenska sekcija zavoda Galilei); italijanščina: Anna Lucchesi (slovenska sekcija zavoda Galilei); bančna tehnika: Boris Valentinc (tehnični zavod

Zois); pravo: Livio Semolič (poklicni zavod Cankar); notranja člana: Tommaso Simcic in Silvana Hvalič.

Učiteljske Slomšek in učiteljske Gregorčič: predsednik prof. Egidio Kosuta (šolski inšpektor); slovenščina in italijanščina: Majda Sancin (znanstveni licej Prešeren); italijanščina: Boris Iskra (tehnični zavod Zois); matematika: Sonia Vegliach (poklicni zavod Stefan); filozofija in pedagogika: Carlo Cernic (klasični licej Trubar); notranja člana: Mihaela Pirih in Wanda Srebotnjak.

Poklicni zavod Stefan: predsednik prof. Nada Pertot (ravnateljica liceja Prešeren); slovenščina: Irene Zerial (tehnični zavod Zois); italijanščina: Loredana Nanut (znanstveni licej Prešeren); kemijske naprave, organska kemija in priprave: Paolo Cok (tehnični zavod Zois); elektrotehnika in elektrotehnika: Albino Scuka (tehnični zavod

Volta); notranji član: Patrizia Pettirosso.

Ob imenovanju je vsak član ocenjevalnih komisij prejel pismeni dopis ministra za šolstvo Misasiya, v katerem minister opozarja šolnike na velik pomen zaključnih izpitov in jih poziva, naj opravijo svojo dolžnost. Italijanski šolski organi se namreč bojijo, da bi profesorji že spet bojkotirali zrelostne izpite, kar naj bi povzročilo velike težave pri iskanju nadomestnih članov komisij. Minister Misasi sicer priznava, da je sedanji ustroj zrelostnih izpitov neustrezen in zahteva resno preobnovo, kljub temu pa apelira na šolnike, naj ne povzročajo dodatnih težav in naj »zagotovijo« kandidatom »resne, korektne in sproščene preizkušnje«.

Zrelostni izpiti se bodo začeli 19. junija s pisno nalogo v slovenščini. Predsedniki in člani posameznih ocenjevalnih komisij se bodo sestali že 17. junija, da bi se na skupnih sejah domenili o poteku zrelostnih izpitov, če bo potrebno pa bodo sejo nadaljevali tudi dan kasneje.

Na slovenskih šolah bo opravljalo zrelostne izpite skupno 181 kandidatov (h katerim pa je treba, kot rečeno, pristižeti še kandidate klasičnega liceja). Na znanstvenem liceju Prešeren je prijavljenih za izpit skupno 54 kandidatov (19 iz A razreda, 15 iz B razreda in 20 iz C razreda); na trgovskem tehničnem zavodu Zois 58 (21 iz A razreda, 19 iz B razreda, 18 iz C razreda); na oddelku za geometre zavoda Zois 6, na oddelku za zunanjo trgovino zavoda Zois 21; na učiteljski Slomšek 15 (od katerih je šest privatistov), na učiteljski Gregorčič 9; na poklicnem zavodu Stefan 18 (11 z oddelka za elektrotehnike, 3 z oddelka za orodne mehanike in 4 — od katerih je en privatist — z oddelka za kemijske operaterje).

Na seji repentabskega občinskega sveta

Odobrili načrt hitre ceste do Fernetičev

Osrednja točka sobotnega popoldanskega zasedanja repentabskega občinskega sveta je bila odobritev podrobnega načrta novega omrežja hitre cestne povezave vse do mejnega prehoda pri Fernetičih. Podvojili bodo tudi traso carske ceste do tovernega postajališča, da bo tako postal bolj tekoč promet tudi v pričakovanju povečane izmenjave blaga z vzhodnim tržiščem. Razširitev dvojne pasu bo izpeljana v smeri proti državni meji, tako da ne bodo oškodovani obstoječi objekti, zagotovljen pa je tudi dohod na vsa vmesna zemljišča.

V preostalih dveh točkah dnevnega reda je občinski svet odobril nekatere formalne spremembe proračuna s porazdelitvijo po poglavjih novih sredstev v vrednosti 29 milijonov lir, odobrili pa je tudi posojilo 38 milijonov lir za nakup tovernega za smetarsko službo, ki ga je po več kot enoletnem odlašanju dodelila osrednja hranilnica in posojilnica v Rimu.

Iz uvodnega poročila župana Pavla Colje smo izvedeli, da bo repentabska občina v kratkem izpeljala za več kot 500 milijonov lir javnih del. Nekatera finančna sredstva so bila že vpisana v proračun, pred kratkim pa je tržaški sklad dodelil še prispevek 200 milijonov lir. Tako bodo zgradili garažo za vozila smetarske službe (330 milijonov lir), urejevanje ambulant v Domu Albina Bubiča se bliža koncu in opraviiti morajo le še pleskanje zidov, 41 milijonov lir bodo potrošili za asfaltiranje ceste od svetišča na Tabru do Poklona in stare ceste s Cola proti Repnu. S prispevkom 120 milijonov lir Tržaške pokrajine bodo opravili še ostale nujne posege na cestah, 12 milijonov lir pa bo stal nakup premičnega odra za Kulturni dom na Colu. Na nogometnem igrišču bodo preuredili travnato površino, 26 milijonov lir bo

vreden poseg na omrežju javne razsvetljave, v teku pa so popravila v telovadnici, kjer bodo razširili parket in nato predali upravljanje tega objekta enemu izmed športnih društev. Dokončna ureditev kapelice pri Fernetičih se je nekoliko zavlekla v pričakovanju načrta za postavitve novega oltarja. (bs)

Seja v Nabrežini

Devinsko—nabrežinski občinski svet, ki se bo sestal jutri ob 19.30, ima precej natrpan dnevni red. Župan Caldi in pristojni odborniki bodo uvodoma odgovorili na številna vprašanja in na interpelacije svetovalcev o raznih občinskih zadevah, nakar bo skupščina vzela v pretes nekatere sklepe občinskega odbora. Svet ima na dnevnem redu tudi imenovanje preglednikov občinskih računov.

† Po pogrebu naznanjamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi oče in nono

Miro Žerjal

Obenem se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Sin Damjan z ženo Nives, vnuka Saša in Tatjana ter ostalo sorodstvo.

Boljunec, 4. junija 1991

† Sporočamo žalostno vest, da je preminil

Mario Novacco

Pogreb bo danes, 4. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče na Opčinah.

Žalujoci: nečakinja Vida, drugi nečaki in ostalo sorodstvo.

Trst, 4. junija 1991

(Pogrebno podjetje Ul. Zonta

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta in nonota

Franca Subana

se zahvaljujemo vsem, ki so nam bili blizu in na katerikoli način počastili njegov spomin. Posebna zahvala nabrežinski godbi, ki je našemu dragemu zaigrala v slovo. Maša zadušnica bo v šempoljski cerkvi danes, 4. t. m., ob 19.30.

SVOJCI

Trnovca, Nabrežina, 4. junija 1991

1985 1991
Ob 6. obletnici smrti naše drage

Marte Sosič por. Danieli

se je vedno spominjajo
mož Celestin, sin
Edi in snaha Neva

Opčine, 4. junija 1991

30. 5. 1989 30. 5. 1991
Čas mineva, toda tvoj spomin ostaja vedno živ.

Ob 2. obletnici smrti našega dragega

Mirka Radoviča

se ga z ljubeznijo spominjajo
žena Lida, svojci, sorodniki ter prijatelji

Nabrežina, 4. junija 1991

Obe letovanji Dijaškega doma bosta v Zabnicah

Slovenski dijaški dom Srečko Kosovel že vrsto let uspešno prireja letovanja za slovensko mladino. Tako so se tudi letos dogovorili z Mladinskim klimatskim združenjem na Rakitni za otroke do 12. leta starosti in z Domom učencev v Ptuj za mlade do 18. leta. Zaradi napetosti in zaskrbljenosti, ki vlada v sosednji Sloveniji, so začeli starši izpisovati svoje otroke, tako da je moralo ravnateljstvo dijaškega doma najti drugačno rešitev.

Obiskali so Slovence, prijatelje in nekdane gojence doma v Zabnicah v Kanalski dolini in se dogovorili za najem hotela Kristal (prejšnji dom Mangart, tel. 0428-63173), kamor bodo za en mesec preselili domsko vzgojno in kuhinjsko osebje. Prvo letovanje (t.j. prejšnja Rakitna) bo potekalo od 20. junija do 4. julija, drugo (prejšnji Ptuj) pa od 5. do 20. julija.

Skoro odveč je opisovati planinski raj, ki obdaja Zabnice, ki so 175 km oddaljene od Trsta in 3 km od Trbiča in ležijo na 805 m nadmorske višine. V neposredni bližini so znani kraji kot Ovcja vas, Ukve, Višarje, Belopeška jezera, Mangrt in druge turistične in naravne lepote.

Podrobne informacije so na razpolago v Dijaškem domu, ul. Ginnastica 72, tel. 573141.

Pred glavno pošto bo odslej dovoljeno »blitz« parkiranje

Na Trgu Vittorio Veneto, nasproti poslopja glavne pošte, bodo danes odstranili cementne hlebe, ki so preprečevali parkiranje na tem odseku trga. Odslej bo na tem predelu dovoljeno parkiranje, a le za vsega 15 minut, in to le med 7. in 20. uro. Tržaška občina se je odločila za ta ukrep, da bi zadostila želji občanov, ki se morajo za kratek čas pomuditi na pošti in niso imeli doslej možnosti parkiranja svojih vozil v bližini poslopja.

Po drugi strani je Občina odredila vrsto drugih prepovedi parkiranja. Tako bo odslej do preklica ukrepa prepovedano parkiranje v Ul. Giuliani na strani lihih hišnih števil, in sicer od Ul. Caprin do Ul. Castaldi. Zaradi del na greznem omrežju bo Ul. Porta zaprta prometu na odseku od hišne številke 89 do križišča z Ul. del Mestri. Iz istega razloga bo zaprt promet odsek Trga Hortis od Ul. Cavana do Ul. Annunziata in Ul. Annunziata od Trga Hortis do Ul. Diaz. Na Trgu Hortis, v Ul. Annunziata in v Ul. Cavana (med Trgom Hortis in Ul. Venezian) bo nadalje prepovedano parkiranje na obeh straneh ceste.

Zaradi gradbenih del je na Proseku zaprta cesta na odseku od hišne številke 128 do 135.

Nadalje je zaradi tlakovanja ob delavnikih od 7. do 18. ure prepovedano parkiranje v Miramarskem drevoredu (na strani lihih števil od Ul. Pauliana do Ul. Stella), v Ul. Stella (na obeh straneh ceste), v Ul. Scala Belvedere, v Ul. Tasso, v Ul. Barbariga in v Ul. Solitro.

Ob tolikih prepovedih parkiranja gre zabeležiti tudi novo parkirišče za motorna kolesa v Ul. Marconi na strani lihih hišnih števil, ki lahko sprejme vsega deset vozil.

Skupščini PSI in DSL o bližnjem referendumu o vprašanju preferenc

V naši pokrajini se v teh dneh odvijajo še zadnje pobude in politične manifestacije za ljudski referendum o preferencah za poslansko zbornico, ki bo na sporedu v nedeljo, 9., ter v ponedeljek, 10. junija. Federacija PSI vabi druzvo svoje članice in simpatizerje na sedež v Ul. Trento 1 na skupščino z naslovom »Stališče PSI o referendumu«, na kateri bodo govorili senator Arduino Agnelli, deželni odbornik Gianfranco Carbone, predsednik Pokrajine Dario Crozzoli, deželni svetovalec Dario Tersar, občinski odbornik Augusto Seghe, Arnaldo Pittoni ter pokrajinski tajnik Alessandro Perelli. Skupščina se bo začela ob 18. uri. Socialisti kot znano pozivajo volilce, naj se ne udeležijo nedeljskega in ponedeljkovega glasovanja, saj je referendum po njihovem povsem nepotreben.

Sekcije Demokratične stranke levice zahodnega Krasa (Zgonik, Križ, Devin—Nabrežina, Prosek—Kontovel) pa vabijo danes širšo javnost ob 20.30 v občinsko knjižnico v Salez na razpravo o nedeljskem glasovanju. DSL je s tem v zvezi izdala poziv, s katerim vabi volilce, naj glasujejo »da«. S sedanjim sistemom preferenc za poslansko zbornico, ki je edini podobni primer v Evropi, piše med drugim v tem pozivu, so možne zlorabe, klientele in sleparije. Kombinacije števil na volilnicah nudijo nadalje možnost, da zmagoje kandidati, ki so dogovorjeni in povezani med sabo ne glede na zaupanje, ki ga uživajo med ljudmi. »Nekateri o reformah samo govorijo, a jim v resnici ni do njih, ker bi s tem izgubili sedanjo oblast, ta država pa nujno potrebuje reforme in ta referendum nam nudi možnost, da vsaj začnemo z njimi«, piše dalje v pozivu pokrajinskega vodstva in tajnikov področnih sekcij DSL.

Za kroniko naj še dodamo, da je Mladinska sekcija Liste za Trst včeraj pozvala somišljenike, naj se udeležijo referenduma o preferencah.

Poziv prirediteljev proslave dvestoletnice šole na Katinari

Osrednja proslava dvestoletnice šole na Katinari bo v nedeljo, 16. junija, na vrtu osnovne šole »F. Milčinski«. Proslava se bo začela ob 17. uri s slavnostnim govorom in bogatim kulturnim sporedom, v nedeljo, 16., in v ponedeljek, 17. junija, pa bodo na ogled tudi razstave izdelkov sedanjih in bivših učencev ter priložnostna zgodovinska razstava.

V teh dneh priprave se zato organizatorji - osnovna šola »Fran Milčinski« in krajevne organizacije - obračajo na domačine in na bivše učence katinarske šole in jih toplo vabijo k sodelovanju. Za opremo razstave bodo dobrodošli vsako staro šolsko spričevalo, slika, zvezek ali knjiga, ročno delo ali šolska potrebščina, s katerimi bo prikazano šolsko življenje. Stekla pa je tudi nabirka, da bi ob prispevkih drugih ustanov tudi tako krili stroške celotnega programa proslav. Za sodelovanje se vsak lahko oglasi na šoli ali pri kulturnih društvih Lonjer-Katinara, Rovte-Kolonkovec in PD Kolonkovec.

Predavanje o Jugoslaviji

Na povabilo docentov zgodovine za Vzhodno Evropo in sodobne zgodovine Španije z Oddelka za zgodovino pri tržaški univerzi se bo v naslednjih dneh mudil v Trstu sociolog Trivo Indjič, direktor Študijskega centra za kulturni razvoj v Beogradu. V četrtek, 6. junija bo prof. Indjič predaval o »Nacionalizmu in demokraciji v sedanjih jugoslovanski krizi«. Predavanje, ki bo v dvorani A Oddelka za zgodovino v Ul. Economia 4, se bo pričelo ob 10. uri.

Če jim ne bodo izplačali dozorelih dohodkov

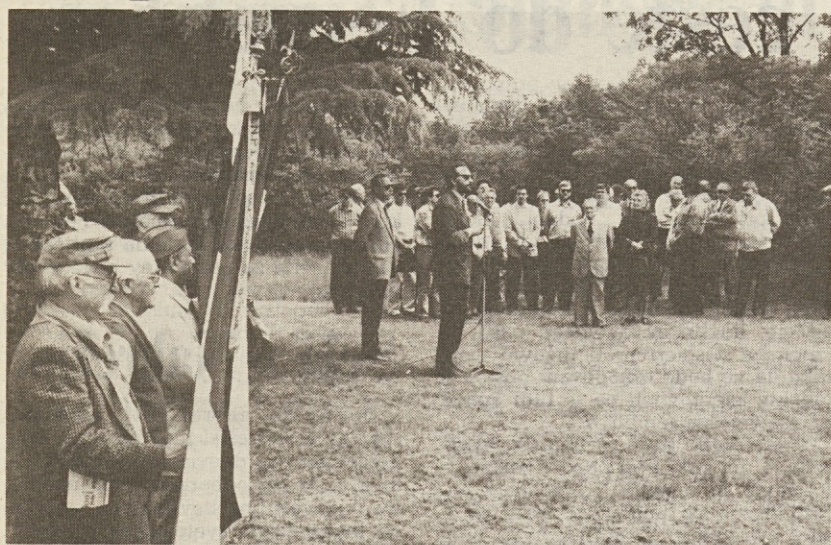
Profesorji GM sklenili oklicati 5-dnevno stavko

Profesorji Glasbene matice so sklenili začeti oster sindikalni boj iz protesta proti nevzdržnemu položaju v naši osrednji glasbeni ustanovi, kjer osebju ni zagotovljeno redno prejemanje osebnih dohodkov. Na sindikalni skupščini, ki so jo imeli konec prejšnjega tedna, so profesorji GM poudarili, da še niso v celoti prejeli plač za mesec april in da nimajo zanesljivih jamstev glede osebnih dohodkov za mesec maj. Kritično so tudi ugotovili, da se take razmere vlečejo v nedogled kljub temu, da je deželna vlada na posredovanje deželnih svetovalcev Budina in Brezigarja izrazila pripravljenost pomagati GM s poroščnim pismom, da sme za svoje delovanje računati na sredstva iz zakona za obmejna območja, obžalovali pa so tudi, da je Tržaška pokrajina samovoljno odvzela Glasbeni matici prispevek za minulo leto v višini 20 milijonov lir, in da je bila seja novoizvoljenega upravnega odbora GM kljub sedanjim stiski sklicana šele za ponedeljek, 10. t.m., se pravi dva tedna po običnem zboru.

Profesorji GM so zato soglasno sklenili, da se ne bodo udeležili izpitnih komisij v junijskem roku, da odpovedujejo sodelovanje pri zaključnih javnih nastopih in akademijah, in končno da okličejo petdnevno stavko od četrta, 6. t.m., do vključno 10. t.m., ki jo bodo izpeljali, če jim medtem uprava ne bo izplačala dozorelih osebnih dohodkov.

Predstavniki profesorjev GM pa so včeraj v okviru niza sestankov s političnimi in sindikalnimi organizacijami imeli pogovor s pokrajinskim tajnikom Krščanske demokracije Tripanjem, ki ga je spremljal Peter Zupan. Orisali so sedanji težavni položaj in poudarili prepričanje, da je mogoče vprašanje GM rešiti na osnovi člena 13 vladnega zakonskega osnutka za zaščito slovenske manjšine v Italiji v okviru raztegnitve omrežja državnega šolstva s slovenskim učnim jezikom na področje glasbenega šolstva.

Na proseški gmajni slavnost v spomin na obešene talce

Na gmajni blizu proseške železniške postaje so v nedeljo dopoldne na pobu do krajevne sekcije VZPI-ANPI počastili spomin talcev, ki so bili tam obešeni pred 47 leti. Na slovesnosti sta spregovorila predstavnik VZPI-ANPI Ezio Ciacchi ter zgornjski župan in deželni svetovalec Miloš Budin. Slednji se je v svojem govoru navezal na aktualnost idealov NOB, iz katerih Slovenci v Italiji črpamo našo pokončnost v vsakdanjem boju za naše pravice. V kulturnem programu, ki ga je povezovala Ksenija Starec, so sodelovali moški zbor V. Mirk, godba in domači recitatorji.

Na sliki (foto Križmančič) nedeljska svečanost na proseški gmajni.

Lauri v spomin

Odšla je diplomirana prevajalka dr. Laura Pertot, ena izmed prvih, ki se je z vso zavzetostjo, mladostnim žarom in ljubeznijo posvetila svoji materinščini, se v njej dolga leta izpopolnjevala in dosegla na svojem poklicnem področju v sorazmerno kratkem času velik uspeh. Pri nas, tostran meje, kjer so stiki z živim slovenskim jezikom precej omejeni, je bil njen razvoj plod pridnosti in trdega dela, saj mora poklicni prevajalec obvladati vse plasti jezika, govornega in pisanega, poleg vsega mogočega strokovnega izrazja. Ključno ga danes na občinsko sejo, jutri na zdravniški kongres, popjutrišnjem se ukvarja z obrtništvom, pa spet z živinorejo, industrijo, trgovino in kdove s čim še. Laura je delala in ob delu rasla, površne rešitve so ji bile tuje. Dobro se je zavedala, da je potrebna predvsem svojim slovenskim sorojčkom, zato je na prvo mesto postavila svojo materinščino in odlagala nemščino, ki je bila po njenem študijskem programu glavni jezik. Nista še minili dve leti od zagovora njene diplomske disertacije, medtem ko je njena poklicna pot precej daljša in, kar je še več vredno, izjemno kvalitetna. Za njo ostaja danes v prevajalskem poklicu globoka vrzel, ki je ne bo lahko zapolniti. Malo naših mladih ljudi se odloča za ta zahtevni poklic, ki terja, pridnost, vztrajnost in nenehno izpopolnjevanje. Ne malo, ampak odločno premalo jih je. Laura bi lahko s svojimi dolgoletnimi izkušnjami še veliko storila za naš prevajalski naraščaj, za uvajanje tolmačev v praktično delo, pa je omahnil skorajda na začetku vzpona, tistega pravega strmega vzpona, ki ne prizanaša, ampak zahteva vedno celega človeka. In Laura si ni prizanašala, delala je in gradila sebe in svoje znanje, trdnost in samozavest, brez katere ni tolmača, vsaj dobrega ne. Spominjam se njenih prvih korakov, prvih poklicnih poskusov, dvomov in omahovanj, in spet zadoščenja ob uspehih, njene poklicne rasti, ki je bila vztrajna, brez zastojev. Dobro je poznala naše pomanjkljivosti, saj nimamo ne dobrih dvojezičnih slovarjev ne leksikonov ne glosarjev, ne izdelanega strokovnega izrazja, manjka nam juridični jezik, ki bi bil uporaben ob italijanski zakonodaji, prav tako upravni jezik. Nenehno je treba orati ledino, in to oranje ni vedno na primerno visoki ravni. Laura je imela kup načrtov prav na tem področju. Težka bolezen in kruta smrt jih je izničila. Tudi zato je njena smrt velika izguba ne samo za njeno družino, ampak za vso našo narodnostno skupnost, tostran in onstran meje. Hudo je, kadar spremljamo na zadnji poti naše ljudi, še toliko huje, ko spremljamo mladega človeka, od katerega smo še veliko pričakovali in ki je bil tudi sam pripravljen še veliko dati. Želim si lahko samo še to, da bi bila Laura s svojo poklicno prizadevnostjo in poštenim odnosom do dela zgled in vzor tistim, ki bodo stopili na njeno pot ali že hodijo po njej.

Lelja Rehar Sancin

SKD Igo Gruden Nabrežina

10 LET
BREZ RADOVIČA

Slavnostni govornik
Miroslav Košuta

Nastopata: deklški pevski zbor I. Gruden in moški pevski zbor I. Gruden.

V nedeljo, 9. t. m., ob 18. uri
v Nabrežini - dvorana KD I. Gruden

gledališča

GLEDALIŠČE VERDI

V petek, 14. t. m., otvoritev Festivala operete s Straussovo »DUNAJSKA KRKA«. Dirigent Uwe Theimer. V glavnih vlogah Daniela Mazzucato, Alessandra Ruffini, Sabina Macculi, Elio Pandolfi in Marco Camasta.

V sredo, 24. julija, ob 18. uri bo v gledališču Verdi nastopila znana francoska pevka JULIETTE GRECO.

Jesenska simfonična sezona 1991

Pri blagajni gledališča Verdi je v teku do 30. junija vpisovanje abonmajev za reda A in S.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V soboto, 15. t. m., ob 20.30 bo Societá Ginnastica Triestina predstavila zaključno prireditev BALETNI KONCERT.

kino

ARISTON - 18.30, 22.10 L'americano rosso, r. Alessandro D'Alatri, i. Fabrizio Bentivoglio.

EXCELSIOR - 18.20, 22.00 Filofax un'agenda che vale un tesoro, r. Arthur Hillier, i. Charles Grodin, James Belushi.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.45, 22.00 Il portaborse, r. Daniele Luchetti, i. Nanni Moretti, Silvio Orlando.

NAZIONALE I - 16.00, 22.00 A letto con Madonna, □

NAZIONALE II - 15.30, 22.00 La puttana del re, r. Axel Corti, i. Timothy Dalton, Valeria Golino, □.

NAZIONALE III - 16.30, 22.15 Pazzi a Beverly Hills.

NAZIONALE IV - 15.45, 21.30 Balla coi lupi, r.-i. Kevin Costner.

GRATTACIELO - 17.30, 22.15 Program-mato per uccidere, r. Dwight H. Little, i. Steven Seagal, Joanna Pacula.

MIGNON - 16.00, 22.15 Revenge.

EDEN - 15.30, 22.00 Analitā campagnola, porn., □□

CAPITOL - 17.45, 22.10 Risvegli, i. Robert De Niro.

LUMIERE - 18.00, 22.15 Bix, r. Pupi Avati.

ALCIONE - 17.30, 22.10 Storie di amore e infedeltà, i. Woody Allen, Bette Midler.

RADIO - 15.30, 21.30 Confessioni immorali, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

koncerti

V baziliki sv. Silvestra v Trstu bo v ponedeljek, 10. t. m., ob 20.30 koncert skupine Camerata Triestina. Na programu Vivaldi in Mozart. Vstop prost.

Rumena hiša (Furlanska cesta 293) V četrtek, 6. junija, ob 20.30 bo na sporedu tretji koncert »glasbenega poletja«. Predstavil se bo ALLIONE JAZZ TRIO.

GLASBENA
MATICA

TRST

Tržaški oktet
prireja

KONCERT
OB 20-LETNICI
USTANOVITVE

v petek, 7. junija, ob 20.30

v gledališču Miela Reina v Trstu.

Umetniški vodja - Aleksandra Pertot
Beseda ob jubileju - Janko Ban.
Predprodaja vstopnic pri blagajni
dve uri pred pričetkom koncerta.
Vabljeni!

razstave

V TK galeriji bo v četrtek, 6. t. m., ob 18. uri otvoritev razstave slikarja SILVIJA PEČARIČA.

V galeriji Bassanese (Trg Giotti 8) bo do 9. junija odprta razstava holandskega umetnika MARTINA HIDDINKA z naslovom Look & Say. Urnik: ob delavnikih od 17. do 20. ure.

V tržaški občinski galeriji je na ogled razstava slikarja Corrada DAMIANIJA.

V Krožku zavarovalnice Generali v Drevoredu XX septembra 1 (I. nad.) je na ogled razstava slikarke MARION WULZ.

V galeriji Cartesius, Ul. Marconi 16, bo do 13. t. m. na ogled razstava slikarke FLAVIE VENTOLA z naslovom »Moja Finska«. Urnik: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih in nedeljah 11-13 (ob ponedeljkih zaprto).

V beneški hiši v Miljah, Calle Oberdan, bo do 13. t. m. na ogled razstava slikarja BRUNA SACCHETTA. Urnik: 18-20, ob praznikih in nedeljah 11-13.

V galeriji Rettori Tribbio 2, Ul. delle Beccherie 7/1, bo do 14. t. m. na ogled razstava slikarja MIMMA ALFARONA. Urnik: 10.30-12.30, 17.30-19.30, ob nedeljah in praznikih 11-13 (ob ponedeljkih zaprto).

razna obvestila

V Slovenskem dijaškem domu se nadaljuje vpisovanje v poletni center, ki ga organizira Združenje UDIESTATE v sodelovanju z Dijaškim domom. Center bo trajal od 24. junija do 2. avgusta in je namenjen slovenskim in italijanskim predšolskim in osnovnošolskim otrokom. Center bo odprt od ponedeljka do petka od 8. do 17. ure. Podrobnejše informacije lahko dobijo starši v Dijaškem domu telefon 573141.

Združenje za zaščito Opčin vabi člane in prijatelje na REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v četrtek, 6. t. m., ob 20.30 mali dvorani Prosvetnega doma na Opčinah.

Udeleženci srečanja 50 letnikov iz Barkovlj se iskreno zahvaljujejo g. Veri Poljšak, SKD Barkovlje, učencem o.š. F.S. Finžgar in vsem, ki so na kakršenkoli način prispevali k uspehu tega enkratnega praznovanja.

KD Lipa organizira v nedeljo, 9. t. m. sprehod v Lipico z ogledom ČERNIGOJEVE GALERIJE. Zbirališče pri Kalu ob 9. uri. Kosilo iz nahrbtnika.

Te dni je praznoval 80-letnico
ŽELJKO ČUK

Še veliko zdravja in prijetnih
dnevov mu želijo

vsi njegovi

Končno je privekal mali
DOMEN

Učiteljici Magdi Pertot in družini
čestita

učno in neučno osebje in starši
otroškega yrtca iz Skednja ter
O. S. Ivan Grbec

Dolgo smo pevci mi čakali,
Otroku smo lušna imena dali,
Magdi nasvete smo dajali.
Novorojenčku zdaj nazdravimo,
Uspehov in sreče mu obilo želimo.
MePZ M. Pertot in SKD Barkovlje

razne prireditve

SKD Grad in Zadruga Ban priredita v četrtek, 6. t. m., ob 20.30 na sedežu zadruga poljudno predavanje dr. Marka Pleška o delovanju svetlobnega pospevalnika v Bazovici z naslovom SINHROTRONSKA SVETLOBA IN ELETTRA.

Godbeno društvo Prosek in pevski zbor V. Mirk vas vabita na KULTURNO - TURISTIČNO PRIREDITEV v soboto, 8. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu na Proseku. Program: koncert MePZ Zdravilišče Dobrna, dirigent Milica Hrovatič, predstavitev zdravilišča in turističnega kraja Dobrna, zrebanje turističnih nagrad ter razstava in degustacija narodnih jedi in štajerskih vin. Vljudno vabljeni!

Pevski zbori Vesela pomlad vabijo na jubilejni 10. PRAZNIK MLADIH PEVCEV, ki bo v soboto, 8., ob 20. uri in v nedeljo, 9. t. m., ob 16. uri v Finžgarjevem domu na Opčinah.

UL. SV. FRANČIŠKA 20

Vas vabi v četrtek, 6. t. m., ob 18. uri

na otvoritev razstave

slikarja

SILVIJA PEČARIČA

novejše slike

včeraj - danes

Danes, TOREK, 4. junija 1991
KVIRIN

Sonce vzide ob 5.17 in zatone ob 20.48
- Dolžina dneva 15.31 - Luna vzide ob 1.00 in zatone ob 11.39.

Jutri, SREDA, 5. junija 1991

SVETKO

PLIMOVANJE DANES: ob 0.46 najvišja 11 cm, ob 8.04 najnižja -33 cm, ob 15.56 najvišja 28 cm, ob 22.54 najnižja -3 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 17,4 stopinje, zračni tlak 1012,3 mb pada, veter 6 km na uro vzhodnik, vlaga 80-odstotna, dežja je padlo 2,2 mm, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 17,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Gianluca Ienuzzi, Thomas D'Auria, Luan Omeri, Elvis Richard Cia, Damjan Kosuta, Michele Marussich, Katerina Iskra, Giulio Accerboni, Agnese Polidoro, Riccardo Gileno.

UMRLI SO: 75-letni Vladimiro Giurini, 87-letna Maria Ducey vd. Roscioli, 93-letna Lidia Morpurgo vd. Soldat, 60-letni Antonio Pogliani, 59-letni Giovanni Grisan, 60-letni Giuseppe Bartoli, 86-letna Rosa Sillico vd. Testoni, 90-letna Antonia Carta vd. Fenu, 68-letni Pietro Albertelli, 93-letni Mario Novacco, 67-letna Vera Iuchich, 65-letni Bruno Breda, 79-letni Giulio Mosetti, 82-letna Natalia Sirothich, 77-letna Elisa Cuschie, 80-letna Edvige Vimari, 85-letni Valerio Bandel, 83-letna Angela Kotlerle, 95-letna Ausilia Moratto vd. Gioseffi.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 3.,

do sobote, 8. junija 1991

Normalen urnik lekarn: 8.30 - 13.00

in 16.00 - 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10, Milje, Mazzinijev drevored 1.

PROSEK (tel. 225141-225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10, Ul. Dante 7, Milje, Mazzinijev drevored 1.

PROSEK (tel. 225141-225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Dante 7 (tel. 630213).

SLUŽBA KZE

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL
NA DOM TEL. 350505

URAD ZA INFORMACIJE KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

izleti

SPDT - Trst organizira v nedeljo, 9. t. m. avtobusni izlet v Tipano (Beneška Slovenija) ob 20. srečanju vseh slovenskih planincev. Odhod ob 7. uri izpred sodnijske palače. Vpisovanje še danes, 4. t. m. v uradu ZSSDI, informacije po tel. 766239.

Društvena gostilna na Proseku

razpisuje

NATEČAJ ZA NOVEGA
GOSTILNIČARJA

Prošnje sprejema tajnik društva
Marino Albi, Prosek št. 102.

Odbor

prispevki

V spomin na pok. Ivota Vidali daruje Željka Joževa 20.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB v Bazovici.

Ostali denar od venca pok. Ivota Vidali darujejo sosede 30.000 lir za ŠD Sloga in 30.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1272.—	1230.—
Nemška marka	743,53	735.—
Francoski frank	219,02	215.—
Holandski florint	659,94	650.—
Belgijski frank	36,13	34,50
Funt šterling	2193.—	2160.—
Irski šterling	1989,60	1960.—
Danska krona	193,68	188.—
Grška drahma	6,791	6,20
Kanadski dolar	1108.—	1040.—

šolske vesti

Osnovna šola »Finžgar« Barkovlje vabi na razstavo ročnih del likovnih izdelkov in starih predmetov danes in jutri od 8.15 do 13. ure.

O. Š. K. Širok vabi na ogled razstave risb in ročnih del danes, 4. t. m., od 8.15 do 15.30.

Učenci O.Š. J. Ribičič in malčki iz vrta vabijo na veliko tombolo, ki bo v šolskih prostorih jutri, 5. t. m., ob 9.30.

mali oglasi

Trst - Ul. Baiaumonti 3 - Tel. 820766

POHIŠTVO IN OPREMA

V DOBERDOBU pri Dacevih, Jezerska 2, točimo belo in črno vino.

OSMICO je odprl Boris Lavriha - Dolina 233. Toči belo in črno vino.

ALDO KOVAČ je pri cerkvi v Doberdobu odprl osmico. Z vinom nudi tudi domač prigrizek.

OSMICO ima odprto Kukanja v Devinščini št. 1.

V SAMATORCI št. 20 ima Colja odprto osmico.

OSMICO je odprl Stevo Zahar v Borštu.

Toči belo in črno vino.

OSMICO so odprli pri "Batkovich" - Repen št. 32.

OSMICO sta odprla Maksi in Dorian Komar. Log št. 243.

V JAMLAJAH je odprl osmico Mario Pahor - Mitin v Zupaničevi ulici. Poleg domače kapljice nudi tudi domač prigrizek.

KUPIMO hišo ali zemljišče na goriškem Krasu, možnost zamenjave hiše pri Sesljanu. Tel. ob zgodnjih jutranjih urah na št. (040) 291270.

PRODAM zasedeno hišo v Lonjerju v dobrem stanju. Cena 35.000.000 lir. Tel. 910148 od 12. do 14. ure.

FIAT UNO 70 S, november '83, metalizirane barve s check panelom, digitalno uro, zadnjim brisalcem, halogenimi lučmi, zvočniki Pioneer in števcem v odličnem stanju prodaja edini imetnik za 3.600.000 lir. Tel. ob uri kosila na št. 421909.

MEHANIKA prodaja fiat ritmo 65, targa oro, letnik '80, v zelo dobrem stanju. Cena 1.800.000 lir. Tel. 327342 v popoldanskih ali večernih urah od 28.5. dalje.

MOTOR BMW R80GS letnik 84 prodam. Telefonirati ob večernih urah 201172.

PRODAM Fiat 500L v zelo dobrem stanju. Telefonirati 226274.

TRGOVINO s pohištvo v središču Trsta prodamo ali dajemo v najem po ugodni ceni. Interesenti naj telefonirajo ob večernih urah na št. 575145.

V NABREŽINI v 13 let stari hiši dajemo v najem stanovanje z dvema sobama. Telefon 200986.

KAROSERIJSKA in mehanična delavnica Guštin išče vajenca ali delavca z resnimi nameni. Telefon 214522.

ŠTUDENTA fant in dekle iz Piemonta s skoraj končanim študijem iščeta stanovanje. Telefoon 226618.

PROFESORICA nudi privatne lekcije v mesecu avgustu kot priprave na popravne izpite. Telefonirati do 20. t. m. zaradi evidence in odsotnosti v juliju na tel. št. 728601 od 14. do 20. ure.

urarna • zlatarna

Marco Zerjal

Trst - Ul. S. Cilino 40

GAMMA DUEMILA, vrhunsko podjetje, išče osebe s prevoznim sredstvom z izkušnjami v upravljanju delovnih skupin za tržaško področje. Ni prodaja od vrat do vrat. Dober zaslužek. Predstaviti se v ponedeljek, 10. t. m. od 17.30 do 20. ure v Trstu - Ul. Piccardi 21/I. nadstr.

PRODAM avtomobil fiesta letnik '83 v dobrem stanju. Tel. 220537 ob uri kosila.

16-LETNA AVSTRIJKA, doma blizu Beljaka išče v juliju in avgustu štiritedensko zaposlitev pri slovenski družini (n.p. kot pestunja) z namenom izboljšati slovenščino in italijanščino. K. Uršič, Gripiče 17, 9587 Ričarja vas, Avstrija.

PAR, oba domačina, išče stanovanje v najem, ne v mestu. Tel. na št. 21

Predstavniki vseh strank proti županu glede šole za financarje na letališču

Od včeraj je vprašanje morebitne gradnje velike šole-vojašnice za finančne stražnike na mirenškem letališču tudi uradno na dnevnem redu goriških občinskih upraviteljev. O problemu je v političnih krogih in izven njih govor že precej časa, včeraj pa je z dobil uradnejše razsežnosti, najprej s tiskovno konferenco predstavnikov kar devetih v občinskem svetu zastopanih strank, nato pa z uradno informacijo, ki jo je na seji občinskega sveta podal župan Scarano.

Začnimo kar pri slednji. Vsedržavno poveljstvo finančne straže, je dejal Scarano, je že leta 1984 začelo iskati lokacijo za drugo šolo za financarje v Italiji. Vzeli so v poštev semenišče v Ul. Alviano, ki pa so ga kasneje opustili, češ da je premajhno, da bi sprejelo šolo z 800 tečajniki, 300 inštruktorji in dodatnimi sto osebami za pomožne službe in dejavnosti. Župan je takrat skušal kljub vsemu obdržati šolo v Gorici in je predlagal lokacijo na mirenškem letališču. Zamisel je v naslednjih letih zadobila konkretnije oblike in danes je stanje sledeče: za gradnjo šole je v državnem proračunu predvidenih 116 milijard lir, družba Edilpro (javna družba, ki deluje v sklopu IRI) pa je pripravila okvirni načrt. Ta predvideva, da bi šola-vojašnica zasedla približno 31 hektarov površine na letališču. Zidali naj bi jo vzdolž avtoceste. Ta izbira (zanjo naj bi se odločili zaradi nasprotovanj gradnji tik za hangarji, ki je povzročila precej pomislekov) tudi ni prav posrečena, saj bi bistveno okrnila pristajalne steze. Župan s tem v zvezi meni, da bo še treba proučiti najboljše rešitev, da pa je dejansko neizbežno, da se vojaški objekt zgradi prav na letališču. V mestu se namreč ne bo sprostila nobena vojašnica (vojaška bo le prerazporedila

svoje enote, opustila bo vojašnico v Ul. D'Aosta, ki pa jo bodo prevzeli karabinjerji). Če naj šola za financarje bo v Gorici, potem je to možno le na letališču ali pa z zasego kake druge danes zelene površine.

Preden je župan to poročal na občinski seji, so kot rečeno predstavniki devetih strank sklicali tiskovno konferenco, na kateri so izrazili odločno nasprotovanje tej gradnji na letališču in predstavili vsebino resolucije v tem smislu, ki so jo vložili na občini. Prisotni so bili predstavniki vseh strank razen zelenih golobice, ki niso podpisali skupne izjave, ker ne nasprotujejo samo lokaciji šole na letališču pač pa sploh njeni namestitvi v Gorici.

Podpisniki resolucije (govorili so Cocianni - KD, Coana - MSI, Pecorari - PRI, Genovese - smejoče se sonce,

Lamberti - DSL, B. Špacapan - SSK, Majo - PLI, Pini - PSI in Baiocchi - PSDI) so pojasnili, da bi financarska šola nepopravljivo okrnila letališče. Preprečila bi razvojne možnosti klubskih letalskih dejavnosti, uporabo letališča kot centra za civilno zaščito, njegovo uporabo v rekreativne, športne in turistične namene. Gradnja bi uničila obširno zeleno površino, ki jo danes mnogi prosto uporabljajo za odidih in razne dejavnosti. Zaradi tega so vsi omenjeni politični predstavniki soglasno zavrnilo lokacijo na letališču. Večinoma so sicer bili za odprtje šole, vendar so predlagali, naj bi jo namestili v eni od že obstoječih vojašnic v mestu ali v njegovi bližini. Kak pomislek glede umestnosti namestitve take šole v Gorici nasploh je imel le Špacapan in sicer zaradi posledic, ki bi jih

priselitev več kot tisoč oseb iz notranjosti države imela na narodnostna razmerja. Da gre za pomembno vprašanje, ki utegne povzročiti tudi pravicati politični potres, je prišlo do izraza v posegih nekaterih predstavnikov strank večine (Genovese, Majo), ki so omenili lani podpisani programski dogovor večinske koalicije na občini. V njem je predvidena ohranitev in razvoj letališča. Namestitev šole bi pomenila kršitev dogovora in torej možnost razbitja koalicije.

Na sinočnji seji občinskega sveta županovemu poročilu ni sledila razprava, pač pa so se dogovorili, da bo problem najprej preučila svetovalska komisija za urbanistiko, nato pa naj bi mu posvetili v celoti eno od naslednjih sej občinskega sveta.

Podpisali so skupni poziv sinoči v goriškem občinskem svetu 31 svetovalcev za DA na referendumu

Velika večina goriških občinskih svetovalcev vključno z županom Scaranom je včeraj podpisala poziv za udeležbo in glasovanje DA na nedeljskem referendumu o volilnih preferencah. Izjavo je podpisalo 31 svetovalcev vseh strank razen socialistov, po enega predstavnika KD in PSDI ter nekaterih odsotnih. V njej je rečeno, da je referendum sicer omejen vendar pomemben korak v smeri reforme, ki naj zagotovi večjo prozornost pri glasovanjih in uveljavljanje resnične volje volilcev.

Občinski svetovalci so sinoči tudi soglasno odobrili resolucijo, ki obvezuje upravo, naj se zavzame za odpravo diskriminacij pri carinskih olajšavah med Gorico in Trstom. O tem vprašanju so te dni razpravljali tudi na sedežu SDAG, o čemer posebej poročamo na tej strani.

Med svetovalskimi vprašanji gre omeniti dve. Prvo je postavil socialist Pini, ki je opozoril na nevarnost, da bi družba SIP v okviru vsedržavnega programa redukcije svojih okrožij zaprla goriško podružnico. Želel je vedeti, kak namerava uprava ukreniti proti tej možnosti. Župan mu je odgovoril, da zaenkrat o stvari ni uradno seznanjen, da pa se bo pozanimal.

Zanetti (KD) je opozoril na težave, ki jih promet tovornjakov povzroča pri sv. Ani zaradi dolgotrajnega zaprtja Ul. 3. armafa. Odbornik Breščak je odgovoril, da so že predvideli prepoved parkiranja tovornjakov na trgu pri Rdeči hiši in njihovo preusmeritev na parkirišče SDAG. Postavili so že prometne znake, prepoved pa naj bi začela veljati že v prihodnjih dneh, morda od jutri dalje. V mesto bodo lahko peljali samo tovornjaki, ki so tja namenjeni za dostavo blaga.

Odpadla je okrogla miza s predstavniki vlad Slovenije, Koroške in FJK Posvet o Evropi in manjšinah le delno izpolnil pričakovanja

V nedeljo se je zaključil štiridnevni simpozij na temo "Narodnostne manjšine z etničnega, socialnega in ekonomskega vidika. Primerjave med Furlanijo - Julijsko krajino, Štajersko, Koroško in Slovenijo". Posvet, ki ga je pod pokroviteljstvom Komisije evropske skupnosti priredila Evropeistična akademija za FJK, morda ni imel zadostne odmevnosti, kakršno bi sicer zaslužil. V Kulturnem domu v Gorici so se v petek in soboto zvrstili predavatelji, ki so analizirali položaj etničnih manjšin, upoštevajoč tudi družbene in gospodarske pogoje. Žal je sočasno odprtje predora pod Karavankami preprečilo prihod predstavnikov vlad Slovenije in Koroške in so zato napovedano okroglo mizo z njimi odpovedali. Na sobotnem zasedanju smo tako lahko prisluhnili še nekaterim posegom ter pozdravoma goriškega in novogoriškega župana.

»Ni je države v Evropi, ki bi ne imela manjšine«, je v svojem posegu povedal novogoriški župan Sergij Pelhan, »zato bi najprej morali, ne glede na vlogo, ki jo posamezne etnične skupine imajo, najprej poslušati manjšince same, da povedo, če se čutijo

enakopravni ali ne«. Mnenja je bil, da če želimo ustvariti demokratično in enakopravno Evropo, ki bo oblikovana po načelu regij, bomo morali ustvariti tako Evropo, kjer bodo imele vse manjšine približno enak standard zaščite. Pri tem je izrazil željo, da bi italijanska država čimprej dala italijanskim Slovincem globalno zaščito. Manjšina je vsaki državi bogastvo, je še dodal ter zaključil, da bomo uspeli realizirati Evropo brez meja le, če se bomo ogradili z dobrimi sosedmi in ne z visokimi ogradami. Sicer je pri uresničitvi združene Evrope pomembno tudi odstranjevanje gospodarskih pregrad. To je še posebej podčrtal goriški župan Antonio Scarano, ki je označil pot do skupne Evrope kot sila težavno.

Se pred njima sta o položaju manjšin v Avstriji spregovorila dr. Georg Rundel in dr. Reinhardt Rat, deželni odbornik za zdravstvo Mario Brancati pa je bil mnenja, da je bodočnost Evrope v raznolikosti posameznih dežel. Treba bo odstraniti vse nacionalistične težnje, sta si bila edina s predsednikom Evropeistične akademije FJK Illusijem, in prav v tem bo dvanajstercica odigrala pomembno vlogo.

Togo stališče odbora goriške odvetniške zbornice Odvetniki nočejo slovensščine

Pred nekaj dnevi smo ob sklepu goriškega pretorja, da sovedenskem županu Vidu Primožiču ne dovolijo rabe slovensščine med sodno obravnavo, ugotavljali, da je s tem goriško sodstvo izgubilo pomembno priložnost, da bi se postavilo v korak s časom in osvojilo odprte poglede na manjšinsko problematiko. Danes moramo, žal, ugotoviti, da na povsem enako togo in zaprtem stališču vztrajajo tudi goriški odvetniki. Odbor goriške odvetniške zbornice je namreč te dni odobril resolucijo, ki zavrača možnost rabe slovensščine v sodnih obravnavah in polemizira s pravosodnim ministrom Claudiom Martellijem, ki se je pred nekaj tedni uradno zavezal za priznanje te pravice pripadnikom slovenske manjšine.

Minister Martelli je 15. maja v pismu predsedniku tržaškega prizivnega sodišča sporočil, da se po mnenju ministrstva člen 109 novega kazenskega postopnika, ki predvideva rabo manjšinskega jezika med sodnimi obravnavami, upošteva tudi za pripadnike slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. V pričakovanju izvedbe natečajev za zaposlitev prevajalcev - piše Martelli - se člen 109 kazenskega postopnika lahko konkretno izjavi z uporabo osebja 6. in 7. poklicne stopnje, ki ustreza pogojem za sestavljanje zapisnikov tudi v slovenskem jeziku (osebje slovenskega materinega jezika oz. osebje z diplomom, ki potrjuje znanje slovensčine). V primeru, da takega osebja ne bi bilo na razpolago, priporoča minister, naj se sodišče poslužijo prevajalcev.

To odprto ministrovo stališče je očitno zbudilo goriško odvetniško zbornico, ki ji - tega ne gre pozabiti - še vedno predseduje misovski prvak odv. Eno Pascoli. Odbor zbornice je odobril resolucijo, v kateri ocenjuje, da je minister

presekel svoje pristojnosti in skušal uvesti »načelo, ki ga ni v nobenem zakonu in ki bi škodovalo korektnemu delovanju pravice«.

Odvetniki navajajo tri utemeljitve. Že pri prvi preseneča dejstvo, da osebe, ki so jim zakoni vsakdanji kruh, povsem sprevračajo smisel 3. člena Ustave. Martellijevo priporočilo naj bi namreč pomenilo kršitev zoper načelo enakosti med državljani, ker bi uvajalo privilegij za državljane slovenskega jezika. Kdor je to napisal, pa je povsem spregledal drugi odstavek istega člena, ki narekuje organom Republike, da odpravijo tiste dejavnike, ki stvarno omejujejo to enakost. Raba manjšinskega jezika torej ni nikakršen privilegij, pač pa uvajanje stvarno in ne samo formalno enakega traktiranja za vse državljane.

Nadalje odvetniki menijo, da bi uvajanje slovensščine otežilo delo sodnega osebja in celo onemogočalo sodnikom odločanje na osnovi sodnih aktov v njim tujem jeziku. Številni procesi proti jugoslovanskim državljanom, ki se brez vsake težave odvijajo s pomočjo prevajalcev, dokazujejo, da tudi ta ugovor ne zdrži trezne kritike. Zadnji ugovor, češ »kak je treba slovensčino, ko pa vsi italijanski državljani slovenske narodnosti odlično obvladajo italijansčino«, tudi ni nič več kot le izraz popolne miselne zaprtosti ljudi, ki ga postavljajo.

Sprašujemo se, ali so ta stališča res izraz večine goriških odvetnikov. Zdi se nam, da so predvsem izraz miselnosti ljudi, ki jih je prehitela zgodovina. Zaradi tega pa ne bi bilo napak, ko bi se iz odvetniških vrst dvignil tudi kak drugačen glas, ki jih - v to smo prepričani - gotovo ne manjka. (mm)

Evo vam pajka: kdo ga pozna?

Policija nam je posredovala fotofit "pajka", ki že dalj časa ustrahuje stanovalce tudi višjih nadstropij po Gorici. Opisal ga je Massimiliano Gresini, ki je vlomilca videl v obraz v noči od 23. na 24. maj, ko je pajek vlomil v njegovo stanovanje v Ul. Monte Lungo 10. Star naj bi bil 30-35 let, visok okrog 180-185 cm, vitke in dokaj atletske postave. Policija upa, da ga kdo prepozna. Pri tem pa ne izključuje, da bi lahko bilo "pajkov" tudi več. Za prve vlome je namreč osumljen drug mladi Goričan, ki pa je bil ob zadnjih pajkovih nočnih obiskih v arestu zaradi drugih prekrškov. Človeč na risbi, naj bi torej bil le posnemalec.

Protest zaradi razlik s Trstom v carinskih olajšavah Gorica je diskriminirana

Goriški špediterji in avtoprevozniki so močno razburjeni, zaradi fiskalne diskriminacije, ki naj bi jo država zagrešila njim v škodo v primerjavi s tržaškimi kolegi. Z nedavnim zakonskim odlokom št. 151 z dne 13.5.1991 so namreč skrajšali rok za plačila carinskih pristojbin s 30 na 7 dni. Kar je pri tem najbolj razhudilo goriške gospodarstvenike pa je ohranitev v Trstu kar 180-dnevnega roka za tovrstna plačila.

O tem vprašanju je bil govor na srečanju s parlamentarci, deželnimi in pokrajinskimi političnimi predstavniki, ki ga je sklical predsednik družbe SDAG Bruno Brunello v soboto. Na srečanje z gospodarstveniki, ki uporabljajo goriške obmejne naprave, so prišli goriški predstavniki skoraj vseh strank ter poslanca Gabriele Renzulli (PSI) in Gastone Parigi (MSI). Pobudniki srečanja so jima izročili spomenico, ki jo bosta posredovala tudi sen. Claudiu Beorchii (KD), poročevalcu o omenjenem odloku v finančni komisiji senata.

Goriški gospodarstveniki v bistvu zahtevajo odpravo neupravičene diskriminacije med Gorico in Trstom. Izredno dolg rok za izplačilo carinskih pristojbin v Trstu pomeni po njihovi oceni ob sočasnem skrajšanju roka v Gorici na samo nekaj dni težak udarec za blagovni promet na Goriškem. Zaradi tega bi se utegnili večji del prometa preusmeriti skozi Trst, kar bi ne-

popravlljivo prizadelo goriška špediterska in avtoprevozniška podjetja, ki zaposlujejo stotine ljudi. Ogrožena naj bi bila sploh funkcija goriškega blagovnega terminala in drugih obmejnih naprav pri Štandrežu, za katere je država namenila 120 milijard lir.

Patuelli (PLI) o referendumu

Odbor za DA na referendumu o volilnih preferencah, ki bo v nedeljo, 9. in ponedeljek, 10. junija, prireja danes ob 16. uri v Palace hotelu v Gorici razpravo z namestnikom vsedržavnega tajnika PLI Antoniom Patuellijem. Predstavili bodo stališča sil, ki se zavzemajo za uspeh referenduma.

Ukradel je denarnico

Tržiški karabinjerji so v noči na nedeljo aretirali pred diskoklubom Hippodrome v Trzinu 23-letnega Salvatoreja Beninata iz Messine zaradi kraje denarnice. Mladenec je namreč malo prej v prostorih plesišča izkoristil nepazljivost 17-letne Ancone. Sondrio iz Trsta ter ji smuknil denarnico. Dekle se je kajkmalu zavedlo kraje in je zato obvestila karabinjerje. Ti so mladeniča z ukradenim denarnico zalotili na parkirišču diskokluba. Žeparja so pospremili v goriški zapor.

koncerti

Kulturni dom Nova Gorica prireja drevi, ob 20.30 koncertni večer pianista Igorja Dekleve s svojimi gosti. V novogoriškem glasbenem ateljeju bodo nastopili še Eva Novšak-Houška, Miloš Mlejnik, Alenka Dekleva, Tanja Šterman, Andrej Goričar in Maja Fürst. Večer je namenjen glasbi Mozarta, Chopina, Brahmsa, slovenski glasbeni ustvarjalnosti ter najpopularnejšim skladbam svetovnih mojstrov.

izleti

Društvo slovenskih upokoencev prireja od 16. do 20. junija 5-dnevni izlet v Švico. Izletniki se bodo preko Dolomitov popeljali do Innsbrucka, Liechtensteina, Bodenskega jezera, slapov Rena, Züricha, Luzerna, Berna, Ženeve, Lausanna ter nazaj preko prelaza Velikega sv. Bernarda. Vpisovanje samo jutri, 5. junija, od 10. do 11. ure na sedežu društva v Križni Ulici v Gorici.

razna obvestila

SDGZ v Gorici obvešča, da so premestili sedež v Ul. Roma 20, 3. nadstropje (v palači zavoda INAIL). Tel. 32844 - fax 536667.

SPD Gorica vabi v nedeljo 9. t.m. k udeležbi na 20. srečanju zamejskih planskih društev v Tipani. Odhod ob 6.30 s Travnika. Prevoz s lastnimi sredstvi. Priporoča se množična udeležba.

Učenci in učitelj osnovne šole Josip Abram v Pevmi vabijo na zaključno šolsko prireditev, ki bo v soboto, 8. t.m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici. Predstavili se bodo z igrico Mali princ.

Koncert posvečen Beatlesom

Drevi ob 20.45 bo v Kulturnem domu v Gorici zanimiv glasbeni dogodek. Gre za poklon nepozabni angleški skupini "The Beatles" oz. koncert v spomin na vodjo skupine in vsestranskega glasbenika Johna Lennona. Lani je namreč preteklo že deset let, odkar je neuravnovešenec ubil bivšega člana Beatlesov. Obletnica je močno odjeknila po svetu, saj so na vseh celinah priredili koncerte in memoriam priznanemu pevcu in skladatelju.

Tudi v Gorici se bomo sicer z zamudo spomnili angleške beat skupine in njenega leaderja. Na nocojšnjem koncertu v Kulturnem domu bosta nastopili skupini "Dissequazione" iz Trsta in "Le pantere" iz Gorice, v kateri igrajo tudi nekateri naši domači glasbeniki. Prav gotovo pa bo osrednja osebnost večera znani italijanski pevec lahke in rock glasbe Aldo Tagliapietra iz Benetk. Ta bo predstavil več lastnih uspešnic, obenem pa splet Beatlesovih hitov v spomin na Johna Lennona.

Tagliapietra spada med najbolj znane in uspešne soliste sedemdesetih let, saj je kot vokalist skupine "Le Orme" žel velik uspeh. Skupina je prav v tej sezoni ponovno nastopila tudi na sanremškem festivalu lahke glasbe, na katerem je predstavila novo ploščo, ki gre dobro v prodajo. Na nocojšnjem večeru bodo Tagliapietro spremljali člani skupine "Dissequazione". Večer bo vodil glasbeni kritik Giuliano Almerigogna. Vstopnica velja 10 tisoč lir.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Edward, mani di forbice«.

VERDI Danes zaprto. Jutri 17.30-22.00 »Le montagne della luna«.

VITTORIA 17.30-22.00 »L'uccellone«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Cosce bollenti«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Občinska 2 pri sv. Ani - Ul. Garzarolli 154 - tel. 522032.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU S. Antonio - Ul. Romana 147 - tel. 40497.

pogrebi

Danes ob 9.30 Emilia Lichen, vd. Varli iz splošne bolnišnice v stolno cerkev in na glavno pokopališče, ob 11. uri Unaldo Sanpaoli iz bolnišnice sv. Justa na glavno pokopališče, ob 12.30 Luigi Visintin iz splošne bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče.

Člani zborov Mirko Filej in Rupa-Peč izrekajo iskreno sožalje dirigentu Zdravku Klanjšku in sorodnikom ob izgubi drage mame Line.

V središču pozornosti slovenski zbor iz Argentine V nabito polni podgorski cerkvi slovesen koncert Gallusovih skladb

V pogorski cerkvi sv. Justa, sredi katere je kraljevala velika slika Jakoba Petelina Gallusa, delo Hermana Kosiča, so prejšnji petek odmevali moteti in madrigali velikega pred 400 leti umrlega slovenskega skladatelja. Cerkev je bila mnogo pretesna za veliko število poslušalcev, ki so prišli na slavnostni koncert.

Po uvodnih besedah predsednice podgorskega društva Sabine Antoni je spregovoril predsednik goriske pokrajine Gian Franco Crisci, ki je gostom zbora Gallus iz Argentine izročil spominsko plaketo. Za gorisko nadškofijo je potem pozdravil še mons. Oskar Simčič.

Dr. Edo Škulj je imel krajšo predstavitev o Gallusu, njegovem življenju in delu, nakar je napovedoval posamezne madrigale in motete ter jih občinstvu tudi razlagal v njihovi muzikalni vsebini. SPZ Gallus iz Buenos Airesa, KZ Gallus iz Kranja ter MePZ Podgora pa so se vrstili v izvajanju in poslušalce peljali skozi cerkveno leto ter vsak na svoj način interpretirali našega velikega renesančnega skladatelja.

Skupna pesem Ecce quomodo moritur justus je izzvenela mogočno in religiozno hkrati ter na najbolj primeren način zaključila izjemno glasbeno proslavo.

V drugem delu pestrega večera pa

je SPZ Gallus iz Buenos Airesa zapel še štiri pesmi iz lastnega repertoara, med katerimi eno argentinsko, in je s svojim prodornim izvajanjem popolnoma osvojil občinstvo.

Argentinske goste so potem še pozdravili dr. Bernard Špacapan v imenu občinske uprave, Marija Ferletič za Svet slovenskih organizacij in Gianni Vezil v imenu zveze italijanskih pevskih zborov USC. Glasbenega večera so se udeležili tudi občinski odbornik za kulturo Rodolfo Ziberna, pokrajinski odbornik Edoardo Bressan ter podpredsednik izvršnega sveta občine Kranj Marjan Kle.

Številni poslušalci, ki so od blizu in daleč prišli v Podgoro, so po zaključeni prireditvi imeli lepo priložnost, da pozdravijo zlasti Slovence iz Argentine, saj so med njimi mnogi imeli sorodnike ali znanke.

Podgorci so kasneje gostujočim zborom in številnim osebnostim ter prijateljem pripravili večerjo pri Sirkovih v Podgori, kjer so za prijetno vzdušje poskrbeli člani ansambla Lojze Hlede iz Števerjana. Ob tej priložnosti so vsakemu gostu podarili tudi lično majolico s slovenskim motivom ter spominom na proslavo v Podgori.

Naj omenimo še, da je v popoldanskem urah SPZ Gallus imel svečan sprejem na goriski občini, kjer je slovenski odbornik Marjan Breščak v imenu župana gostom izročil starodavni pečat goriskega mesta.

Na sliki (Foto Čubej): pogled na pevske zборе med petkovim nastopom v podgorski cerkvi. KZ Gallus iz Kranja (levo), SPZ Gallus iz Buenos Airesa (na sredini) in MePZ Podgora (desno).

Podelil jih je slikar Silvan Bevčar Učenci sovodenjskih šol prejeli bralne značke

Konec šolskega leta je za učence čas obračunov opravljenega dela in tudi nagrad za vse, ki so se med letom vestno učili in izpopolnjevali svoje znanje. Pomemben doprinos k temu je seveda prebiranje knjig, zato je podeljevanje bralnih značk marljivim mladim bralcem postalo že navada ob izteku šolskega leta. V soboto je prireditev ob podeljevanju značk bila v sovodenjski osnovni šoli Petra Butkoviča - Domna, kjer so se zbrali tudi učenci in učitelji ostalih šol v Sovodenjski občini iz Rupe in Vrha.

Otroke, ki so nastopili s krajšim kulturnim programom, je nagovorila učiteljica Anica Pahor ter jim predstavila gosta, slovenskega goriskega slikarja Silvana Bevčarja. Učenci so tako imeli priložnost spoznati likovnega ustvarjalca, ki jim je v razgovoru predstavil svojo umetniško dejavnost. Bevčar je nato podelil učencem in učenkam priznanja za marljivo prebiranje knjig. Učenci prvih štirih razredov so prejeli albumčke, ki jih bodo spremljali tudi v naslednjih šolskih letih in se polnili z nalepkami v dokaz o številu prebranih knjig. Učenci petih razredov pa so prejeli Butkovičevo bralno značko.

Na sliki (foto Marinčič) Silvan Bevčar podeljuje bralne značke v Sovodenju.

Deželni odbornik Carbone pri doberdopski upravi

Deželni odbornik za prostorsko načrtovanje Gianfranco Carbone je v prejšnjih dneh bil na obisku v Doberdobi, kjer se je sestal z občinskim odborom. Sestanka sta se udeležila tudi deželna svetovalec DSL z Goriske Ivan Bratina in Paolo Padovan. Župan Mario Lavrenčič je predstavniku deželne vlade nanizal vrsto problemov.

Prvo vprašanje zadeva načrtovanje kraškega parka. Občina je že poskrbela za pripravo razvojno-zaščitnega načrta za park, ob spremembi deželne zakonodaje pa sedaj tvega odvzem teh pristojnosti. Lavrenčič je zato poudaril potrebo, da bi pristojnosti občin ne bile okrnjene in željo, naj bi upravljanje parka prevzela Kraška gorska skupnost ne pa neposredno Dežela. Carbone je odgovoril, da vsaj na Gorškem ni večjih konfliktov, ki bi ovirali ohranitev določenih pristojnosti občin, kot tudi ni načelnih ovir glede pristojnosti KGS pri upravljanju. Potrebno bo vsekakor usklajevanje z deželnimi načrti in dogovor med političnimi silami. Carbone je tudi soglašal z županom glede potrebe, da se občinam - kot je doberdopska -, ki so se odrekale dobičkonosnim industrijskim in obrtniškim conam

ter se odločile za zaščito lastnega ozemlja, zagotovijo dodatna finančna sredstva iz zakona o decentralizaciji.

Glede razdeljevanja sredstev za manjšino iz zakona o obmejnih področjih je Carbone povedal, da je stvar v rokah predsednika Biasuttija, da pa vsekakor krajevne uprave najbrž ne bodo mogle koristiti teh sredstev, ki so namenjena manjšinskim organizacijam in dejavnostim.

Ob sodelovanju predstavnikov odbora za zaprtje strelišča pri Selcah je bil nato govor še o delovanju tega spornega in nevarnega objekta. Carbone je povedal, da je deželna uprava osvojila stališče proti delovanju strelišča in da ne namerava podpisati dogovora z vojsko glede njegovega delovanja. To najbrž ne bo imelo takojšnjih konkretnih posledic na vojaške dejavnosti, ki se bodo nadaljevale, gre pa za pomembno politično izbiro v smeri zaprtja strelišča. Župan Lavrenčič je tudi opozoril na predvideno a še ne uresničeno podvojitev odškodnin za vojaške služnosti. Carbone je obljubil, da bodo skušali pospešiti postopek za rešitev tega problema.

Sen. Battello, I. Bratina in B. Peric o Sloveniji in Jugoslaviji Goriška DSL za sporazumno premostitev federalne ureditve

Perspektive Slovenije in Jugoslavije so bile predmet razprave, ki jo je goriska DSL priredila skupaj s krožkom "Rinascita". Sen. Nereo Battello, deželni svetovalec Ivan Bratina in predsednik PO SKGZ Boris Peric so obravnavali politične, družbene in gospodarske razsežnosti krize ter možne izhode. Battello je dejal, da je ohranitev federalne ureditve čista iluzija, pretiravanje vsakega odnosa med republikami pa je tudi zelo nevarno. Potreben je dogovor, ki naj zagotovi suverenost posameznih republik, obenem pa naj ohrani nek skupni "mednarodni pravni subjekt". Battello je tudi zavrnil revanšistične spekulacije liberalcev glede vzhodne meje in neodgovorna stališča deželne KD, ki da se zavzema za enostransko odcepitev Slovenije in Hrvaške. Bratina je osredotočil pozornost na demokratizacijo Slovenije in njeno pot k suverenosti, Peric pa je predstavil gospodarsko stanje, perspektive in nevarnosti v sosednji republiki.

Komisije za zrelostne izpite

Goriško šolsko Skrbništvo je sporočilo sestavo komisij za letošnje maturitetne preizkušnje na slovenskih višjih srednjih šolah.

Gimnazija licej Primož Trubarj: Majda Sfiligaj (predsednica), Maria Raulnik (italijanščina), Adriano Pahor (slovenščina), Majda Artač (grščina in latinščina), Mirella Gergolet (matematika), Caterina Faganel (notranji član za Gorico), M. Luisa Cenda (notranji član za Trst).

Trgovski zavod Ivan Cankar: Giuseppe Rudez (predsednik), Viviana Krizmancic (italijanščina), Neveča Budal (slovenščina), Jožef Savli (upravne vede), Anna Volpi (politična ekonomija), Violeta Rosanda (notranji član).

ITI Galilei - slovenska sekcija za informatiko: Ivan Černic (predsednik), Susanna Gustin (italijanščina), Luigia Kristancic (slovenščina), Giuseppe Princic (informatika), Edi Bertossi (verjetnostni računi), Ivo Tommasi (notranji član).

Komisiji učiteljska Simon Gregorčič in tehnično-trgovskega zavoda Žiga Zois objavljamo na tržaški strani, saj imata komisiji sedež v Trstu.

Prvi nabor za nastajajočo slovensko vojsko

Organi občinske službe za narodno obrambo v Novi Gorici so v prejšnjih dneh izvedli prvi nabor za novo slovensko vojsko, ki nastaja iz enot Teritorialne obrambe.

Na nabor je prišlo 460 fantov letnika 1973 iz novogoriške občine, ki bodo svojo obveznost v novi slovenski vojski pričeli služiti prihodnje leto.

Na nabor so prihajali v slavnostnem vzdušju in na način, ki izhaja iz tradicij. V posameznih primerih so se pripeljali na vozovih ali traktorskih prikolicah, pri čemer so nekateri prinesli s seboj slovenske zastave, iz katerih pa so izrezali rdečo zvezdo.

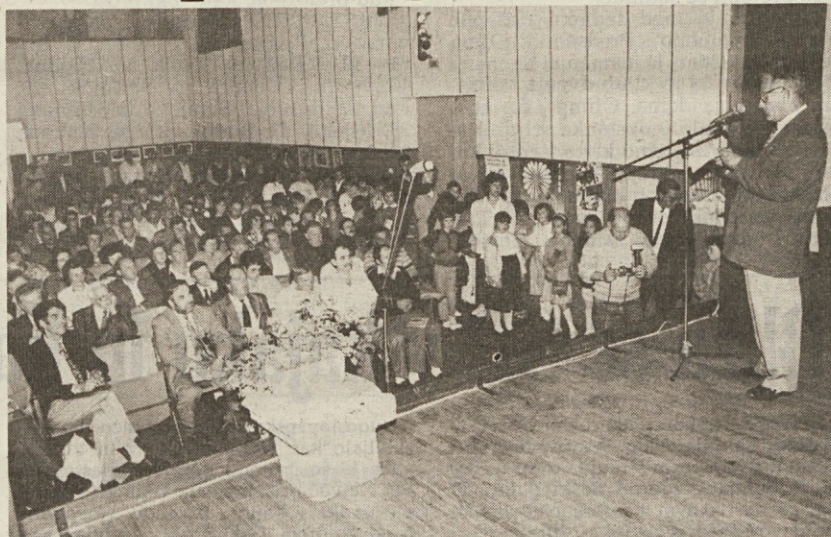
Očitno je šlo v teh primerih za nacionalni zanos in morda tudi evforijo spričo zgodovinske pomembnosti prvega nabora za novo slovensko vojsko. Rdeča zvezda je namreč po sedanjih ustavi in zakonih še zmeraj del slovenske zastave.

(m.d.)

Krvodajalci sekcije v Doberdobi praznovali 20 let plodnega delovanja

Doberdopska sekcija Združenja prostovoljnih krvodajalcev je v soboto praznovala 20. obletnico ustanovitve. Ob jubileju so priredili slavnostno srečanje, na katerega so povabili številne predstavnike in člane sorodnih združenj iz naše dežele in Slovenije. Krvodajalci so se zbrali pred spomenikom padlim, nato pa so se v povorki z godbo na pihala Kras podali v župnijsko dvorano, kjer je bil uradni del slovesnosti. Spregovorili so predsednik sekcije Jože Ferletič, doberdopski župan Mario Lavrenčič, predsednik združenja krvodajalcev za tržaški okraj Riccardo Braulin in predsednik občinskih organizacij Rdečega križa Slovenije Jure Gartner. Prisotne so bile delegacije krvodajalcev in sosednjih krajev in organizacij Rdečega križa iz Slovenije, s katerimi so Doberdopci navezali plodne stike oz. se pobratili.

Vsi so poudarili človekoljubni in solidarnostni pomen darovanja krvi in nenadomestljivo vlogo, ki jo na tem področju odigrava sekcija v Doberdobi. Njen doprinos je razviden iz pregleda dvajsetletnega delovanja v brošuri, ki so jo natisnili ob tej priložnosti in ki jo je uredil Karlo Černic. Sekcija je leta 1971 štela dvanajst članov, do danes pa se je to število več kot podvojilo. Lani je članov bilo 128, kar je več kot 9% prebivalstva v občini, pri čemer - je poudaril predsednik Ferletič - je razveseljivo to, da se povpreč-

na starost nižja in se torej krvodajalstvo uveljavlja tudi med mladimi. To je spodbuda za nadaljevanje te globoke humane dejavnosti in zgled za vse, ki se še niso opogumili, da bi pomagali sočloveku v stiski z darovanjem krvi.

Na slovesnosti, ki so jo popestrili nastopi dijakov nižje srednje šole Trinko in osnovnih šol Grušen iz Jamelj ter Voranc iz Doberdoba, so tudi podelili priznanja članom, ki so v za-

dnjem obdobju dosegli pomembno število darovanj. Priznanja in kolajne so podelili članom s po 10, 20 in 35 darovanj. Zlato kolajno za 50 darovanj je prejel Benjamin Jarc, posebni priznanji pa so podelili Jožetu Ferfolji in Ladu Gergoletu, ki sta bila med prvimi krvodajalci na Tržaškem nasploh in kasneje ustanovitelja sekcije v Doberdobi.

Na sliki (foto Marinčič) srečanje ob 20-letnici krvodajalcev v Doberdobi

Drevi, ob 20.45 v Kulturnem domu v Gorici (Ul. Brass 20)

»YESTERDAY«

Koncert posvečen skupini
"THE BEATLES" - JOHH LENNON IN MEMORIAM

Nastopata skupini:
"LE PANTERE" iz Gorice in "DISEQUAZIONE" iz Trsta

Gost večera: ALDO TAGLIAPIETRA ("Le Orme")

Vabljeni!

Vabi na otvoritev razstave

MARJANCE JEMEC - BOŽIČEVE

ki bo jutri, 5. junija 1991 ob 18.30 v Kulturnem domu v Gorici (Ul. Brass 20). Razstava bo odprta od 5. do 15. junija.

Prireditelj razstave je Kulturni dom Gorica v sodelovanju z Ljubljansko banko d.d. in Kmečko banko Gorica.

Na včerajšnji, osmi etapi kolesarske dirke po Italiji

Davide Cassani v sprintu

PRATO (FIRENCE) — Tudi na včerajšnji etapi Gira so se predvsem izkazali italijanski kolesarji. Premočno je namreč v sprintu zmagal Davide Cassani pred Mantovanijem, Fontanellijem in Liettijem, medtem ko je Franco Chioccioli brez težav obdržal prvo mesto na skupni lestvici.

VRSTNI RED 8. ETAPE (CASTELLO — PRATO, 169 KM): 1. Cassani (It.) 4.15'44 s povprečno hitrostjo 39,651 km na uro; 2. Mantovani; 3. Fontanelli; 4. Lietti; 5. Girotto; 6. Botteon; 7. Galleschi; 8. Calcaterra (vsi It.); 9. Suykerbuyk (Niz.); 10. Cipollini (It.) po 8".

SKUPNA LESTVICA: 1.1. Franco Chioccioli (It.) 39.13'00"; 2. Lejarreta (Šp.) po 8"; 3. Chiappucci (It.) po 57"; 4. Puljnikov (SZ) po 59"; 5. Bugno (It.) po 1'03"; 6. Giovannetti (It.) po 1'23"; 7. Lelli (It.) po 1'24"; 8. Gaston (Šp.); 9. Giupponi (It.) po 1'27"; 10. Kvalsvoll (Nor.) po 1'28".

Naj omenimo, da je bil na nedeljski etapi (Rieti - Città di Castello, 174 km) uspešen Italijan Mario Cipollini pred

Sovjetom Abdujaporovom in Šancem Moredom.

Danes bo na sporedu deveta in dokaj naporna etapa Prato - Felino, 229 km.

Glivar drugi

Srečko Glivar, kolesar iz Novega mesta, je v Italiji na mednarodni dirki v Empoliju dosegel lep uspeh, saj je osvojil drugo mesto za Čehoslovakom Lomom. Papež je osvojil 15., Fink pa 31. mesto.

Finec Seppo Rätty 96,96 m s kopjem

Finec Seppo Rätty je poskrbel za pravi podvig: v nedeljo je namreč izboljšal svoj svetovni rekord skoraj za 5 metrov, od 91,98 m (6. maja na Japonskem) do 96,96 m.

29-letni finski atlet je visok 188 cm za 105 kg in trenutno v tej disciplini nima konkurence.

Italiji svetovni pokal v hoji

SAN JOSE (ZDA) — Italijanska moška reprezentanca v hoji je osvojila svetovni naslov, med ženskami pa je bila najboljša Sovjetska zveza. Posamično sta zmagala Sovjeta Šenikov in Strahova.

Bilaču 29. t.m. bronasta kolajna

BEOGRAD — Evropska atletska zveza bo Postojnčanu Borisu Bilaču izročila bronasto kolajno, ki jo je osvojil v skoku v daljino na evropskem prvenstvu v Beogradu in ki so mu jo nato odvzeli, češ da je bil Bilač »pozitiven« na testu antidoping.

Bilaču bodo kolajno izročili 29. t.m.

Lakersom prva tekma Vlade Divac odličien

CHICAGO — Prvo finalno tekmo košarkarske NBA lige so dobili Lakersi iz Los Angelesa, ki so kar sredi Chicaga premagali »bullse« s 93:91. Eden najboljših na igrišču je bil Jugoslovian Vlade Divac, ki je za lakerse dosegel 16 točk, pri tem imel kar 14 skokov (največ na tekmi).

Na avtomobilski dirki za VN Kanade v formuli ena

Razočaranje pri Williamsu

Veteran Piquet presenetil

Nigel Mansell se je prav v zadnjem krogu obrisal pod nos.

ford) 1'22'351; 6. Mansell (tyrrell honda); 7. Mansell (williams renault); 8. Martini (minardi ferrari); 9. Comas (ligier lamborghini); 10. Piro (dallara judd) vsi po 1 krogu; 10. Nakajima (tyrrell honda) po 2 krogih).

Lestvica pilotov za SP po 5 dirkah: 1. Senna (Braz.) 40 točk; 2. Piquet (Braz.) 16; 3. Prost (Fr.) 11; 4. Patrese (It.) 10; 5. Berger (Av.) 10; 6. Modena (It.) 9; 7. Mansell (VB) 7; 8. Alesi (Fr.) 5; 9. Lehto (Fin.) 4; 10. Martini (It.) 3, itd.

Lestvica avtomobilskih hiš za SP: 1. McLaren 50 točk; 2. Benetton 19; 3. Williams 15; 4. Ferrari 16; 5. Tyrrell 11; 6. Dallara in Jordan 5; 8. Minardi in Lotus 3; 10. Lola 1.

Prihodnja dirka: 16. 6. v Mehiki.

Auriol v vodstvu

ERATINI — Po 2. etapi rallyja Akropole je vrstni red naslednji: 1. Auriol (lancia delta) 1.23'53"; 2. Kankkunen (lancia delta) po 14"; 3. Alen (subaru legacy) 39"; 4. Sainz (toyota celica) 44"; 5. Biasion (lancia delta) 1'17"; 6. Ericsson (toyota celica) 1'19".

Scaliju memorial Jannis

GORICA — Emanuele Scali, član kolesarskega kluba Maltinti Mondialcolor iz Toskane, je zmagovalec letošnje dirke za memorial Jannis - velika nagrada gorških kmečkih posojilnic. Dirka, ki je namenjena naraščajnikom in velja za pokrajinski naslov, so letos že 6. zapovrstjo priredili člani kolesarskega kluba Teillini iz Pierisa pod pokroviteljstvom pokrajinske uprave, Trgovinske zbornice in dnevnika Il Piccolo. V končnem sprintu na Drevoredu 20. septembra je Scali prehitel Marca Gasparrija (Supermobil Azzurra Pesaro), ki je bil z Jugoslovanom Marjanom Demjanom (KK Hit Casinò Nova Gorica) med protagonisti zanimive dirke. Tretji je privozil skozi cilj Davide Cardellini (Supermobil Pesaro).

Brčin (Koper) prvak

IZOLA — Naslov absolutnega jugoslovanskega prvaka v razredu europa je osvojil koprski jadralec Branko Brčin, ki je zmagal brez kazenske točke pred Mariborčanom Kranjem in Izolancem Vesno Deklevo, ki si je tako priborila državni naslov med dekleti. Miran Guštin (TPK Sirena) je bil v drugi regati 13., v tretji 14., kar mu je zadostovalo za končno 13. mesto v konkurenci 31 najboljših jugoslovanskih jadralcev in jadralcev.

KONČNI VRSTNI RED — absolutno: 1. Brčin (Jadro) 0; 2. Kranj (Sidro) 19; 3. V. Dekleva 26; 4. Benčič (oba Burja) 32; 7. Beltram (Jadro); 9. Deržek; 10. Potokar (oba Pirat); 13. Guštin (Sirena); 14. A. Kraigher (Pirat); dekleta: 1. Dekleva (Burja); 2. Bebler (Ljubljana); 3. A. Kraigher (Pirat). (Kreft)

Prijateljska košarkarska tekma

Jugoslavija zlahka premagala Italijo

JUGOSLAVIJA - ITALIJA 93:81 (47:42)

JUGOSLAVIJA: Sretenović 8, Perasović 15, Pecarski 2, Kukoć 13, Paspalj 7, Zdovc 10, Danilović 10, Čurčić 6, Jovanović, Komazec 10, Radja 4, Savić 8.

ITALIJA: Gentile 20, Magnifico 10, Dell'Agnello 5, Brunamonti 5, Iacopini, Binelli 3, Riva 10, Pessina 8, Rusconi 8, Gracis 2, Pittis 9, Premier.

SODNIKA: Kurilić in Vuković (Jug.); PM: Jugoslavija 14:19, Italija 23:37; PON: Radja (35); 3 TOČKE: Jugoslavija 9:13 (Sretenović 1:1, Perasović 3:4, Kukoć 1:2, Paspalj 0:1, Zdovc 2:2, Komazec 2:3), Italija 3:11 (Gracis 0:1, Gentile 1:3, Dell'Agnello 1:1, Iacopini 0:2, Riva 1:4); GLEDALCEV: 2.000.

BEOGRAD — V sinočnji prijateljski tekmi, ki sodi v pokvir priprave na bližnje evropsko košarkarsko prvenstvo, verjetno nista Jugoslavija in Italija razkrili vseh svojih kart. Prvi polčas je bil še kar izenačen, v začetku drugega pa je zaradi silovitega neurja zmanjkala električna energija in ko so igro čez pol ure nadaljevali, je pri »azzurrih« očitno popustila koncentracija in »modri« so zmagali brez posebnega naprezanja.

V nedeljo v Vidmu v italijanski nogometni B ligi

Oboji nezadovoljni

UDINESE - TRIESTINA 1:1 (1:0)

STRELCA: Mattei v 18. min., Ceroni v 76. min.

UDINESE: Giuliani, Cavallo, Susic, Sensini, Lucci, A. Orlando (Rossitto), Mattei (Pagano), An. Orlando, Balbo, Dell'Anno, Marronaro.

TRIESTINA: Riommi, Donadon, Di Rosa (Trombetta), Picci, Corino, Ceroni, Marino, Conca, Rotella (Levanto), Urban, Luiu.

SODNIK: Pezzella. GLEDALCEV: 14.000.

Nogometni deželni derbi v Vidmu se je končal s splošnim žvižgom gledalcev in tudi s pretepom nekaterih prenapetnežev. S končnim izidom niso zadovoljni ne domačini in ne Tržičani. Videmčani so tako zamudili še zadnjo priložnost, da bi upali na napredovanje v višjo ligo, točka pa ne zadošča niti varovancem trenerja Venerande, ki so dve koli pred koncem prvenstva skorajda v tretji ligi.

V nedeljo bo Triestina igrala doma proti Reggiani, 16. t.m. pa v gosteh

proti Pescari. Samo čudež bi lahko rešil tržaško vrsto pred klavnim nazadovanjem.

IZIDI 36. KOLA

Ancona - Foggia 1:0, Barletta - Cosenza prekinjena, Cremonese - Padova 1:1, Lucchese - Verona 1:0, Pescara - Avellino 0:0, Reggiana - Brescia 1:1, Reggina - Modena 0:1, Salernitana - Ascoli 2:1, Taranto - Messina 0:0, Udinese - Triestina 1:1.

LESTVICA

Foggia 48, Verona 44, Cremonese 41, Ascoli in Padova 39, Lucchese 38, Udinese, Reggiana in Ancona 36, Taranto in Messina 35, Modena, Brescia in Avellino 34, Pescara in Salernitana 33, Cosenza 32, Triestina 30, Reggina 29, Barletta 27.

PRIHODNJE KOLO

Ascoli - Taranto, Avellino - Reggina, Brescia - Lucchese, Cosenza - Ancona, Foggia - Pescara, Messina - Udinese, Modena - Cremonese, Padova - Barletta, Triestina - Reggiana, Verona - Salernitana.

V prvi jugoslovanski nogometni ligi še tri kola do konca prvenstvenih bojev

Skoraj vse že odloženo, »revolucija« pri Olimpiji

Posebej za Primorski dnevnik

FRANCI BOŽIČ

Do konca jugoslovanskega nogometnega prvenstva so le še tri kola, v glavnem pa je vse znano: C. zvezda prvak, Dinamo in Partizan v pokalu UEFA, Spartak, Sloboda in Budućnost pa se bodo skoraj zanesljivo preselili v II. ligo. Olimpija je tudi po četrtem zaporednem porazu na varnem.

Crvena zvezda je v Sarajevu odigrala prvo tekmo kot evropski prvak. Ni ravno blestela, sicer pa je manjkalo nekaj vidnih posameznikov (Stojanović, Savičević, Binić). Sarajevo je zmagalo s 3:2, za Beograščane pa je bilo najpomembnejše, da je Pančev dosegel še dva gola in se tako je bolj uveljavil v vrhu evropskih strelcev, ki se potegujejo za "zlato kopačko". Hajduk je z golom Jeličića premagal Slobodo in se dokončno rešil vseh skrbi v zvezi z obstankom v ligi, Tuzlance pa potisnil v II. ligo. Splitčani so davek plačali s hudo poškodbo Bokšića, ki so ga odpeljali v bolnišnico. Dinamo si je z zmago s 4:1 nad Proleterjem zagotovil vicešampionski naslov, povprečni Partizan mu tega skoraj ne more več odvzeti.

zagrebčani so tokrat res zablesteli, čeprav jim je prvi gol z enajstmetrovke podaril sodnik. Strelci za Dinamo so bili Šuker 2, Shala in Deverić. Še zlasti dobro sta igrala Šuker in Boban.

Tudi Rijeka je praktično na varnem, zmago z Veležem pa ji je na Kantridi zagotovil spretni Komljenović 20 minut pred koncem. Rečani niso navdušili, do rešilnih točk pa so prišli z veliko muk. Pričakovati je bilo, da bo Borac "prodal" točki Budućnosti, toda to se ni zgodilo, čeprav je zdajšnji trener Budućnosti Kuže nekoč vodil Borca. Borac je zmagal s 3:1, bilo pa je zelo "vroče", saj je bil izključen gost Bužović, le malo pa je manjkalo, da gostje niso pretepli še sodnika.

Olimpija je med tednom doživela pravo "revolucijo". Predsednik Olimpije Ivan Zidar je zamenjal trenerja Dogandžica, ki je kljub dvema bolečima porazoma doma, Olimpijino ladjo varno pripeljal do obstanka v ligi. Davek za hudo finančno krizo, zaradi katere so dvakrat štrajkali igralci, pa je plačal tudi direktor kluba Usenik, ki je bil na krmlu le pet mesecev. Trenerja Dogandžica je zamenjal pomočnik Mendaš, Usenika nekdanji igralec P. Ameršek, vsi pa pričakujejo burno skupščino kluba, ki bo 20. t.m. Olimpija je pod novim vodstvom s Partizanom v Beogradu izgubila z 0:1, zmagovali gol pa je dosegel nekdanji reprezentant Vujačić. Olimpija je bila Partizanu skoraj enakovredna, sodnik pa jo je prikrajal za očitno enajstmetrovko. Igralec tekma je bil nekdanji Ljubljčan Džoni Novak.

REZULTATI 35. KOLA 1. ZNL: Zemun - Željezničar 1:0 (1:0), Spartak - Vojvodina 1:2 (1:0), Partizan - Olimpija 1:0 (1:0), Dinamo - Proleter 4:1 (1:0), Hajduk - Sloboda 1:0 (0:0), Sarajevo - C. zvezda 3:2 (2:1), Rijeka - Velež 1:0 (0:0), Borac - Budućnost 3:1 (1:0), Osijek - Rad preložena, Radnički prost.

VRSTNI RED: Crvena zvezda 48, Dinamo 42, Partizan 39, Proleter 33, Borac 32, Velež in Osijek 30, Hajduk, Vojvodina, Zemun in Radnički 29, Rad, Željezničar, Sarajevo in Olimpija 28, Rijeka, 27, Budućnost 24, Sloboda 22, Spartak 4.

PRIHODNJE KOLO (5. t.m.): Vojvodina - Rijeka, Velež - Borac, Budućnost - Partizan, Olimpija - Zemun, Radnički - Dinamo, Proleter - Osijek,

nik Mendaš, Usenika nekdanji igralec P. Ameršek, vsi pa pričakujejo burno skupščino kluba, ki bo 20. t.m. Olimpija je pod novim vodstvom s Partizanom v Beogradu izgubila z 0:1, zmagovali gol pa je dosegel nekdanji reprezentant Vujačić. Olimpija je bila Partizanu skoraj enakovredna, sodnik pa jo je prikrajal za očitno enajstmetrovko. Igralec tekma je bil nekdanji Ljubljčan Džoni Novak.

REZULTATI 35. KOLA 1. ZNL: Zemun - Željezničar 1:0 (1:0), Spartak - Vojvodina 1:2 (1:0), Partizan - Olimpija 1:0 (1:0), Dinamo - Proleter 4:1 (1:0), Hajduk - Sloboda 1:0 (0:0), Sarajevo - C. zvezda 3:2 (2:1), Rijeka - Velež 1:0 (0:0), Borac - Budućnost 3:1 (1:0), Osijek - Rad preložena, Radnički prost.

VRSTNI RED: Crvena zvezda 48, Dinamo 42, Partizan 39, Proleter 33, Borac 32, Velež in Osijek 30, Hajduk, Vojvodina, Zemun in Radnički 29, Rad, Željezničar, Sarajevo in Olimpija 28, Rijeka, 27, Budućnost 24, Sloboda 22, Spartak 4.

PRIHODNJE KOLO (5. t.m.): Vojvodina - Rijeka, Velež - Borac, Budućnost - Partizan, Olimpija - Zemun, Radnički - Dinamo, Proleter - Osijek,

Rad - Sarajevo, C. zvezda - Hajduk, Sloboda - Spartak, prost Željezničar.

Danes Koper - Split

KOPER — V 31. kolu tretje jugoslovanske nogometne lige je Koper po pričakovanju izgubil z vodilnim Zadrom. Rezultat je bil 1:0, zadetek pa je v 25. minuti dosegel bivši nogometaš Rijeke Desnica iz enajstmetrovke. V drugem polčasu je koprski vratar ubranil drugo enajstmetrovko Desniči, Bizjak pa je napravil stoodstotno priložnost za Koper. Izola je na svojem igrišču z 2:0 premagala Junaka iz Sinja. Zadetka sta dosegla Makić v 8. ter Bičakčić v 22. minuti, Maribor Branik pa prav tako doma zagrebsko Mladost s 3:1. Na lestvici vodi še naprej Zadar, Izola je z 29 točkami šesta in zaostaja za tretjeuvrščenim Jedinstvom le še za točko, Koper je zdrknul s 25 točkami na 14. mesto in zabredel v sila neugoden položaj, Maribor Branik pa si je z 28 točkami in trenutnim 8. mestom že zagotovil obstanek.

32. kolo bodo odigrali že danes. Koper se bo doma ob 17.00 pomeril s Splitom, Izola gostuje v Stobreču, pri Primorcu, Maribor pa pri Trešnjevkici (Kreft)

totip		
1. — 1. Lalbert Gius	X	
2. — 1. Igor Gius	1	
2. — 1. Emiliano	X	
2. — 1. Libarna Gim	2	
3. — 1. Luson Sol	2	
2. — 1. Linaro Cm	1	
4. — 1. Iguar	2	
2. — 1. Gheller Cs	X	
5. — 1. Iblika Mo	1	
2. — 1. Fuliver	2	
6. — 1. Tufera 2	1	
2. — 1. Cresta Fly 1	2	
KVOTE		
12 (31 dobitnikov)	26.626.000	lir
11 (1.006 dobitnikov)	800.000	lir
10 (9.612 dobitnikov)	82.000	lir

totocalcio		
Ancona - Foggia	1	
Barletta - Cosenza	—	
Cremonese - Padova	X	
Lucchese - Verona	1	
Pescara - Avellino	X	
Reggiana - Brescia	X	
Reggina - Modena	1	
Salernitana - Ascoli	1	
Taranto - Messina	X	
Udinese - Triestina	X	
Carrarese - Como	X	
Varese - Piacenza	X	
Livorno - Massese	X	
KVOTE		
12 (308 dobitnikov)	25.953.000	lir
11 (7.489 dobitnikov)	1.064.300	lir

PRIHODNJI STOLPEC TOTOCALCIA: Ascoli - Taranto, Avellino - Reggina, Brescia - Lucchese, Cosenza - Ancona, Foggia - Pescara, Verona - Salernitana, Messina - Udinese, Modena - Cremonese, Padova - Barletta, Triestina - Reggiana, Trento - Monza, Casarano - Palermo, Molfetta - Teramo.

Bliža se SP v kajaku in kanuju na Soči

BOVEC — Skoraj 200 tekmovalcev iz 18 držav bo sodelovalo na svetovnem prvenstvu v kajaku in kanuju, ki bo od 13. do 16. junija v zgornji Soški dolini. O tem so na tiskovni konferenci v Bovcu spregovorili Zdravko Likar, direktor organizacijskega komiteja, Jože Tomažič, vodja tekmovalne izvedbe, Katja Roš, vodja protokola, ter Pavel Sivec, vodja marketinga.

Po besedah Zdravka Likarja je na Bovškem v bistvu že vse nared za to pomembno športno prireditev. Prav domači reprezentantje imajo precejšnje možnosti, da si zagotovijo vodilna mesta v raznih disciplinah, tako v spustu kot tudi v slalomu, ki bo od 19. do 23. junija v Tacnu pri Ljubljani (na zadnjem svetovnem prvenstvu v ZDA so največ kolajn pobrali Francozi, Nemci in Italijani).

Jugoslovansko reprezentanco bo sestavljalo kar 17 tekmovalcev in tekmovalk, ki so presegli normo za nastop na SP. Največ pričakovanja velja za svetovna prvaka v kanuju dvosedu, Novogoričana Andreja Grobišo in Ljubljancina Masleta, za svetovnega prvaka v moštveni vožnji slaloma in tretjega v kajaku med posamezniki Marjana Štruklja, kakor tudi za Andreja Jelenca, svetovnega prvaka v spustu s kanujem.

Reprezentantje so na bovškem srečanju potrdili odlično formo in pohvalili dobro izpeljano progo, ki bo dolga 5,6 km. Štart tekmovanja bo v bližini Srpenice, cilj pa v Trnovem ob Soči. Poskrbljeno je tudi za številne gledalce, katerim se obeta res enkratni športni užitek.

Za slavnostno otvoritev prvenstva, ki bo 13. junija ob 18.30 v Bovcu, pričakuje-

jo tudi predsednika Republike Slovenije Milana Kučana, kakor tudi predsednika mednarodne kajakaške federacije Orsija. Za to priložnost bodo pripravili mimohod vseh reprezentanc ter kulturni spored, ki ga bodo oblikovale skupine in posamezniki iz zgornje Soške doline.

Na tiskovni konferenci v Bovcu so predstavili tudi fotomonografijo o Soči z naslovom »Od izvira do morja«, ki jo je pripravil Zorko Fon, izdala pa jo je Turistična zveza za Gornje Posočje. Nadalje so predstavili turistično mapo »Gornje Posočje — Bovec, Kobard, Tolmin, Most na Soči«, ki jo je izdala Turistična zveza za Gornje Posočje z namenom, da v celoviti obliki ponudi informacije predvsem s turističnega vidika. (Rudi Pavšič)

Na namiznoteniškem prvenstvu v Gradežu Radovičeva odlična

Pet Krasovih igralcev, ki so imeli pravo nastopa na državnem prvenstvu v absolutni, drugi in tretji kategoriji, je v Gradežu doseglo zelo dobre uvrstitve: Monika Radovič 3. mesto, Biserka Simoneta 5. mesto, Tanja Ravbar uvrstitev med prvih 16 in Igor Milič med 32 v tretji kategoriji ter Mersi Kristjan 6. mesto med drugokategorijci.

Največje presenečenje je bila Monika Radovič, ki je brez težav odpravila loccijevo (3:1), zatem premagala Lazzarijevo, ki je mnogo višje na lestvicah tretjekategoric kot krasovka (33 ex aequo), v četrtfinalu pa je z gladkim 3:0 odpravila nosilko tabele Marileno Algeri (štev. 3), v polfinalu pa tesno izgubila (2:3) proti finalistki in zmagovalki Sabrini Segrejevi. Nekaj solz seveda tudi ni manjkalo za izgubljeno priložnostjo, vendar si je s tretjim mestom med tretjekategorijci zagotovila nastop v drugi kategoriji, kjer je takoj porazila drugokategorijco Condorellijevo z gladkim 3:0. Njeno pot je ustavila šele državna reprezentantka in kasnejša finalistka Michela Merenda (štev. 1 druge kategorije).

Velik uspeh Monike Radovič je presenečenje, saj je zelo mlada (pred nekaj dnevi dopolnila 15 let in je prvo leto mladinka), prodor pa temvečji, saj je začela z namiznim tenisom pred štirimi leti pod vodstvom trenerja Matjaža Serčerja.

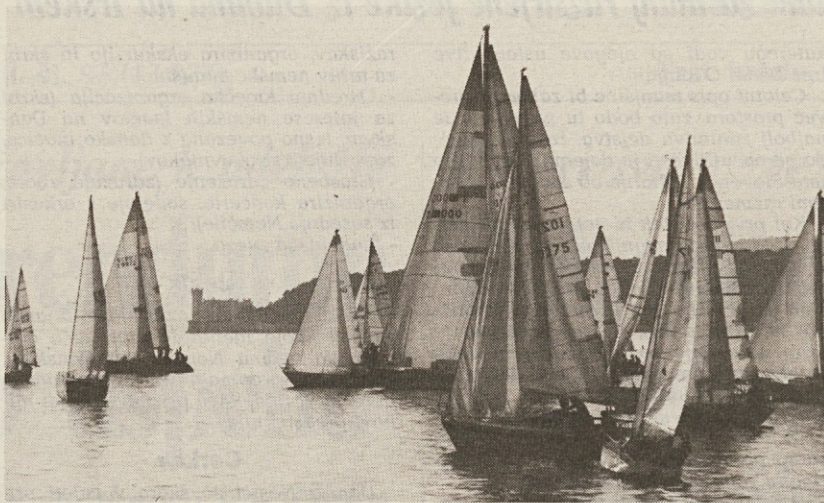
V konkurenci tretjekategoric je Biserka Simoneta osvojila peto mesto, s tem da je s 3:0 premagala Fasciovo in Piccolijevo ter s 3:1 še Loadijevo, v četrt-

finalu pa se je srečala z razpoloženo Segrejevo. Njen nastop med drugokategorijci z Anno Corbetta (štev. 3 druga kategorija) pa lahko ocenimo kot najboljše tekmo sezone, saj je krasovka v odločilnem setu celo vodila s 16:12, a ga je zaradi naglice kasneje izgubila.

Z uvrstitvijo med prvih 16 tretjekategoric si bo Tanja Ravbar lahko izboljšala svoj položaj na lestvici. Medtem ko si ga bo krepko izboljšal Igor Milič (65 ex equo), ker se je uvrstil med 32 tretjekategorijci. Milič je pokazal na prvenstvu dobro igro.

Šesto mesto Cristiana Mersija v drugi kategoriji je za krasovca prav tako velik uspeh. Njegova zmaga nad številko 10 Quagliem je bila za njegovo uvrstitev nadvse pomembna. V četrtfinalu pa žal ni zdržal pritiska finalista Montemagne. V absolutni kategoriji se je Mersi srečal s prvokategorijcem Perom, gladko osvojil dva seta, v odločilnem celo vodil s 17:11, a na koncu ni znal izkoristiti slabosti sicer boljšega nasprotnika. Med tretjekategorijci je nastopila tudi borovka Anna Bersan. V drugem kolu jo je izločila z 2:3 Raspijeva (štev. 8 tretje kategorija). Krasovi predstavniki so nastopili tudi v igri dvojic. Najdlje, to je v četrtino finala je prišel par Monika Radovič (Kras) - Anna Bersan (Bor) in Krasova dvojica Simoneta-Ravbar. Absolutni državni naslov je osvojil Massimo Constantini, med ženskami pa drugič zaporedoma Alessia Arisi. (J.J.)

V organizaciji TPK Sirena in JK Mornar iz Pulja Izreden uspeh regate Trst-Brioni

Tradicionalna, že 6. regata Trst - Brioni, ki sta jo organizirala Tržaški pomorski klub Sirena ter Jedriličarski klub Mornar iz Pulja, je letos potekala res pod srečno zvezdo. Udeležba je bila nad pričakovanji (vpisanih je bilo 35 jadrnic s tostran in onstran meje, na startu pa se jih je predstavilo 31), poleg tega je bilo vreme res enkratno, a nezdgod ali kakih drugih nevspešnosti nobene.

Start regate, ki je bila pod pokroviteljstvom delovne skupnosti Alpe Jadrana, je bil v petek zvečer izpred sedeha TPK Sirena, prva pa je na cilj v Pulj prišla jadrnica Rainbow (Chersi).

Nagrajevanje z večerjo in družabnostjo je bilo zvečer v Pulju, naslednje jutro pa je bila na vrsti še regata okrog Brionov, na kateri je nastopilo 18 jadrnic, zmagal pa je Saleb (Bembič), zastopnik Sirene. Nagrajevanje je bilo na Brionih, kjer naj bi bil prihodnje leto tudi cilj regate.

REZULTATI

1. mesto absolutno: Rainbow (Chersi) Ausonia, Gradež, v 12.51'50".

Kat. maxi: 1. Rainbow (Chersi) Ausonia, Gradež; 2. Histria Bianca (Martini) SN Grignano; 3. Mabrouk (Sain) Lega Navale, Trst.

3. kat.: 1. Capriccio (Ulcigrai) Circolo della Vela, Milje; 2. Saleb (Bembič) Sirena; 3. Derenice (Riavez) Società Triestina Sport del Mare.

4. kat.: 1. Enigma (Sarafinovski) Mornar, Pulj; 2. Mari Paol (Re) Circolo della Vela, Milje; 3. Julie (Bussani) Circolo della Vela, Milje.

5. kat.: 1. Arechi (Tical) Circolo della Vela, Milje; 2. Magica Robi II (Fischer), Circolo della Vela, Milje; 3. Babalu (Majetič), Albatros, Umag.

6. kat.: 1. Tina (Prodan) Mistral, Rovinj; 2. Chiaro di Luna (Rivoli) Čupa; 3. Scaccomatto (Spaccini) Società Velica Barcola Grignano.

IZIDI REGATE OKROG BRIONOV

1. mesto absolutno: Saleb (Bembič) Sirena.

Kat. maxi: 1. Saleb (Bembič) Sirena; 2. Histria Bianca (Martini) SN Grignano; 3. Vega (Scala) Mornar pulj.

4. kat.: 1. Sweet Charm (Bonacci) Circolo della Vela, Milje; 2. Enigma (Sarafinovski) Mornar, Pulj; 3. Selve (Palazzini) Sirena.

5. kat.: 1. Swess Sob (Pavičič) YC Portorož; 2. Babalu (Majetič) Albatros, Umag; 3. Arechi (Tical) Circolo della Vela, Milje.

6. kat.: 1. Cheeky Cherry (Martelanc) Čupa; 2. Tiha (Prodan) Mistral, Rovinj; 3. Eol (Milavec) Burja, Izola.

Na sliki Davorina Križmančiča: tako je bilo v petek na startu v Bar-kovljah.

V drugi odločilni tekmi za prestop v promocijsko prvenstvo Bazovski Zarji žal ni uspelo

ZARJA - GONARS 0:1 (0:0)

STRELEC: Bambiziol v 76. min. **ZARJA:** Kočevar, Antičič (v 76. min. Germani), Ridolfo, M. Kalc, Borelli, Auber, R. Kalc, Varljen, Voljč, Mauro, Gombač (v 59. min. Monzoni).

SODNIK: Isetti iz San Vita al Tagliamento. Veliki met, prestop v promocijsko ligo, Zarji ni uspel. Tudi v drugi tekmi tega miniturnirja so Bazovci potegnili krajši konec in poraženi zapustili igrišče, vendar z zavestjo, da so storili vse, kar je bilo v njihovih močeh.

Tokratni nasprotnik je bil za zdesetkane zarjane premočan in je tudi zasluzeno osvojil celotni izkupiček. Že od vsega začetka tekme je bilo občutiti odsotnost obeh najboljših igralcev bazovske vezne vrste, Damjana Fonde in Germanija, ki zaradi poškodb nista nastopila, tako da so gostje zlahka kljubovali rahli premoči zarjanov. Ključ tekme pa je bila zelo učinkovita obramba nad Voljčem, ki se je znašel skoraj vedno z dvojico nasprotnikov pred sabo, tako da ni mogel dajati svojega maksimalnega doprinosa.

Tekma se je začela ob rahli premoči Zarje, ki je poskušala na vse načine takoj priti do zadetka, ki bi verjetno povečal njeno upanja. Že na samem začetku sta se ji ponudili dve stoodstotni priložnosti po prav tolikih sodniških napakah, ko je stranski pomočnik spregledal očitni off-side. Toda najprej je Antičič v neposredni bližini vrat za malenkost zgrešil, nato se je

Kalc znašel popolnoma sam pred vratarjem, toda preveč je okleval in Danielis je njegov strel ubranil. Po teh dveh priložnostih so gostje uredili svoje vrste in zagospodarili na sredini igrišča ter izvedli nekaj zelo nevarnih napadov, ki pa se k sreči niso končali z zadetkom.

Drugi polčas se ni pričel prav nič obetavno, saj je že v 48. min. Borelli dobil še drugi opomin, tako da ga je moral sodnik izključiti. Odtlej so gos-

tje popolnoma zagospodarili na igrišču. Svojo premoč so kronali v 76. minuti z lepim golom Bambiziola. Po končnem zvižgu je bilo na obrazih vseh zarjanov veliko razočaranje, vendar lahko pripomnimo, da so dali vse od sebe skozi celo prvenstvo, za kar jim gre zahvala vseh bazovskih navijačev. (Big)

Na sliki: akcija z že »daljnega« prvenstvenega srečanja med Zarjo in Caprivo.

Ob nogometnem turnirju na Rojcah Novosti pri Juventini

V nedeljo se je na nogometnem igrišču na Rojcah v Gorici zaključil dvodnevni turnir za 1. nagrado Goriške hranilnice, ki ga je priredilo domače nogometno društvo Pro Gorizia. Letos so nastopila štiri moštva, med temi tudi šlandreška Juventusina, že prihodnje leto pa naj bi število nastopajočih povečali.

V petek in soboto so odigrali izločilne tekme. Najprej je Monfalcone po streljanju enajstmetrovk izločil Palmano, potem ko se je srečanje zaključilo z neodločenim izidom 4:4. V drugi polfinalni tekmi pa je Juventusina zapravila izredno priložnost, da bi premagala Pro Gorizio. Po podaljških je namreč bilo stanje še vedno izenačeno (0:0), vendar so domačini pri streljanju enajstmetrovk imeli več sreče.

V nedeljo so odigrali finala. V boju za 3. mesto je slavilo moštvo iz Palmanove, ki je odpravilo Campijeve varovance s tesnim 3:2. Povejmo še, da so naši igralci že vodili kar 2:0, vendar so jim v ključnih trenutkih pošle moči, kar so seveda nasprotniki primerno izkoristili. Gola za Juventusino sta dosegla Klanjšček in Ceccotti. V velikem finalu so povsem zaslužno zmagali igralci iz Tržiča, ki so nadigrali Goričane. Končni izid je bil 4:1 v korist gostov. Srečanjem je s tribun sledil tudi trener Furio Corosu (letos je uspešno

vodil postavo S. Danieleja), ki naj bi po neuradnih vesteh postal novi trener Pro Gorizie.

Mimo končnih izidov gre poudariti, da so v vrstah Juventine nastopili štirje kvalitetni nogometaši, ki naj bi v naslednji sezoni tudi prestopili v k šlandreškemu društvu. To so srednji napadalec Franco Ceccotti (strelec gola proti Palmanovi), ki je v lansk sezoni igral pri Pro Romansu (2. amaterska liga), napadalec Roberto Casagrande, ki je v letošnjem prvenstvu dosegel lepo število zadetkov v vrstah Audaxa (2. amaterska liga), Luigi Agnoletti, ki igra v vlogi režiserja in Marco Marassi, doma iz Števerjana, sicer član Itale San Marco iz Gradišča. Ta igra v vlogi branilca. Juventusina se bo namreč v naslednji sezoni morala odpovedati marsikateremu igralcu zaradi novih starostnih predpisov (tu mislimo na četverico Tabaj, Pascolat, Capotorto in Klanjšček, saj bodo le trije smeli braniti barve šlandreške enajsterice) in zaradi hušjih poškodb. Nova četverica je na tem dvodnevem turnirju dokazala, da bi ekipo krepko ojačala, predvsem v konici napada in v organizaciji igre. Končna odločitev pa naj bi padla nekeje proti koncu meseca, ko se bo letošnja sezona za šlandreško člansko ekipo po turnirju v Sovodnjah tudi uradno zaključila. (mar)

Na članskem košarkarskem turnirju »G. Sarti« Zanesljiva zmaga Jadrana TKB

JADRAN TKB - INTER 1904 97:85 (48:32)

JADRAN TKB: Crisma 16 (0:2), Oberdan 6 (0:1), Čuk 17 (3:3), Pregarc 19 (0:1), M. Sosič 6, Merlin 10, Paulina, Smotlak 15 (5:7), Lesica 2 (2:2).

V uvodnem srečanju 7. turnirja »Giacomo Sarti« v organizaciji Don Bosca je Jadranova ekipa si nočijo zasluzeno in v glavnem brez težav pramagala tržaški Inter 1904.

Čeprav so naši nastopili brez kapetana Valterja Sosiča, ki se je poškodoval, in Martina Pertota, ki je prav včeraj polagal izpit na univerzi, so vseeno ves čas zanesljivo vodili in tudi naposled zaslužno zmagali. Le ko so začeli nekoliko podcenjevati nasprotnike, so le-ti zmanjšali razliko na samih 8 točk. Proti koncu srečanja pa so jadranovci spet vzeli vajeti igre v svoje roke in s pametno igro premagovali nasprotnikovo consko obrambo 1-3-1.

V drugi sinočnji tekmi je Latte Carso, za katerega sta igrala borovec Andrej Pieri in cicibonaš Ivan Bajc, presenetljivo izgubil proti ekipi Dino Conti iz Milj z 92:99.

Drevi ob 19.30 pa bo na vrsti Kontovel, ki je letos prestopil v D ligo. Mednovi varovanci se bodo pomerili z miljskim moštvom Zerial. Sledila bo tekma Don Bosco - Autosandra. Naj še dodamo, da bo jutri, v sredo, na sporedu All Stars srečanje med Don Boscovimi (sadinjimi in prejšnjimi) igralci ter ostalimi tržaškimi košarkarji. Od naših so bili izbrani Mauro Čuk, David Pregarc in Martin Pertot (Jadran) ter Štefan Gulič (Kontovel). (bl)

Rado Race novi predsednik SZ Jadran

Na prvi Jadranovi seji po obnem zboru so porazdelili funkcije. Novi predsednik je Rado Race, ki je tako zamenjal Edija Krausa.

Podpredsednika sta Stojan Kafil in Peter Starc, tajnik je Branko Lakovič, blagajnik Karel Ražem, gospodar pa Leonard Koren. Odborniki so: Andrej Berdon, Ivan Cej, David Čok, Drago Milič, Livio Semolič in Pavel Vidoni. Nadzorni odbor: Dušan Gruden, Edi Kraus, Marčelo Malalan.

Po porazu Poleta v prvi moški košarkarski diviziji Brežani danes favoriti

Medtem ko je v prvem kolu finalne skupine v prvi moški košarkarski diviziji poletovcem spodletelo v Nabrežini proti ekipi Lega Nazionale, bo drevi svojo prvo tekmo v tej skupini odigral Breg Adriatherm A, ki se bo v gosteh (v telovadnici v Naseluju Sv. Sergija ob 21.00) pomeril s postavbo ACLI.

Kot je znano, so Brežani sklenili regularni del prvenstva brez poraza in so tudi drevi fvoriti, čeprav je treba proti vsakemu nasprotniku igrati izredno zbrano.

Tudi poletovci bodo zaposleni že danes v drugem kolu. V Repnu ob 20.30 bodo namreč igrali proti moštvu Lavoratori del Porto, ki je zanesljivo odpravilo ekipo Ricreatorija s 86:76 (44:36).

LEGA NAZIONALE - POLET 76:56 (36:28)

POLET: Granier 18 (1:2), Gregori 5 (1:4), Persi 11 (3:6), Žerjal 7, Pisani 1 (1:2), Škerlavaj 6 (2:2), Fabčić 4 (2:5), Malalan 4 (4:4), Košuta, Baitz.

V eni svojih najslabših tekмах v tem prvenstvu so poletovci zaslužno in zanesljivo izgubili proti moštvu Lega Nazionale, ki so ga v regularnem prvenstvu dvakrat premagali.

Tokrat pa so naši povsem popustili, predvsem pri metu na koš. Grešili so kot za stavo tudi neposredno pod košem, poleg tega pa so odpovedali še v obrambi, tako da je bil visok poraz neizbežen.

Tavčarjevi varovanci so verjetno preveč »utili« pomembnost tega srečanja in upati je, da bodo že drevi proti ekipi Lavoratori del Porto igrali znatno bolje, kajti z novim spodrsrlajem bi bili open-

ski košarkarji skoraj že odrezani od boja za napredovanje.

LESTVICA PO 1. KOLU

Lega Nazionale in Lavoratori del Porto 2; Breg Adriatherm A, ACLI, Polet, Ricreatori 0.

Trst 1991

Košarkarski kamp na »Prvem maju«

V drugi polovici t.m. (od 17. do 22. ter od 24. do 29.) se bo na stadionu »1. maja« odvijal košarkarski kamp za igralce in igralke letnikov 1977 do 1984. Vabljeni pa so tudi novinci, ki se niso še ukvarjali s tem športom.

Dnevni red predvideva poleg košarke še druge športne panoge (nogomet, teniški nogomet, namizni tenis, atletske zvrsti in drugo, tekme in turnirje ter obisk raznih gostov in znanih športnikov. Tečaj, ki ga organizirajo svetoivanska društva Bor, Libertas in Santos, bodo vodili tudi slovenski trenerji Stojan in Walter Corbatti, Fabio Sancin, Adrian Kovačič, Umberto Acerbi, Oskar Pregarc in drugi.

Vadbe se bodo vsak dan pričele ob 9. uri, končale pa okrog 18. Otroci bodo imeli poskrbljeno kosilo ter malico, na voljo staršev pa bo tudi manjši avtobus, ki bo otroke lahko spremil na tečaj in seveda domov ob koncu vsakega dne.

Za dodatne informacije in vpisovanje telefonirati Walterju Corbattiju na tel. številko 361476. (Jogan)

obvestila

SPDT

organizira v nedeljo, 9. t.m., avtobusni izlet v Tipano (Beneška Slovenija) ob 20. srečanju vseh slovenskih planincev. Odhod ob 7. uri izpred sodnijske palače. Vpisovanje do torka, 4. t.m., v uradu ZSSDI, informacije po tel. 766239.

TPK SIRENA - ŠPORTNI RIBOLOV

organizira danes, 4. t.m., teoretični in praktični tečaj športnega ribolova za odrasle, in sicer od 19. do 21. ure. Od 13. do 18. junija in od 1. do 5. julija pa organizira tečaj za otroke in mladince. Vpisovanje in informacije ob četrtkih in petkih na sedežu kluba od 17. do 20. ure, Miramarski drevored 32 (tel. 422696).

ŠD BREG

obvešča, da bo trening za osovnošolski turnir jutri, 5. t.m. in v soboto, 8. t.m., ob 17. uri na igrišču v Dolini.

TENIŠKA SEKCIJA GAJA

razpisuje skupinske začetniške teniške tečaje za odrasle in otroke. Začetek tečajev 17. oz. 24. t.m. Vpisovanje do vključno 14. t.m. neposredno na teniških igriščih v popoldanskih urah ali od 16. do 17. ure po telefonu 226115.

JK ČUPA

organizira jadrnalne tečaje za otroke od 7. do 11. leta (prvi tečaj bo od 17. do 28. junija, drugi od 1. do 12. julija, tretji od 15. do 26. julija) ter dva tečaja za upravljanje vindsurfov (prvi bo od 15. do 22. julija, drugi pa od 22. do 27. julija). Vpisovanje na sedežu društva v Sesslanskem zalivu do 8. junija vsako soboto od 16. do 19. ure (tel. 299858).

Vtisi in beležke s študijskega obiska pri nemški manjšini na Danskem

Obisk je organiziral »Bureau« za manj razširjene jezike iz Dublina na Irskem

PAVEL STRANJ

Danska je država, ki po površini in po številu prebivalstva »odtehta« za nekaj več kot dve Sloveniji, a za njeno edino suhozemsko mejo stoji deset krat večji nemški velikan, ki se je v preteklosti že večkrat spozabil in uporabil to svojo premoč proti sosedi. Tega razmerja moči in teh pretelih izkušenj se Danci dobro zavedajo, a tudi nemška manjšina na Danskem.

O tem oboji neradi govorijo; prvi neradi priznavajo svoj strah in drugi svoje pretekle napake, a pogovori z enimi in drugimi dajejo vtis, da nad vsemi dansko-nemškimi odnosi, tudi ko gre za manjšine, visi ta zaznamovanost.

Tudi nemška manjšina na Danskem se bori za »integracijo brez asimilacije«, kot mi, vendar ima pri tem nekaj osnovnih načel, ki se bistveno razlikujejo od naših. Za nas je morda najzanimivejši ta, da bistveni del uresničevanja svojih pravic skušajo doseči preko normalnih, splošnih zakonov danske države. Bojijo se, ali točneje, izogibajo se predvsem vseh zahtev, ki bi lahko trčile ob dansko občutljivost za njihovo samobitnost.

Tako na primer ne zahtevajo in nimajo nobenih očitnih dvojezičnih napisov, razen na svojih stavbah in tudi ne zahtevajo kakšnih opaznejših oblik uradne dvojezičnosti.

Nemška manjšina živi na Danskem izključno v deželni enoti, ki jo Danci imenujejo Sønderjylland (Južni Jutland), in sicer v večini njenih 23 občin. To je prostor med mejnima črtama iz leta 1864 in 1920, kar predstavlja približno 50 km širok pas ob 60 km dolgi meji. Nemci imenujejo to območje Severni Schleswig, kajti iz vsakega zemljevida je razvidno, da je to gornja polovica tistega dolgega ozemeljskega vratu, ki veže jutlandski polotok z evropsko celino.

Celotna pokrajina šteje približno 250.000 prebivalcev in Nemci sestavljajo približno 8 % te celote. To pomeni, da jih je 20.000, a nekateri dopuščajo tudi možnost, da jih je 15.000. Jedro manjšine tvori še veliko manjša enota, kajti v osrednjo organizacijo je vključenih kakih 4.000 manjšincev.

Vsekakor na Danskem popisi prebivalstva ne sprašujejo po narodnosti ali po jezikovni pripadnosti in če vprašate župana glavnega mesta pokrajine, Aabenraa, koliko je Nemcev med njegovimi uslužbenci, bo s pristnim zgražanjem izjavil, da pri njih nimajo navade voditi kakih skritih kartotek o značilnosti posameznikov.

Dežela, ki leži na tako prometnem hodniku, kakršen je Schleswig, je morala imeti nujno razgibano zgodovino in dejansko se je meja, v zadnjih stodeletih letih nekajkrat premaknila. Prebivalstvo je bilo že od prej temeljito pomešano, zato je tu, po prvi svetovni vojni, podobno kot na Koroskem, prišlo do plebiscita, ki naj bi dokončno rešil ta etnični, seveda tudi politični vzel.

Plebiscit ni pokazal neke jasne ločnice med nemško in dansko skupnostjo, ki sta bili prepleteni vzdolž celega ozemlja, a na podlagi tega izida, so po načelu etničnega ravnotežja potegnili neko mejo. To pomeni, da so skušali pustiti na obeh straneh meje približno enako številni manjšini. Ta meja traja še danes in na drugi strani meje, v Nemčiji, živi še danska manjšina.

Vendar ta nova meja ni bila sprejeta z zadovoljstvom, zlasti ni bila sprejeta, ki so se organizirali, da bi dosegli njeno revizijo. Zaprl so se v svoje organizacije in šli v konfrontacijo z dansko vlado. Še naprej so se udeleževali danskega notranjega političnega življenja (imeli so tudi predstavnika v parlamentu), vendar se je med njimi kmalu razširil vpliv nacionalističnega gibanja, ki je do leta 1938 povsem prevladal med manjšinskimi ustanovami.

Dne 9. aprila 1940 je Nemčija zasedla Dansko in nemška manjšina dala Wehrmachtu 2100 prostovoljcev, od katerih jih je več kot tretjina padla.

Po apoteozi je sledila katastrofa in nato katarza. Po vojni je danska vlada uvedla sodni postopek proti 3.000 pripadnikom manjšine za njih delovanje med leti 1940 in 1945. Zaprla je nekatere manjšinske ustanove in šole ter zasegla njihove sedeže.

Tik po vojni je manjšina stala pred breznom. Edina rešitev je bila v nastavitvi povsem nove manjšinske politike in ta preokret je tedanjemu vodstvu skupnosti uspel: predstavniki manjšine so novembra 1945 podali izjavo, s katero so zagotavljali svojo lojalnost državi, kraljevski dinastiji in mejam iz leta 1920.

Odnosi med Dansko in Nemčijo so se dokončno uredili deset let pozneje, ko je bila tudi Nemčija sprejeta v NATO. Danska je tedaj, med drugim, postavila kot pogoj ureditev manjšinskih zadev ob meji in rezultat te nastavitve je bila »bonnsko-kopenhagenska« deklaracija iz leta 1955, nekaj Londonski sporazum za nemško dansko mejo. Sodelovanje ob tej meji se je povečalo po letu 1973, ko je Danska vstopila v EGS.

Poglejmo malo podrobneje ta model, ali vsaj tiste njegove značilnosti, ki so bile prikazane udeležencem nedavnega študijskega obiska pri nemški manjšini na Danskem. Obiskovalci so bili predstavniki drugih manjšin iz držav EGS, kar spada v že ustaljeno prakso, ki jo upravlja neuradni organ EGS za manjšinsko področje: Urad za manj razširjene jezike, ki ima svoj sedež v Dublinu, in

katerega vodi od njegove ustanovitve Irec Donal O'Riagain.

Celotni opis manjšine bi zahteval preveč prostora, zato bodo tu navedena le najbolj zanimiva dejstva, izbrana seveda po občutljivosti in dojemljivosti, ki jo ima Slovence iz Italije ob soočanju s tistimi razmerami.

Kot prvi podatke bi zato navedel dejstvo, da nemška manjšina, točneje njena krovna organizacija, deluje na podlagi proračuna, ki znaša 38 milijonov nemških mark letno, kar predstavlja približno 28 milijard lir. S tem denarjem je krito delovanje šol, knjižnice in vseh ostalih struktur, v katerih dela 380 oseb. Zanimiva je tudi podrobnejša sestava tega proračuna, ki je naslednja:

— 8 milijonov mark prispeva manjšina sama, preko prispevkov v šolah, s članarini, s prodajo dnevnika, itd.

— 15 milijonov mark daje danska država za nemške šole in

— 15 milijonov mark daje Nemčija, in sicer 12 iz zveznega proračuna in 3 iz proračuna obmejne dežele Schleswig Holstein, ki ima nekaj kompetenc pri skrbi za nemško manjšino in 3 iz proračuna obmejne dežele Schleswig Holstein, ki ima nekaj kompetenc pri skrbi za nemško manjšino onstran meje. Njen sedež je v Kielu.

Plačevanje obeh držav poteka po načelu recipročnosti, ker obe državi plačujeta po podobnem ključu tudi dansko manjšino v Nemčiji. To je rezultat doseženega ravnovesja v nemško-danskih odnosih na tej meji.

Manjšinska organiziranost

Nemška manjšina je organizirana zelo enovito. Obstaja ena sama krovna organizacija, to je »BdN«: Der Bund deutscher Nordischleswiger - Zveza severnošlezjskih Nemcev. Zveza šteje 4.000 članov in je razdeljena na 13 regionalnih in 23 lokalnih enot. Njeni namemi so:

- ohranjanje in podpiranje intelektualno in kulturno povezavo z Nemčijo, ob upoštevanju svojega položaja znotraj Danske; - sodelovanja z dansko državo, ko gre za manjšino; - omiliti posledice obmejnosti na raznih področjih življenja, s pogledom uprtim v evropsko integracijo.

Vrh strukture je »Generalsekretariat«. Podobno, kot sorodne organizacije ima BdN razne članice, le da je udeležba, kot omenjeno, vezana na posameznike.

Članice so naslednje:

- Nemška šolska in jezikovna zveza (združuje razna krajevna šolska društva, sorodno organizacijo za vrtnice in učiteljsko organizacijo);

- Nemška tiskovna zveza (založba dnevnika);

- Nemška mladinska zveza (združuje 28 športnih in mladinskih društev s približno 2.500 člani, ima dva mladinska doma, enega na Danskem, drugega v Nemčiji, za seminarje ali letovanja, katerih se poslužujejo tudi Nemci);

- Nemška veslaška zveza (združuje 7 društev);

- Zveza nemških knjižnic (povezuje 5 glavnih in 16 manjših knjižnic, razpolaga nadalje s tremi potujočimi knjižnicami, ki skupno razpolagajo s približno 150.000 knjigami. Poleg posojanja knjig organizira tudi literarne prireditve, razstave in debate);

- Socialna služba (strukturna za pomoč ostarelim, bolnim in ogroženim družinam; organizira tečaje, srečanja, itd.; razpolaga z lastno strukturo, ki deluje kot dom za ostarele, za rehabilitacijo, konvalescenco in skrb za hendikpirane);

- Nemška samopomoč (podporna organizacija);

- Visokošolska zveza;

- Domoznanstvena delovna skupnost (objavlja letno po en ali dva zvezka

raziskav, organizira ekskurzijo in skrbi za arhiv nemške manjšine);

- Osrednja kmečka organizacija (skrbi za interese nemških kmetov na Danskem, tesno povezana z dansko inačico; zaposluje 8 strokovnjakov);

- Glasbeno združenje (združuje zборе, organizira koncerte, sodeluje z orkestri iz sosednje Nemčije);

- Študentska zveza.

Jezik

Pri taki močni organiziranosti in jasno zavesti svoje identitete preseneča dejstvo, da večina Nemcev na Danskem, med seboj in doma govori južno dansko narečje. A to dejstvo priznavajo tudi njihovi predstavniki.

Cerkev

Danski Nemci so skoro v celoti pripadniki protestantske Cerkve. V večjih mestih (4) danska Cerkev priznava nemški članom kongregacij, da imajo svoje vikarje. Ostale, podeželske župnije pa so leta 1923 ustanovile Severnošlezjsko cerkevno občino, ki šteje danes sedem far, vsaka s svojim vikarjem. Ta cerkevna občina je priznana na Danskem kot svobodna Evangelijsko luteranska cerkev in ima tesne stike s sorodnimi cerkvenimi strukturami v Severni Nemčiji.

Ti duhovniki spadajo pod Dansko državno cerkev, plačuje jih Danska, študirali pa so v Nemčiji, a to velja le za mestne vikarje. Obstajajo še duhovniki na podeželju, organizirani v nemško cerkev, ki so plačani preko danskih davkov.

Gospodarstvo

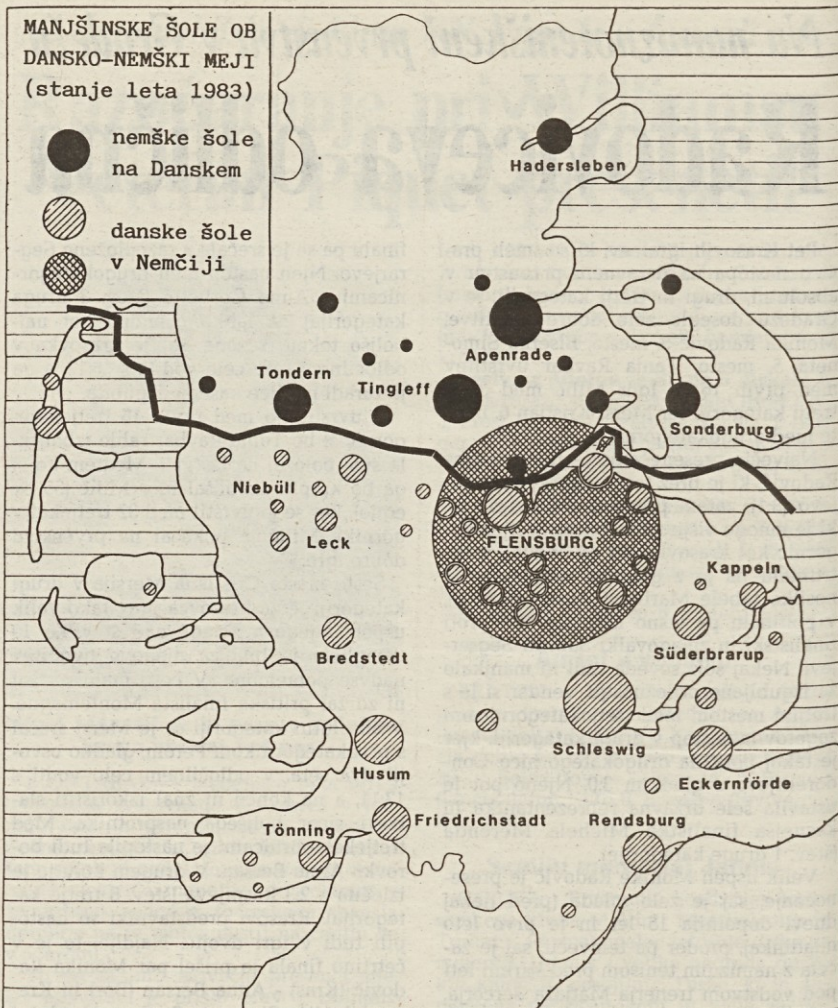
Še ena »anomalija« preseneti obiskovalca, ki obtrmi ob visoki stopnji organiziranosti in učinkovitosti te razmeroma majhne skupnosti: odsotnost neke vidne manjšinske gospodarske strukture. Dejstvo je, da jedro ali točneje korenine nemške manjšine na Danskem tvorijo solidni kmetje, katerih kmetije merijo poprečno po 50 hektarjev. Manjšina se je pred razmeroma kratkim časom preselila in ima danes večino svojih članov v mestih, kjer imajo pretežno uradniške službe, podobno kot velja za dansko večino.

Politična organiziranost

Poglejmo pobliže še njihovo politično organiziranost. Manjšina ima lastno etnično stranko, ki nosi ime po regiji: Slesvigske Parti-Schleswigschen Partei. Stranka sama sebe označuje za sredinsko, a priznava, da je njen »imidž« v javnost pomaknjen bolj na desno. A bolj kot te ocene je za nas lahko zanimiva nastavitve njihovega programa.

Prvo poglavje programa za občinske volitve 1989 je nosilo naslov »Politika za nemško narodno skupnost« in njen prvi odstavek se je glasil: »SP teži po popolni enakopravnosti nemške narodne skupnosti, njenih članov ter ustanov, na kulturnem, družbenem in gospodarskem področju. Pri tem je treba upoštevati, da se enakopravnost v nekaterih primerih lahko doseže le preko posebnih določb.« Sledil je ducat točk, z glavnimi zahtevami glede manjšinske problematike. Ostala poglavja so nosila naslove: Uprava in finance, Narava in okolje, Planiranje, Promet, Gospodarstvo in delovno tržišče, Energija, Pouk in kultura, Sociala, Zdravje in obmejno sodelovanje. V vseh teh poglavjih manjšina ni več omenjena.

Za enega predstavnika v parlamentu je na Danskem potrebnih približno 15.000 glasov, nemška stranka jih ima komaj 6-7.000. Zato je imela predstavnika v parlamentu le od leta 1953 do leta 1964. Ko je ta izpadel, zaradi nezadostnega števila glasov, je bila njegova izguba nadomeščena s »Kontaktno komi-

sijo«, ki v prestolnici zastopa manjšinske interese. Nemški poslanec je prišel spet v parlament za kratko dobo, od 1973 do 1979, na podlagi sodelovanja manjšine z Dansko liberalno stranko: od leta 1983, pa manjšino v glavnem mestu zastopa »Permanentni predstavniški urad«.

Šolstvo

Pravi biser v strukturi nemške manjšine je njihovo šolstvo. Ni posebno razvijano, zlasti na ravni srednje šole, a kar je, daje vtis odlične organiziranosti. Na tem mestu ne bom ponavljal vseh podrobnosti glede njihove šole, ki so bile objavljene v Primorskem dnevniku 13. julija 1988, v okviru rubrike Manjšinski mozaik; podal bom le nekaj osnovnih obrisov.

Danski šolski sistem sloni na zanimivih načelih, ki dopuščajo veliko svobodo pri ustanavljanju zasebnih šol »po meri« staršev, katere plačuje država. Skupno obiskuje razne zasebne šole, približno desetina danskih učencev. Šole nemške manjšine spadajo v tak okvir zasebnih, svobodnih šol, ki so si izbirale nemščino kot učni jezik. Devet let osnovne šole je obveznih, tem se lahko doda še eno leto predšolskega pouka in deseti letnik osnovne. Začetek obvezne šole je postavljen v sedmo leto starosti.

Imajo dobro mrežo vrtcev, 24 enot za 600 otrok; 18 osnovnih šol, (s 1.200 vpisanimi) od katerih pa le 5 obsega tudi drugo stopnjo, našo nižjo srednjo šolo, in končno, dobro gimnazijo, ki je tipična »kadrovska« šola, iz katere naj bi izhajali bodoči intelektualci manjšine. Ta struktura ima lastne upravne organe: organizacijo, ki je članica BdN.

Manjšina torej nima posebnih zakonov za svoje šolstvo, ki je v bistvu »Danska svobodna šola z nemškim učnim jezikom« in kot taka je tudi članica danske Zveze svobodnih šol.

Vpisi rahlo upadajo, kot tudi število glasov za nemško stranko. To ni izraz kake demografske krize, ker so na Danskem rojstva pred kratkim začela narasčati, ampak neke splošne »utrujenosti«, ki se čuti v manjšini. Nedavna anketa med nekdanjimi učenci manjšinskih šol je pokazala, da le polovica anketiranih bi danes vpisala svoje otroke v manjšinske šole.

Nemci sami neradi govorijo o vprašanju mešanih zakonov, ki obstajajo, a očitno kažejo, da se integracija manjšine vrši pretežno v smeri vključevanja v danske večinske strukture, vključno s šolami. Pripadniki manjšine veliko raje govorijo o naporih, ki jih vlagajo v šolsko delo. Eno izmed teh dejstev je, da bi brez rednega, vsakodnevne dodatnega in neplačanega dela učiteljev, manjšinska šola ne vzdržala konkurence večinske.

Drugo dejstvo je, da starši sprašujejo več pouka danščine, ki ponekod postaja eksperimentalni učni jezik za nekatere predmete, tudi v vrtcih je danščina uvedena preko »igralnih ur«.

In še tretja zanimivost: šole so pojmovane kot odprte ustanove skupnosti: dijaki zahajajo na dodatne dejavnosti, starši pa organizirajo v njih veliko prireditve, tudi takih, za katere bi mi smatrali, da ne spadajo v šole, kot na pr. rojstni dnevi, itd.

Kot posebno velja omeniti serijo mladinskih domov, kamor zahajajo otroci po pouku, dijaki a tudi zvečer in kjer razvijajo vrsto dodatnih mladinskih dejavnosti. Tudi tu je bilo kot velja za redne šole, najti veliko osebja, ki je prišlo iz sosednje Nemčije in delujejo na Danskem, kot uslužbenci nemške deželne uprave Schleswig Holstein.

Množična občila

Nemška manjšina nima svoje radijske postaje ali uredništva in niti kake prave oddaje, ki bi bila posvečena izključno njim. Le pol ure na mesec, v danščini, lokalna postaja govori o manjšinski tematiki. Tudi na drugi strani meje ni posebne radijsko-teleizijske strukture namenjene njim.

Imajo pa zato svoj dnevnik, »Nord-schleswiger«, ki ga izdaja BdN in izhaja od leta 1951. List ima naklado 4.000 izvodov in kupci so v veliki večini naročniki (kakih 95%). Poleg tega berejo navadno še po en danski list. Dnevnik je še kar obsežen, običajno izide na preko 20 straneh, vendar so nam v uredništvu povedali, da oni poskrbijo le za lokalno kroniko in prvo stran, kajti vse ostale strani dobijo od nekega drugega dnevnika v sosednji Nemčiji, s katerim sodelujejo.

V Nemčiji list tudi tiskajo; ob 19. uri, ko »zaprejo« zadnjo stran, prenesejo (z vozilom) gradivo do 50 km oddaljenega mesta Flensburg v Nemčiji, kjer ga predajo za tisk in nato, spet z vozilom, dostavijo še drugih 60 km bolj oddaljeni tiskarni, ki jim ob dveh ponoči vrne tiskano naklado. Večina izvodov gre na pošto, ki brez vsake nalepke poskrbi za dostavo; v mestih stopijo v akcijo raznašalci.

Tako lahko list živi le z 32 uslužbenci, od katerih je 18 novinarjev. Stroške krije v veliki večini sosednja nemška deželna vlada Schleswig Holstein (vedno v okviru že omenjenega manjšinskega proračuna), nekaj malega bonnska vlada, nekaj pa pride tudi iz nemških reklam, kajti Danci hodijo množično nakupovati v Nemčijo, kjer je večina blaga bolj poceni kot na Danskem.

Knjižnica

Še zadnja komponenta manjšinske strukture: javne knjižnice. Njih pomen postane jasn, da obiskovalca iz Italije, ko zve, da v skandinavskih državah mora imeti vsaka občina svojo knjižnico. Nemci so se v tem smislu še posebno dobro opremili. Njihova centralna knjižnica ima 46.000 knjig, vse so dostopne obiskovalcu, skupaj z 12.000 LP ploščami, 3.000 kompaktnimi ploščami, velikim številom revij in dnevnikov in tudi družabnimi igrami, ki jih ravno tako posojajo na dom. Celotna knjižničarska struktura, ki je bila že omenjena med članicami BdN, šteje 18 zaposlenih.

Še veliko bi bilo povedati, o vrsti specializiranih ustanov, a za zaključek naj velja izjava, ki jo je dal tajnik manjšinske stranke: »Našo situacijo skušamo razumeti in ocenjevati celovito. Tako na primer, če bi v bližnji bodočnosti izgubili politično strukturo, vemo, da bi kmalu nato nujno sledila podobna izguba na kulturnem področju.«

